

Operační program přeshraniční spolupráce

Rakousko – Česká republika

2007 – 2013

Návrh znění
září 2006

OBSAH

1	ÚVOD: PRÁVNÍ ZÁKLAD, ÚČEL, PARTNERSTVÍ	1
1.1	Územní spolupráce.....	1
1.2	Právní základ a účel	1
1.3	Příprava programu v partnerství a implementace programu.....	2
1.4	Ex-ante hodnocení, Strategické hodnocení životního prostředí.....	2
2	RAKOUSKO-ČESKÝ HRANIČNÍ REGION – REGIONÁLNÍ ANALÝZA.....	3
2.1	Programové území	3
2.2	Obecná charakteristika.....	4
2.3	Ekonomický výkon a trh práce	7
2.3.1	Úroveň ekonomického rozvoje.....	7
2.3.2	Ekonomická struktura.....	10
	<i>Cestovní ruch</i>	12
	<i>Důležitost MSP</i>	15
	<i>Energie</i> 15	
2.3.3	Trh práce.....	16
	<i>Přeshraniční trh práce</i>	17
	<i>Kvalifikace pracovních sil</i>	18
	<i>Nezaměstnanost</i>	18
	<i>Úroveň mezd</i>	19
2.4	Regionální inovační systém – vzdělání, výzkum a vývoj.....	19
2.4.1	Vzdělání.....	19
	<i>Úroveň vzdělání</i>	19
	<i>Infrastruktura vzdělávání</i>	20
	<i>Jazyk a kulturní zkušenost – klíčový faktor pro přeshraniční spolupráci</i>	20
2.4.2	Výzkum a vývoj	20
2.4.3	Infrastruktura spojená s podnikáním	21
2.5	Systém mobility a dopravy	21
2.6	Atraktivní podmínky pro život.....	23
2.6.1	Příroda a životní prostředí	24

2.6.2	Chráněná území	24
	<i>Národní parky, přírodní parky a jiné chráněné oblasti .....</i>	<i>24</i>
2.6.3	Městské prostředí.....	26
2.6.4	Voda	27
2.6.5	Sociální aspekty.....	28
2.6.6	Kulturní dědictví.....	29
2.7	Struktury přeshraniční spolupráce – regionální vláda.....	30
3	SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY (SWOT ANALÝZA) – EX-ANTE DOPORUČENÍ VĚTŠÍHO ZAMĚŘENÍ NA STRATEGICKÉ CÍLE, PRIORITY A OPATŘENÍ)	32
4	SOULAD S OSTATNÍMI TRENDY/TENDENCEMI, POLITIKAMI A PROGRAMY EU, RAKOUSKA A ČESKÉ REPUBLIKY	36
4.1	Nový globální rámec, úkoly a možnosti rozvoje	36
4.1.1	Rakousko-český příhraniční region na křižovatce mezi starými a novými členskými zeměmi v srdci Evropy.....	36
4.1.2	Globalizace, nedostatek prostředků a zvýšená místní a regionální konkurence.....	36
4.1.3	Demografická a společenská transformace – zvýšená potřeba adaptace.....	36
4.2	Koordinace s ostatními politikami a programy Evropské unie, Rakouska a České republiky.....	37
4.2.1	Soulad s politikami Společenství.....	37
4.2.2	Soulad s národními politikami.....	41
4.3	Chronologický přehled spolupráce	49
5	STRATEGICKÁ ORIENTACE A ROZVOJOVÉ CÍLE	50
5.1	Strategická orientace.....	50
5.1.1	Úkoly a strategie pro rozvoj přeshraničního regionu	50
5.2	Rozvojové cíle	54
6	STRUKTURA PROGRAMU – PRIORITY A OBLASTI PODPORY	59
6.1	Priorita 1: socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how	60
6.1.1	Infrastruktura a služby související s podnikáním a inovacemi	61
6.1.2	Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti volného času	62
6.1.3	Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace	63

6.1.4	Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace	64
6.1.5	Intervenční kódy	65
6.2	Priorita 2: regionální dostupnost a udržitelný rozvoj.....	67
6.2.1	Doprava a regionální dostupnost	69
6.2.2	Životní prostředí, příroda, nakládání s vodou a odpady, systémy obnovitelné energie, prevence rizik.....	70
6.2.3	Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce	72
6.2.4	Intervenční kódy	73
6.3	Priorita 3: Technická asistence	74
6.3.1	Intervenční kódy	74
6.4	Možní žadatelé.....	74
7	PROGRAMOVÉ INDIKÁTORY	76
8	INDIKATIVNÍ FINANČNÍ PLÁN	78
9	SPOLEČNÉ STRUKTURY SPOLUPRÁCE A FINANČNÍHO ŘÍZENÍ PRO IMPLEMENTACI PROGRAMU PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE RAKOUSKO-ČESKÁ REPUBLIKA 2007-201379	
9.1	Organizační struktury pro implementaci programu (funkční organizace).....	79
9.1.1	Řídící struktury	79
9.1.2	Orgány podporující implementaci a výběr projektů	85
9.2	Procedurální pravidla upravující implementaci programu (procedurální organizace).....	86
9.2.1	Koordinace na úrovni programu.....	86
9.2.2	Vedoucí příjemce (Princip vedoucího partnera).....	87
9.2.3	Administrace programu na operační úrovni	88
10	PUBLICITA.....	93
	PŘÍLOHY.....	95

1 ÚVOD: PRÁVNÍ ZÁKLAD, ÚČEL, PARTNERSTVÍ

1.1 Územní spolupráce

Přeshraniční spolupráce je v Evropské Unii relevantním tématem s cílem omezit státní hranice, které jsou často překážkou vyváženého socioekonomického rozvoje příslušných regionů.

Po přístupu nových členských zemí, mezi něž patřila i Česká republika, se v současnosti na programech Cíle 3 územní spolupráce pro období 2007-2013 podílí 25 členských zemí. Jeden z těchto programů bude implementován na hranici mezi Rakouskem a Českou republikou, což by mělo po dvou implementovaných programovacích obdobích dodat nové impulsy pro přeshraniční spolupráci ve společném příhraničním regionu.

Z předchozích programovacích období již existují pozitivní zkušenosti. Na obou stranách hranice na rozdíl od dřívějšíka nyní platí stejné předpisy, což umožní lépe sladěnou a opravdu společnou implementaci nadcházejícího programu.

Protože proběhlé rozšíření mělo výrazný dopad obzvláště na tento příhraniční region, tato přeshraniční spolupráce by měla dále podpořit a prohloubit implementaci rozšíření Evropské unie.

Současný společný program je výsledkem intenzivního a podrobného pracovního procesu, který vyžadoval velké množství a vysokou kvalitu přeshraniční spolupráce, diskuse a komunikace. Tento program dává základ intenzivní spolupráci v přeshraničním regionu. Implementace tohoto programu poskytne nové příležitosti pro těsnější spolupráci a výstavbu reálných udržitelných přeshraničních struktur přinášejících užitek lidem, organizacím a regionům na obou stranách hranice.

1.2 Právní základ a účel

Právní základ programu tvoří smlouva z Nice, nařízení Evropské rady, pracovní dokumenty i specifické informace Evropské komise. Specifickými směrnici pro vznik tohoto programu jsou nařízení Rady č. 1083/2006 zakládající obecná ustanovení Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a nařízení (ES) č. 1080/2006 Evropského parlamentu a Rady ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Tento program, „Územní přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika 2007 - 2013“ obsahuje priority kofinancované Evropským fondem pro regionální rozvoj (ERDF) a geograficky pokrývá oblast regionů NUTS III Waldviertel, Weinviertel, Mühlviertel a Vídeň v Rakousku a Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj a kraj Vysočina v České republice.

Tento program směřuje ideovou a finanční pomoc Evropské unie, Rakouska, České republiky, zúčastněných regionů v Rakousku a České republice, společenství a jiných partnerů směrem k aktivnímu pokračování a budoucímu rozvoji přeshraniční spolupráce, která má nyní již více než desetiletou tradici. Regiony na obou stranách hranice tak mohou získat efektivní impulzy pro dynamický a udržitelný přeshraniční rozvoj. To by mělo díky dosažení spolupráce všech partnerů dát přeshraničnímu regi-

onu možnost být ostatními evropskými regiony s vysokými socioekonomickými a životními standardy považován za modelový region v srdci Evropy.

Tento program by měl napomoci k posílení hraničních regionů, upravit stav jejich rozvoje a umožnit jim vyrovnat se s výzvami a úpravami způsobenými rozšířením Evropské unie. Tyto regiony by také měly být schopnými partnery na obou stranách hranice.

Orientace a (finanční) struktura programu jsou v souladu s právním základem (směrnicemi, nařízeními, pracovními dokumenty, ...) cílů Evropské unie, obzvláště s principy lisabonského a göteborgského procesu. Gender mainstreaming je aplikován napříč příslušnými oblastmi.

1.3 Příprava programu v partnerství a implementace programu

Program připravila dvoustranná programovací skupina vedená současným Řídícím orgánem, rakouským Federálním kancléřstvím, (oddělení pro územní rozvoj a regionální politiku.) Budoucí Řídící orgán, Oddělení územního rozvoje a regionální politiky Dolního Rakouska, odpovědný za implementaci programu „Územní přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika 2007 – 2013“ se již na tomto procesu podílelo.

Dvoustranná programovací skupina se skládala z příslušných orgánů na národní i regionální úrovni z obou zemí.

Texty byly harmonizovány s bilaterální programovací skupinou, kde proběhla diskuse a formulace relevantních přeshraničních rozvojových strategií a plánovaných aktivit. Konala se setkání bilaterální programovací skupiny a dodatečné workshopy ohledně vyjasnění důležitých definic a témat implementace (obsah, implementace, finance ...)

Informace k relevantním tématům byly shromážděny od všech zapojených partnerů a začleněny do tohoto návrhu programu. Sociální partneři a úřady zodpovědné za environmentální a genderové aspekty byli také zapojeni do procesu programování.

1.4 Ex-ante hodnocení, Strategické hodnocení životního prostředí

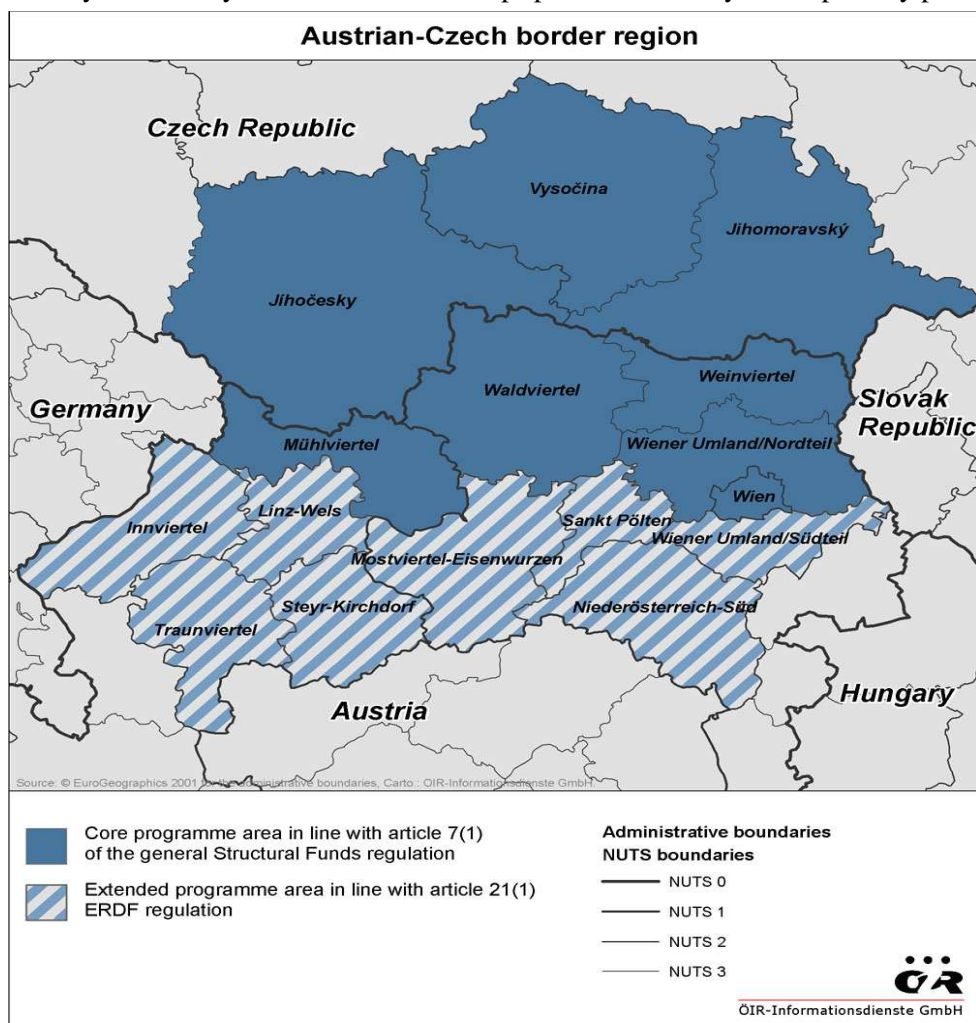
Bude přidán text (výťah z výsledků a doporučení) expertů.

2 RAKOUSKO-ČESKÝ HRANIČNÍ REGION – REGIONÁLNÍ ANALÝZA

2.1 Programové území

Stejně jako v programovacím období 2000-2006 zahrnuje česko-rakouský hraniční region následující regiony NUTS III: na české straně Jihočeský kraj, kraj Vysočinu a kraj Jihomoravský; na rakouské straně NUTS III regiony Waldviertel, Weinviertel, Wiener Umland Nordteil, Mühlviertel a Město Vídeň. Vzhledem k silnému funkčnímu vztahu bylo v souladu s čl. 21 (1) nařízení o ERDF dohodnuto o rozšíření programu na úroveň NUTS II (Horní Rakousko, Dolní Rakousko).

Regionální analýza se zaměřuje na jádro přeshraničního regionu. S ohledem na funkční hlediska byly do analýz zahrnuty regiony NUTS III Mostviertel-Eisenwurzen, St. Pölten, Wiener Umland Süd a Niederösterreich Süd a NUTS III regiony Linz-Wels, Innviertel, Traunviertel a Steyr-Kirchdorf (Horní Rakousko). Pokud to bylo možné, byla použita kompletní a harmonizovaná data EUROSTATu, v ostatních případech byla jako základ pro analýzu použita národní data. Kvůli různým metodám sběru nebylo u některých indikátorů v těchto případech možné vytvořit společný přehled za celý region.

2.2 Obecná charakteristika

Krajina

Česko-rakouský přeshraniční region nabízí různorodé typy krajin. Západní část hraničního regionu (Jihočeský kraj, Mühlviertel, části Waldviertelu) se vyznačuje nízkým pohořím jedné z nejstarších evropských geologických formací – Český masiv, Brdy, Českomoravská vrchovina a Novohradské hory. Jižní hranici této části tvoří údolí Dunaje.

Směrem k východní části (Waldviertel, Weinviertel, Vysočina, Jihomoravský kraj) se krajina mění v kopce a žulové a rulové vrchoviny, údolí a nížiny. Na jihovýchodě tvoří hranici karpatská oblast.

Zvláštními krajinnými formacemi je Moravský kras jako jedna z nejvýznamnějších krasových oblastí v Evropě a Vídeňská pánev (skládající se z přírodních oblastí Marchfeld a Weinviertel), což je snížena mezi Alpami.

V hraničním regionu jsou i řeky důležitými krajinnými prvky. Nejdůležitějšími říčními systémy jsou Dunaj, Dyje a Morava.

Struktura sídel.

V roce 2004 žilo v celém hraničním regionu přibližně 4,6 milionu lidí (resp. 6,9 milionu spolu s lidmi žijícími ve všech regionech Horního a Dolního Rakouska). Podle obyvatelstva jsou největšími městy hraničního regionu Vídeň, St. Pölten, Brno, České Budějovice a Jihlava.

Obecně se region vyznačuje malými a středními městy. Tato malá a střední města regionu fungují jako regionální centra a díky tradiční ekonomické struktuře a novým impulsům v sektoru služeb také jako hlavní síla regionálního rozvoje.

Míra urbanizace je poměrně nízká. Mimo městské aglomerace na jižní Moravě je ve většině regionů hustota obydlí pod příslušnými národními průměry na obou stranách (viz tab. 1).

Tabulka 1: Rakousko-český hraniční region

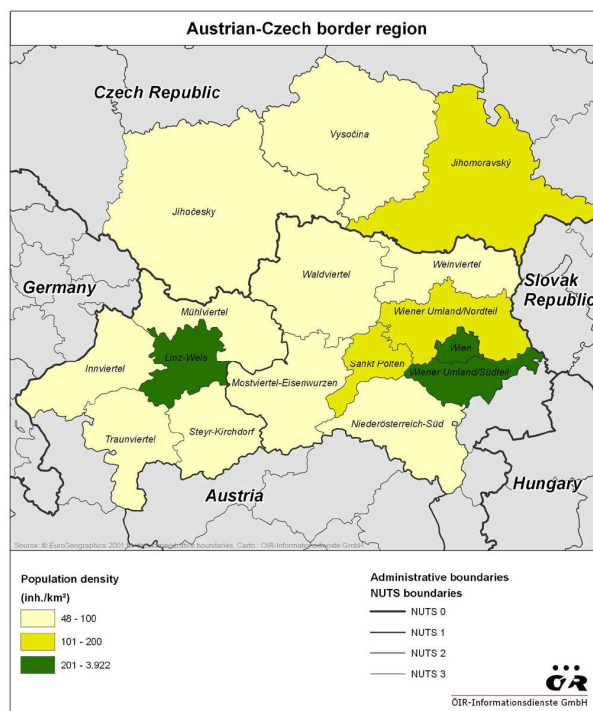
Regionální jednotka Region NUTS III	Rozloha v km ²	Obyvatelé 2005 (AT)/2004 (CZ)		Hustota osídlení (obyv./km ²)
		Celkem	Ženy	
Waldviertel	4,615	222,255	113,183	48.2
Weinviertel	2,412	123,366	62,699	51.1
Wiener Umland-Nordteil	2,722	286,489	146,326	105.2
<i>Niederösterreich</i>	<i>19,178</i>	<i>1,569,596</i>	<i>802,120</i>	<i>81.8</i>
<i>Wien</i>	<i>415</i>	<i>1,626,440</i>	<i>851,857</i>	<i>3,922.4</i>
Mühlviertel	2,660	203,571	101,643	76.5
<i>Oberösterreich</i>	<i>11,982</i>	<i>1,396,228</i>	<i>712,608</i>	<i>116.5</i>
RAKOUSKO (celkem)	83,871	8,206,524	4,220,228	97.8
Jihočeský kraj	10,057	625,712	318,485	62.2
Jihomoravský kraj	7,066	1,123,201	578,323	159.0
Vysočina	6,925	517,153	261,563	74.7
ČESKÁ REPUBLIKA (celkem)	78,868	10,220,577	5,239,664	129.6

Hraniční region – Rakousko	31,574	4,592,264	2,366,585	145.4
Hraniční region – Česká republika	24,048	2,266,066	1,158,351	94.2
Hraniční region celkem	55,622	6,858,330	3,524,936	123.3

Zdroje: Statistika Rakousko, Český statistický úřad

Hustota osídlení (obyv./km²)

Demografie

Stav populace byl s výjimkou Mährlviertelu v české i rakouské pohraniční oblasti po desetiletí na jasném sestupu. Tento pokles počtu obyvatel měl dopad především na venkovské části regionu v bezprostřední blízkosti hranice. Teprve od začátku 90. let byl v mnoha obcích a městech pozorován zvrát tohoto trendu.

Nejdůležitějšími demografickými trendy hraničního regionu jsou:

- stárnutí populace
- růst populace díky migraci
- klesající porodnost
- procesy suburbanizace

Tabulka 2: Demografický trend (databáze EUROSTATu) 2000-

Národní jednotka NUTS III region	Vývoj obyvatelstva (změna v %)			
	1991-2001 (AT)		2001-2005 (AT)	
	1995-2004 (CZ)		2003-2004 (CZ)	
	Celkem	Ženy	Celkem	Ženy
Waldviertel	0.2	-0.8	-1.0	-1.1
Weinviertel	1.5	0.4	-0.3	-0.6
Wiener Umland-Nordteil	11.0	10.5	3.0	3.0
<i>Niederösterreich</i>	<i>4.9</i>	<i>4.3</i>	<i>1.5</i>	<i>1.4</i>
<i>Wien</i>	<i>0.7</i>	<i>-0.8</i>	<i>4.9</i>	<i>4.0</i>
Mühlviertel	5.5	4.7	0.8	0.7
<i>Oberösterreich</i>	<i>3.2</i>	<i>3.1</i>	<i>1.4</i>	<i>1.2</i>
RAKOUSKO (celkem)	3.0	2.5	2.2	1.8
Jihomoravský kraj	-0.2	-0.3	0.0	0.1
Jihočeský kraj	-1.6	-1.8	0.1	0.0
Vysočina	-1.1	-1.3	-0.1	-0.1
CZECH REPUBLIC	-1.0	-1.2	0.1	0.1

Zdroj: Eurostat

Demografický vývoj v hraničním regionu je určován rozličnými faktory. Charakter změn v populaci na české straně hraničního regionu i jejich chování v čase byly podobné vývoji v celkové populaci České republiky, a to proto, že byly způsobeny zásadní společenskou, politickou a ekonomickou transformací společnosti jako celku. Z dlouhodobého pohledu vykazuje český hraniční region záporný přírůstek obyvatelstva. V posledních letech ale v některých částech populace díky migraci narůstá (Jihočeský kraj).

Demografický vývoj v rakouské části je také nehomogenní. Zatímco centrální regiony se rozvíjejí velmi dynamicky, nárůst v okrajových regionech je slabý nebo populace ubývá. V souladu s dlouhodobým trendem jsou nejdynamičtějšími regiony ty poblíž městských center nebo ty se silně pozitivní migrační bilancí. Problematické trendy mohou být sledovány ve venkovských částech regionu v bezprostřední blízkosti hranice, např. v regionech NUTS III Waldviertel, Weinviertel a zčásti Mühlviertel. Následkem migrace vzrostl počet obyvatel ve Vídni.

Suburbanizační tendence jsou na vzestupu kolem městských aglomerací jako jsou Vídeň, Brno a Linz. Na druhé straně se města potýkají s poklesem populace a méně dynamickým rozvojem, velmi vysoký růst se soustředí v přilehlých oblastech. Neobvyklý růst počtu obyvatel se projevil zvláště v oblastech, kde se zlepšilo napojení na systémy veřejné dopravy nebo v nichž existuje intenzivní funkční trh práce.

Co do struktury, situace se jeví o něco příznivější na české než na rakouské straně hranice. Podíl obyvatel pod 15 let dosahuje na rakouské straně od 14,7% (Vídeň) po 20,3% (Mühlviertel), v české příhraniční oblasti od 14,8% (Jihomoravský kraj) po 16,0% (Vysočina). Podíl obyvatel nad 60 let je nižší

v české části hraničního regionu. Nejvyšší podíly jsou v severních okrajových oblastech Dolního Rakouska Vídně.

Tabulka 3: Struktura obyvatelstva

Regionální jednotka Region NUTS III	Podíl obyvatel pod 15 let v %		Podíl obyvatel nad 65 let v %	
	2001 (AT)/2004 (CZ)		2001 (AT)/2004 (CZ)	
	Celkem	Ženy	Celkem	Ženy
Waldviertel	16.8	16.0	18.0	21.7
Weinviertel	16.3	15.6	18.1	22.1
Wiener Umland-Nordteil	17.1	16.3	14.9	17.7
<i>Niederösterreich</i>	<i>17.1</i>	<i>16.2</i>	<i>16.1</i>	<i>19.2</i>
<i>Wien</i>	<i>14.7</i>	<i>13.6</i>	<i>16.0</i>	<i>19.7</i>
Mühlviertel	20.3	19.8	13.2	16.2
<i>Oberösterreich</i>	<i>18.2</i>	<i>17.3</i>	<i>14.8</i>	<i>17.9</i>
RAKOUSKO (celkem)	16.8	15.9	15.5	18.6
Jihočeský kraj	15.4	14.5	13.9	16.5
Jihomoravský kraj	14.8	13.9	14.5	17.5
Vysočina	16.0	15.2	14.2	16.9
ČESKÁ REPUBLIKA (celkem)	15.1	14.2	14.0	16.7

Zdroje: Statistika Rakousko, Český statistický úřad

2.3 Ekonomický výkon a trh práce

2.3.1 Úroveň ekonomického rozvoje

Ekonomická struktura a trendy v rakousko-českém pohraničním regionu jsou charakterizovány

- výraznými regionálními rozdíly prosperity a
- dynamickým ekonomickým rozvojem

Rozdíly jsou patrné jednak jako jasné rozdíly mezi městy a venkovem a jednak jako rozdíly prosperity mezi českými a rakouskými hraničními oblastmi. Ekonomický rozvoj vzešel z:

- restrukturalizace průmyslových podniků a zahraničních investic obzvláště v českých příhraničních oblastech,
- rozvoje nového základu pro MSP a
- rozvoje sektoru služeb s novými pracovními příležitostmi

Regionální rozdíly

Hrubý produkt na hlavu v rakouských pohraničních oblastech dosahuje 138,9% průměru EU-25, zatímco v českých pohraničních oblastech NUTS III je to 62%.

Zatímco české hraniční regiony nedosahují národního průměru, situace v Rakousku se liší mezi městskými aglomeracemi a okrajovými venkovskými oblastmi. Nejsilnějším českým hraničním regionem je Jihomoravský kraj s centrem Brnem majícím HDP na hlavu na úrovni 94% národního průměru. Co do ekonomického potenciálu může být Jihomoravský kraj označena za jeden ze tří nejdynamičtějších regionů České republiky. Město Brno zaujímá dominantní pozici a ovlivňuje ekonomiku.

Rakouské NUTS III Mühlviertel, Weinviertel a Wiener Umland Nord patří v národním srovnání mezi nejslabší; nepřesahují 70% rakouského průměru. Pouze Vídeň, okresy poblíž hlavního města a hornorakouský NUTS III region Linz-Wels jasně tuto úroveň přesahuje. Město Vídeň patří ve srovnání s EU k ekonomicky nejsilnějším regionům.

Tabulka 4: Ekonomická úroveň

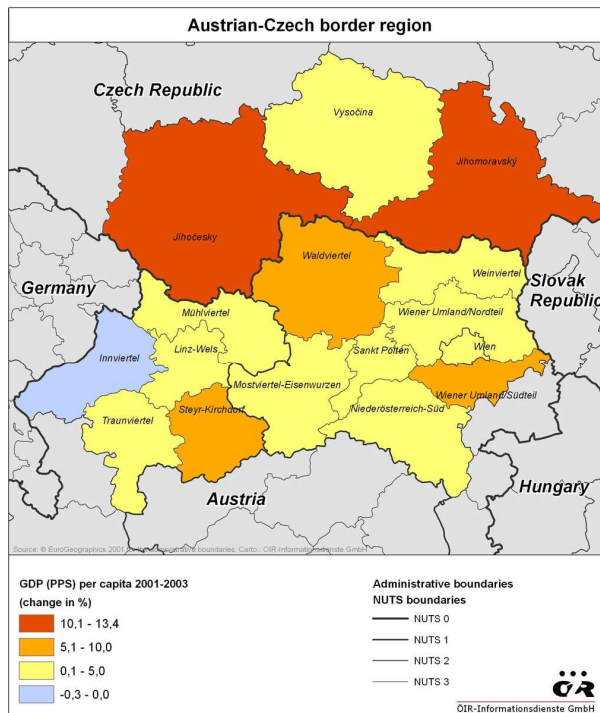
HDP	Hrubý domácí produkt (PPS) na hlavu		
Regionální jednotka	2003	2003	2000-2003
Region NUTS III	Národní index = 100	Index EU25 = 100	(v %)
Waldviertel	72,6	87,7	10,0
Weinviertel	54,7	66,1	6,6
Wiener Umland-Nordteil	69,7	84,2	-4,7
<i>Niederösterreich</i>	80,1	96,8	1,3
<i>Wien</i>	141,4	170,9	4,5
Mühlviertel	53,1	64,1	-0,1
<i>Oberösterreich</i>	93,3	112,8	3,7
RAKOUSKO	100,0	120,9	4,1
Jihočeský kraj	89,7	60,9	16,0
Jihomoravský kraj	93,6	63,5	19,9
Vysočina	86,2	58,5	12,5
ČESKÁ REPUBLIKA	100,0	67,8	15,3
Hraniční region Rakousko	114,9	138,9	4,2
Hraniční region Česká republika	90,9	61,6	17,2
Hraniční region celkem	-	101,6	8,4
EU25	-	100,0	8,1

Zdroj: EUROSTAT

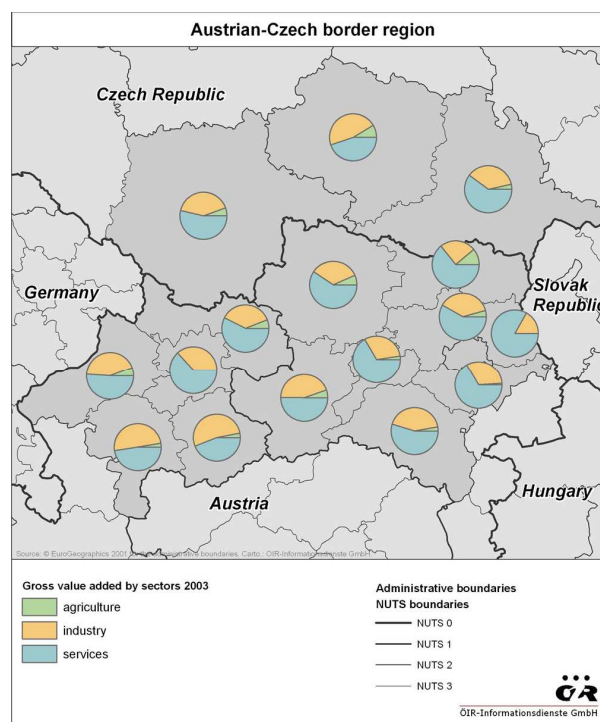
Pohled na vývoj HDP na hlavu ukazuje že nejdynamičtější hraniční regiony z celé příhraniční oblasti jsou ty, které začínaly na velmi nízkých úrovních. V období 2000-2003 růst v české příhraniční oblasti dosahuje 17,2%, kde vede Jihomoravský kraj, a 4,2% v rakouských oblastech, kde byl v okrajových oblastech růst nízký nebo záporný a o něco vyšší ve více centrálně položených a městských regionech.

HDP (PPS) na hlavu 2001-2003

(změna v %)

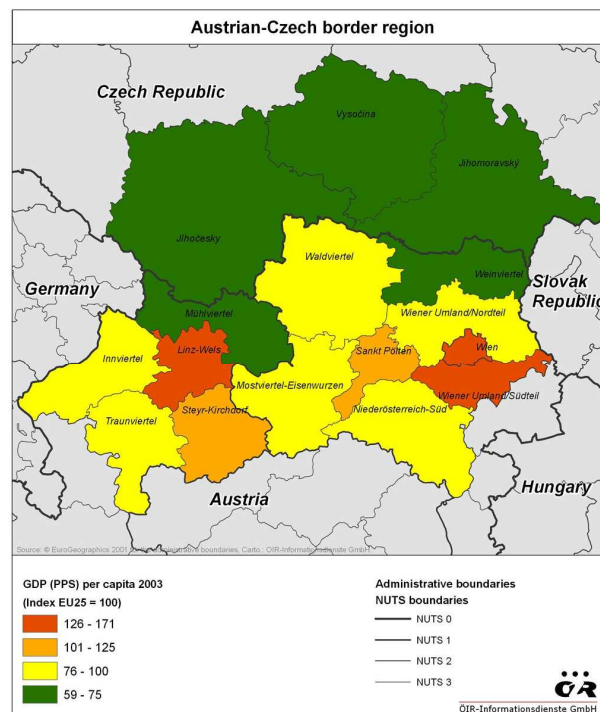

Hrubá přidaná hodnota 2003 podle sektorů

HDP (PPS) na hlavu 2003

(Index EU25 = 100)

2.3.2 Ekonomická struktura

Ekonomická struktura česko-rakouského pohraničí je charakterizována:

- větší orientací na zemědělství než jsou příslušné národní průměry (ve venkovských oblastech)
- vysokým podílem sekundárního sektoru, tradičních sektorů a v některých regionech dynamickým průmyslovým rozvojem v odvětvích zaměřených na inovace a rozvoj (zvláště v české části oblasti díky přímým zahraničním investicím)
- určitou měrou (sektorové) spolupráce podporující nové produkty a procesy a otevírající nové trhy (sektorové clustery, společné marketingové aktivity)
- terciární sektor se rozšiřuje, ale s výjimkou městských oblastí zůstává na obou stranách hranice nedostatečně vyvinutý

Tabulka 5: Ekonomická struktura

	Celkem	Podíl na hrubé přidané hodnotě v %				
Regionální jednotka	Mil. EUR	Zemědělství	Výroba/produkce fyzického zboží	Služby		
Region NUTS III			Celkem	Stavebnictví	Celkem	Turizmus
Waldviertel	4.064	6,7	34,0	-	59,3	-
Weinviertel	1.692	11,2	24,6	-	64,2	-
Wiener Umland-Nordteil	4.926	4,2	37,6	-	58,2	-
<i>Niederösterreich</i>	31.279	3,8	35,8	8,8	60,3	3,0
<i>Wien</i>	56.576	0,2	16,7	5,2	83,1	2,7
Mühlviertel	2.705	6,0	36,6	-	57,4	-
<i>Oberösterreich</i>	32.554	2,3	41,2	9,4	56,4	2,7
RAKOUSKO	204.285	1,9	30,1	7,7	68,0	4,5
Jihočeský kraj	4.056	5,5	40,8	-	53,7	-
Jihomoravský kraj	7.594	3,5	36,5	-	60,0	-
Vysočina	3.224	8,6	46,6	-	44,8	-
ČESKÁ REPUBLIKA	73.764	3,0	37,3	7,0	59,6	2,0
Hraniční oblast Rakousko	69.963	1,4	20,1	-	78,5	-
Hraniční oblast Česká republika	14.874	5,2	39,9	-	55,0	-
Hraniční region celkem	84.837	2,0	23,6	-	74,4	-
EU 25	-	-	-	-	-	-

Zdroj: EUROSTAT

Primární sektor se na hrubé přidané hodnotě celého příhraničního regionu podílí ze 2%, s viditelným rozdílem mezi českou (5,2%) a rakouskou (1,4%) částí. **Zemědělství** přesto hraje na obou stranách hranice životně důležitou roli. Nejvyšší podíl na hrubé přidané hodnotě má tento sektor v Jižních Čechách, na Vysočině a ve Weinviertelu, Waldviertelu a Mühlviertelu.

Opožděné přizpůsobení se novým podmínkám v zemědělství a lesnictví vedlo ke strukturálním problémům na obou stranách hranice. V rakouské části hraniční oblasti dominují struktuře zemědělského

sektoru malé rodinné farmy. Přes strukturální změny je průměrný zemědělský podnik na české straně výrazně větší a více industrializovaný než na straně rakouské.

Struktura regionální ekonomiky hraniční oblasti je do značné míry charakterizována **sekundárním sektorem**, což se odráží na podílu hrubé přidané hodnoty. Pro hraniční oblast jako celek podíl na hrubé přidané hodnotě činí kolem 24%, přičemž výrobní sektor má větší převahu v české části než v rakouské. V tomto kontextu je vhodné zmínit, že spolkové země Dolní Rakousko a Horní Rakousko jsou nejvíce industrializovanými spolkovými zeměmi Rakouska s velmi důležitými tradičními centry průmyslové výroby v Rakousku.

Struktura výrobního sektoru ukazuje silné soustředění na tradiční lehkou výrobu, jako potravinářský, textilní a oděvní průmysl nebo zpracování kůže, skla a dřeva, zvláště ve venkovských oblastech. Zde zůstává průmyslová výroba omezena na několik míst, která jsou často umístěna relativně daleko od odpovídajících hospodářských center země. Odvětví více zaměřená na technologie a inovace jako například strojní výroba, biotechnologie, výroba dopravních prostředků, elektronika, ekotechnika, systémy řízení a automatizace, informační technologie nebo mikroelektronika v hi-tech výrobcích, strojírenství a obzvláště energetika jsou umístěny v městských oblastech a/nebo v některém z tradičních průmyslových center.

Průmyslový sektor celého regionu prochází posledních několik let pozoruhodnými strukturálními změnami. V průběhu aktivní politiky umisťování a ucelené inovační a technologické kampaně byly nejen posíleny a modernizovány existující struktury, ale byly vytvořeny a financovány i oblasti pro novou činnost.

V českých hraničních regionech byl hlavní silou ekonomické restrukturalizace vstup přímých zahraničních investic. Pozitivní dopad PZI se zvyšuje spolu s technologickou intenzitou exportu, zvláště v případě rozvíjejících se zemí. S ohledem na širší pohraniční region (úroveň NUTS II) v Rakousku, jsou Dolní a Horní Rakousko s 40% národní průmyslové produkce a 40% zaměstnaností v sektoru nejpodstatnějšími industrializovanými spolkovými zeměmi. Inovativní centra průmyslové produkce a někdy i centrály podniků se nacházejí mimo regiony přiléhající k hranici.

Struktura podniků sekundárního sektoru v hraničních regionech se různí a obecně se odvíjí od průmyslové tradice regionu a/nebo od hlavního zaměření sektoru. V zásadě je velikost podniků v českých regionech vyšší než v rakouských. Podniky s více než 500 zaměstnanci převažují v odvětvích jako ocelářství, chemický, ropu a plyn zpracující průmysl, zčásti i v automobilovém sektoru a výrobě dopravních prostředků a textilním, kožedělném, potravinářském a nápojovém průmyslu.

Mezi malými a středními podniky převažují (s malým množstvím výjimek) ty s podprůměrnou produktivitou a poměrně nízkou úrovní technologií. Odvětví jako zpracování dřeva, obrábění kovů, zčásti elektronika nebo vysoce specializované podniky pracující jako subdodavatelé sestávají většinou z MSP.

Sektor služeb je z pohledu hrubé přidané hodnoty v některých regionech nejen velmi důležitý, ale také nejdynamičtější. Celkem zaujímá terciární sektor 74% celkové hrubé přidané hodnoty, s význačnými rozdíly mezi českou (55%) a rakouskou (78%) částí, i když v posledních letech Česká republika tuto mezeru intenzivně dohání.

Sektor služeb je silně soustředěn v městských oblastech a ne příliš dobře rozvinutý ve venkovské části regionu, zvláště v české části jsou stále podstatné nedostatky na úrovni malých měst a vesnic.

V celém regionu byl v minulosti tento sektor tím nejdynamičtějším, počet pracovních míst v soukromém i veřejném sektoru vzrostl ve všech částech regionu. Na české straně vznikla pracovní místa a rozvoj byl stimulován umístěním komerčních podniků a z iniciativy soukromých investorů a zakladatelů (catering, kadeřnictví, obchodní firmy a podobné aktivity), v Rakousku je dynamika patrná v sociálních službách, cestovním ruchu, maloobchodu a službách navazujících na obchod.

S výjimkou některých sociálních a veřejných služeb (např. zdravotní systém, administrativa) v terciárním sektoru převažují malé a střední podniky. Ve většině případů průměrná velikost podniku nepřesahuje 20 zaměstnanců. Zvláště pro tyto podniky není přístup k nové technologii nebo výsledkům výzkumu a vývoje nijak snadný. Jejich intenzita a kooperační aktivity jsou ale také na velmi nízké úrovni. Intenzifikaci zmíněných činností může napomoci vytvoření odpovídajících podpůrných (přeshraničních) struktur.

Cestovní ruch

Cestovní ruch má obzvláště podstatný potenciál pro rozvoj terciárního sektoru na obou stranách hranice a v některých venkovských regionech se z něj stává nové odvětví s nejvyšší úrovní růstu v oblasti regionálního cestovního ruchu. Turistická infrastruktura a nabízené služby jsou v různých částech regionu rozvinuté na velice rozdílných úrovních. V turistickém odvětví v hraniční oblasti lze rozeznat jasné strukturální rozdíly:

- vysoce regionální a/nebo regionální zaměření turizmu (města, lázeňské resorty, letní sezona)
- rozdíly v kvalitě a množství nabídky (městské oblasti – venkovské oblasti, regiony s čilým cestovním ruchem – méně rozvinuté regiony)
- chybějící přeshraniční management a marketing turistických cílů

V rozvoji turizmu v regionu se v průběhu let vytvořily dva trendy. Tím převládajícím je orientace na cestovní ruch v „městských“ oblastech s podstatným podílem zahraničních turistů. Klíčovým centrem je zde město Vídeň. Na druhé straně existují i cíle cestovního ruchu se silným zaměřením na rekreaci, poznávání, zdravotní turistiku a kulturu; tyto hrají významnou roli ve venkovských regionech a vnitrozemské turistice.

V roce 2004/2005 bylo v celém regionu registrováno na 28 milionů noclehů, z čehož 75% připadá na rakouskou část – s městem Vídeň v čele – a 25% na českou hraniční oblast. Na obou stranách počet noclehů odpovídá 17-18% podílu na celonárodním součtu. Hlavní sezonou je letní období, zatímco v některých (alpských) oblastech Rakouska je zimní sezona výrazně důležitější než v české části hraničního regionu (např. Dolní Rakousko 65% léto, 35% zima.) Vysoká koncentrace noclehů je patrná ve městech zaměřených na kulturu a kongresovou turistiku s vysokým podílem cizinců. Venkovské oblasti se specializují na rekreaci, zdraví, jednodenní výlety, kulturu, přírodu a sport. Tyto oblasti závisí do velmi vysoké míry na sezoně.

Kvalita ubytování, různorodost a nabídka v oblasti cestovního ruchu se mezi regiony liší. Úroveň kvality je výrazně vyšší ve městech. Například podíl lůžek v nejvyšší kategorii (5/4 hvězdičky) je nejvyšší

ve Vídni. V mnoha případech kvalita a množství ubytování a služeb ve venkovských oblastech zůstává za mezinárodní úrovní.

Tabulka 6: Noclehy (harmonizovaná data nejsou dostupná)

Počet noclehů	
Region NUTS III	Rok
	2004/2005 (AT) 2004 (CZ)
Waldviertel	1 373 805
Weinviertel	143 985
Wiener Umland-Nordteil	655 109
Niederösterreich	5 818 911
Wien	8 675 441
Mühlviertel	743 034
Oberösterreich	6 509 057
RAKOUSKO (celkem)	118 773 422
Jihočeský kraj	3 658 198
Jihomoravský kraj	2 213 052
Vysočina	1 229 548
ČESKÁ REPUBLIKA (celkem)	40 781 000
AUSTRIA (hraniční region)	21 003 409
CZECH REPUBLIC (hraniční region)	7 100 798
Hraniční region celkem	28 104 207

Zdroj: statistiky jednotlivých zemí

V Rakousku za marketing nabídky cestovního ruchu odpovídají místní, regionální a státní instituce. Marketing se zaměřuje na dvě různé strategie. Jedna strategie spočívá ve specializované nabídce (např. kulturní dědictví, zdraví, kultura, konference) a místních atrakcích a specializovaných USP, druhá strategie se orientuje na nadregionální úroveň a tvoří nadregionální balíčky, aby se rozšířil trh a nabídka se dostala k novým (domácím i mezinárodním) návštěvníkům regionů.

V hraničním regionu leží rozpoznatý potenciál v oblasti cestovního ruchu v oblastech:

- rozvoj inovativních oblastí aktivity a strategická spolupráce v cestovním ruchu
- udržení úspěšných aktivit
- optimalizace infrastruktury cestovního ruchu
- nabídka inovativních a konkurenceschopných produktů podle potřeb trhu
- směřování produktů a programů k novým klientům

V České republice je podpora a rozvoj cestovního ruchu na regionální úrovni zajišťována v rámci samostatné působnosti regionálních samospráv, přenesená působnost v oblasti cestovního ruchu není vykonávána. Problematika cestovního ruchu na regionální úrovni je v gesci jednotlivých oddělení (odborů) příslušných krajských úřadů, v Jihočeském kraji je to Odbor kultury, památkové péče a ces-

tovního ruchu (Oddělení kultury a cestovního ruchu), v Jihomoravském kraji a kraji Vysočina je příslušným odborem Odbor regionálního rozvoje (Oddělení cestovního ruchu). Tato oddělení především poskytují odbornou a metodickou pomoc a informační podporu subjektům kraje v oblasti cestovního ruchu, spolupracují s Českou centrálou cestovního ruchu - CzechTourism, s podnikatelskou a neziskovou sférou, s rozvojovými agenturami a s orgány památkové péče a ochrany přírody v oblasti propagace a rozvoje cestovního ruchu v kraji, zajišťují agendu prezentace nabídky kraje pro účely rozvoje cestovního ruchu, sestavují databáze pro turistické webové stránky kraje a zajišťují jejich aktuálnost, provádí analýzy rozvoje odvětví cestovního ruchu v kraji a zajišťují tvorbu koncepčních a strategických materiálů ve svěřené oblasti. Vazba krajů na národní úroveň v oblasti rozvoje cestovního ruchu je zajištěna především činností Komise pro cestovní ruch Asociace krajů České republiky, která připomínkuje relevantní koncepční, strategické nebo normotvorné dokumenty.

Dále v Jihočeském kraji je již od roku 1994 v provozu Jihočeská centrála cestovního ruchu (www.jccr.cz) jako sdružení právnických osob. Do roku 2003 byla především sdružením měst, cílem JCCR byla propagace jižních Čech, převážně pak členských měst. V lednu roku 2003 vstoupil do JCCR Jihočeský kraj, Svaz měst a obcí Jihočeského kraje a Jihočeská hospodářská komora. Činnost Jihočeské centrály cestovního ruchu se řídí základní koncepcí, ze které vychází plán činnosti stanovený vždy na jeden kalendářní rok. Aktivita v oblasti cestovního ruchu v regionu se řídí dokumentem Strategie rozvoje cestovního ruchu Jihočeského kraje (aktuální verze je z roku 2002). Tato strategie definuje také základní vizi Jihočeského kraje v oblasti cestovního ruchu - rozvoje cestovního ruchu: "Jihočeský kraj - prezentující se jako zdravý a pohostinný turistický region - lépe a uvážlivě zhodnotí na poli cestovního ruchu své jedinečné přírodní bohatství a kulturní dědictví, a to ve prospěch svých obyvatel i návštěvníků".

Podobným směrem se vydal i Jihomoravský kraj, který v roce 2006 založil „Agenturu cestovního ruchu jižní Moravy“ jako zájmové sdružení právnických osob, za účasti Jihomoravského kraje, Statutárního města Brna a Svazu obchodu a cestovního ruchu České republiky. Účelem sdružení je zajistit rozvoj a koordinaci cestovního ruchu v Jihomoravském kraji, za účelem vytvoření úspěšné, konkurenceschopné a strategicky řízené jednotky na základě spolupráce veřejného a podnikatelského sektoru. Předmětem činnosti je zejména: koordinace a usměrňování služeb a aktivit cestovního ruchu v regionu, aktivní uplatňování nabídky služeb na domácím a mezinárodním trhu cestovního ruchu, naplňování zájmů a partnerství mezi subjekty cestovního ruchu, sběr, sledování a vyhodnocování informací a dat, marketing, propagace a public relations nebo tvorba a rozvoj klíčových produktů a produktových balíčků, jejich organizace a uplatnění na trhu. Činnost sdružení se teprve rozbíhá. V kraji Vysočina založení obdobné organizace se nachází ve fázi intenzivních příprav.

Na mikroregionální a místní úrovni je podpora a rozvoj cestovního ruchu zajišťována jednotlivými aktivitami měst a obcí, zpravidla formou zakládání a provozu turistických informačních center (TIC), která zajišťují propagaci spádových území a informační servis pro turisty a návštěvníky.

Důležitost MSP

Ačkoli v některých částech regionu operuje určitý počet mezinárodních firem, národní a regionální MSP stále hraje ve všech sektorech centrální roli, a to jak z hlediska zaměstnanosti, tak i co se týče stability a dalšího rozvoje regionální ekonomiky.

Strukturální změny byly také doprovázeny nárůstem počtu malých a středních podniků v několika posledních letech. V českém hraničním regionu tyto podniky založené především zahraničními investory nejen tvoří základ ekonomického růstu, ale také přispívají ke změnám v pracovních podmínkách a příjmech a tak i k trendu segmentace regionálních trhů práce.

Na základě existence širokého odvětví služeb zaměřených na výrobu úřady na obou stranách hranice podporují zakládání a rozšiřování komerčních a průmyslových center, stejně jako inovačních a technologických center na řadě míst. Tyto iniciativy mají za cíl posilovat atraktivitu regionu jako místa pro obchod a průmysl a podporovat rozšiřování existujících podniků stejně jako vznik nových v odpovídajících oblastech.

Energie

V některých částech regionů (např. Jihočeský kraj – elektřina, Dolní Rakousko – plyn, ropa) hraje energetika důležitou roli v regionální ekonomice. Struktura výroby energie se ale na obou stranách hranice liší. Rakousko je bohaté na vodní zdroje, výroba elektřiny proto pochází ve vysoké míře z vodní energie, v České republice je důležitá jaderná energie. Na obou stranách se v posledních obdobích výrazně zvyšuje aktivita v oblasti obnovitelných (ekologických) zdrojů. Právním základem pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů je v Rakousku „Ökostromgesetz (BGBl. I Nr. 149/2002, novelliert 2006)“ a v České republice nový zákon o elektřině z obnovitelných zdrojů, který vstoupil v platnost v roce 2005 a implementoval nařízení EU 2001/77/EC do české legislativy.

Tyto právní rámce podporují výrobu elektřiny, tedy vodní elektřiny, větrné energie, elektrárny na biomasu, geotermální elektrárny, solární elektrárny i výrobu elektřiny z důlního plynu uzavřených dolů, z biomasy včetně skládkového plynu, odpadního plynu a bioplynu s cílem zvýšit podíl výrobců obnovitelné energie na celkové výrobě v nadcházejících letech tak, aby dosáhl úrovně stanovené EU. Na obou stranách hranice existují snahy o prosazení výzkumu a vývoje pro nastartování výroby v regionu. Díky přírodním zdrojům (např. dřevo na otop a dřevěný odpad, sláma z obilnin a olejnin, vítr...) je region předurčen pro výrobu obnovitelné energie. Ačkoli energie z biomasy má největší potenciál, v současné době se využívá méně. Rozsáhlejší využití biomasy při výrobě energie také nabízí důležité vyhlídky pro zemědělství s ohledem na regionální rozvoj a vytváření pracovních míst; a pokud je V&V dostatečně podporován, může to také zadat impulsy pro vývoj nových a inovativních technologií. Mnoho elektráren na obnovitelné zdroje energie, zvláště pak krátkodosahové sítě tepla na biomasu, solární elektrárny a rodinné topné systémy na biomasu bylo v posledních letech uvedeno do provozu v Mühlviertelu – také při zavedení hornorakouské energetické koncepce, dvou regionálních energetických koncepcí Freistadtu a Rohrbachu a městské energetické koncepce v Pergu. Například v okrese Rohrbach je podíl biomasy na vytápění a ohřevu vody 27%, což je v tomto kontextu jeden

z nejlepších výsledků. V jižních Čechách rostoucí využití obnovitelných zdrojů energie taktéž nabízí příležitosti ke snížení znečištění ovzduší. Dobré jsou i podmínky pro využívání solární energie.

2.3.3 Trh práce

Situace na trhu práce v pohraničním regionu je určována strukturálními změnami regionálních ekonomik a kvantitativní a kvalitativní nabídkou pracovních sil a míst a může být charakterizována následujícími fakty:

- vysoká koncentrace pracovních míst v městských oblastech a jejich nedostatek v oblastech venkovských
- intenzivní (meziregionální, přeshraniční) dojíždění
- výrazné nesrovnalosti v úrovních mezd
- zvýšená nezaměstnanost, vysoký podíl nezaměstnaných s problematickým zázemím (nízká kvalifikace, dlouhodobá nezaměstnanost)

Stejně jako ekonomická struktura a rozvoj může být i trh práce charakterizován probíhajícími strukturálními změnami. Tyto změny vedly k poklesu zaměstnanosti v sekundárním sektoru a zemědělství, zatímco zaměstnanost v terciárním sektoru výrazně vzrostla. Celý příhraniční region čítá asi 2,3 mil. zaměstnanců. V období 1999-2003 byl počet (závislých) zaměstnaných lidí stabilní, a to díky mírné změně nahoru v Rakousku a mírné změně dolů v české části regionu.

Tabulka 7: Zaměstnanost v hraničním regionu ¹

Regionální jednotka	Závislí zaměstnanci	
	Počet	Změna v %
Region NUTS III	2003	1999-2003
Waldviertel	111 800	0,1
Weinviertel	47 300	-1,5
Wiener Umland-Nordteil	103 400	2,8
<i>Niederösterreich</i>	707 000	0,3
<i>Vídeň</i>	886 700	0,6
Mühlviertel	82 800	-0,1
<i>Oberösterreich</i>	722.100	3,4
RAKOUSKO	4 145 500	1,5
Jihočeský kraj	295.890	-0,8
Jihomoravský kraj	529.790	-1,7
Vysočina	226.820	3,0
Česká republika	4.845.030	0,1
Hraniční region Rakousko	1.232.000	0,6
Hraniční region Česká republika	1.052.500	-0,4
Hraniční region celkem	2.284.500	0,1
EU25	-	-

Zdroj: EUROSTAT

¹ Data rozlišující pohlaví jsou nedostupná.

Z hlediska zaměstnanosti je sektor služeb nejdynamičtějším sektorem regionální ekonomiky. Ve většině částí regionu nárůst počtu pracovních míst v terciárním sektoru ve velmi vysoké míře ovlivňuje zaměstnanost (kvantita) a strukturu zaměstnanosti (kvalita). Mezi faktory, které je třeba zmínit, patří například narůstající počet zaměstnaných žen, rostoucí podíl lidí zaměstnaných na částečný úvazek, nárůst počtu nekvalifikovaných pracovních míst na straně jedné a nárůst počtu kvalifikovaných míst na straně druhé, problematický vývoj v sekundárním sektoru negativně působící na starší pracovníky, pracovníky s nízkým stupněm mobility nebo flexibility, popř. nedostatečnou kvalifikací atd.

Centry pracovního trhu regionu jsou městské aglomerace; v Rakousku jsou to Vídeň a Linz-Wels, v české příhraniční oblasti tuto funkci plní Brno a další středně velká města. Pro lidi žijící ve venkovských oblastech jsou tato centra příznivými cíly pro dojíždění. Široká nabídka pracovních míst a dobře vybavená dopravní infrastruktura jsou základními faktory, které posilují dojíždění.

Přeshraniční trh práce

V posledních letech se posilovalo nejen vnitroregionální dojíždění za prací, ale i dojíždění přeshraniční. V příhraničních oblastech se rozvoj přeshraničního pracovního trhu řídí specifickými pravidly.

Směr dojíždění a migrace za prací jsou určovány různými faktory, jako jsou

- regionální ekonomické struktury na obou stranách hranice
- kvalita a kvantita pracovních příležitostí a stav nezaměstnanosti
- úroveň mezd a cen
- vybavení, infrastruktura a dostupnost dopravy
- jazykové schopnosti

Za posledních 10 let nabyly vztahy na přeshraničním trhu práce zcela nové rysy. Od roku 1990 má česko-rakouský přeshraniční trh práce podobu buď migrace nebo dojíždění za prací, zvláště z českých regionů do Rakouska. Typickým znakem tohoto trhu práce je jednosměrná ekonomická migrace a dojíždění za prací. Pracovníci z České republiky využívají příležitosti najít zaměstnání v blízkém Dolním Rakousku, Horním Rakousku a Vídni. V roce 2005 kolem bylo v Rakousko oficiálně zaměstnáno osob z České republiky v odvětvích jako stavebnictví, cestovní ruch, sociální a soukromé služby nebo zemědělství a lesnictví. Ačkoli většina z dojíždějících dává přednost městským oblastem, počet českých pracovníků v posledních letech vzrostl ve všech regionech.

I když vstup do EU v květnu 2004 teoreticky umožnil českým občanům vstup na pracovní trhy západní Evropy bez pracovního povolení, Rakousko jako jedna ze zemí EU15 zavedla přechodná omezení volného pohybu pracovních sil na dobu až 7 let (2+3+2 roky) a novým členům EU včetně České republiky svůj pracovní trh neotevře. Dva roky po přistoupení jsou přechodná opatření vůči České republice stále uplatňována.

Přechodná opatření zakotvená v přístupové smlouvě z roku 2003 umožňuje jisté slevění ze zásad uvedených v předchozím odstavci, po dobu přechodného období, které neodvolatelně skončí 30. dubna 2011. Omezení mohou být uplatňována pouze vůči lidem migrujícím za prací, pouze za účelem omezení přístupu na trh práce a pouze k omezení možnosti pracovat v konkrétním členském státu.

Kvalifikace pracovních sil

Pracovní síly hraničního regionu mají dobrou kvalifikaci. Podíl zaměstnaných se středoškolským vzděláním dosahuje 80% v České republice a 64% v Rakousku.

V podílu osob s vysokoškolským vzděláním dosahuje Rakousko 19% a Česká Republika 14%.

Podstatné rozdíly jsou rozeznatelné na jedné straně mezi různými věkovými skupinami a mezi muži a ženami, na straně druhé pak v regionálním kontextu.

- obecně jsou mladší pracovníci lépe kvalifikovaní a mobilnější co se týče kvalifikací, jsou ochotní se stěhovat do jiných regionů; starší pracovníci se specifickými (např. technickými) schopnostmi často v tomto kontextu chybí.
- v obou zemích je úroveň vzdělání značně nižší u žen než u mužů.
- i když celková úroveň kvalifikace se zvyšuje, stále existují významné regionální rozdíly. V některých částech regionů (např. podle univerzitního vzdělání) je mnohem vyšší v městských oblastech (např. Vídeň, Brno, Jižní Čechy, Linz-Wels, Wiener Umland Süd) než ve venkovských oblastech, podíl kvalifikovaných specialistů s (vyšším) středoškolským vzděláním je nadprůměrný ve více industrializovaných regionech. Nejnižší úroveň kvalifikace se vyskytuje v regionech s nejvyšším podílem zemědělské činnosti.

Tabulka 8: Zaměstnané osoby podle nejvyššího dosaženého vzdělání (podíl v %)

Region NUTS III	Před základní, základní a nižší střední vzdělání		Vyšší střední a pomaturitní nevyšokoškolské vzdělání		Vysokoškolské	
	Celkem	Ženy	Celkem	Ženy	Celkem	Ženy
RAKOUSKO	16,7	18,6	64,3	64,6	19,0	16,8
ČESKÁ REPUBLIKA	6,3	8,9	79,7	78,2	14,0	13,0

Zdroj: EUROSTAT

Nezaměstnanost

V roce 2004 počet nezaměstnaných v česko-rakouském hraničním regionu dosahoval 165 900. V období 2000-2004 počet nezaměstnaných rostl z důvodu růstu počtu nezaměstnaných v rakouských regionech (+46%). Podle EUROSTATu ale počet nezaměstnaných mírně klesl (-0,2%).

Muži byli zasaženi daleko více než ženy, což je možno připsat hlavně strukturálním změnám, které se projeví v průmyslových oblastech. Struktura nezaměstnanosti je obecně nepříznivá; velká část nezaměstnaných má přes 50 let věku nebo jde o méně kvalifikované osoby a dělníky z primárního sektoru. Jsou to dlouhodobě nezaměstnaní a mnoho z nich patří k problémovým skupinám pracovního trhu s omezeními sociální a geografické mobility.

V rámci hraničního regionu se jak rozdíly v ekonomické struktuře mezi regiony tak i demografické údaje promítají do úrovně nezaměstnanosti. Čím vyšší je podíl sektorů se strukturálními problémy a čím nižší je úroveň kvalifikace obyvatelstva, tím je vyšší nezaměstnanost. Situace na trhu práce je mnohem lepší v západní části pohraničního regionu (Horní Rakousko, Jihočeský kraj) než na východě (Jihomoravský kraj, Vídeň).

Úroveň mezd

V česko-rakouském hraničním regionu se vyskytují zásadní rozdíly v úrovni mezd a produktivity v celonárodním i přeshraničním srovnání. Zatímco v Rakousku jsou regiony v bezprostřední blízkosti hranice regiony s nízkými mzdami, v České republice to platí jen v některých oblastech (např. Znojmo, Jindřichův Hradec, Pelhřimov). Pracovní místa s vyššími mzdami ve srovnání s celonárodním průměrem se většinou vyskytují v českých městech České Budějovice a Brno. Přeshraniční srovnání mezi Českou republikou a Rakouskem ukazuje rozdíl ve mzdách v poměru 1:4.

2.4 Regionální inovační systém – vzdělání, výzkum a vývoj

2.4.1 Vzdělání

Ekonomický úspěch regionu je úzce svázán se systémem vzdělávání, kvalifikací a výzkumu. Pro celý přeshraniční region je typická široká nabídka vzdělávacích a kvalifikačních institucí na úrovni odpovídající kvalifikaci obyvatel.

Systémy školního vzdělání se od sebe téměř neliší. Obě země mají obecné střední školy, technické a ekonomické střední a vyšší odborné školy a specializované vysoké školy a univerzity.

Vzdělání šité na míru potřebám ekonomiky stejně jako intenzivní spolupráce škol a univerzit s místními podniky má v regionu dlouhou tradici.

Nejproblematičtější úkoly v oblasti vzdělání jsou:

- odpovědět na požadavky regionální/mezinárodní ekonomiky (více zájmu o technické vzdělání a studium – zvláště pak u žen)
- demografické trendy – pokles počtu žáků ve venkovských/okrajových regionech s dopadem na infrastrukturu a kvalitu vzdělání.
- zapojení obyvatelstva do procesů celoživotního vzdělávání
- prohloubení znalostí o rozdílech v systému a hledání způsobu harmonizace.
- posílení a rozvoj systémů uznávání výučních listů a vysokoškolských a univerzitních diplomů

Úroveň vzdělání

Obecně je úroveň vzdělání v česko-rakouském pohraničním regionu vysoká, existují ale velké rozdíly mezi městskými a venkovskými oblastmi. Nejvyšší podíl obyvatel s vyšším nebo vysokoškolským vzděláním mají městské aglomerace a nejnižší pak oblasti s vysokou koncentrací zemědělského sektoru. Zejména více industrializované regiony mají vyšší – tzn. nad celostátním průměrem – podíl osob se středním vzděláním (kvalifikovaní pracovníci).

Úroveň vzdělání je výrazně nižší u žen než u mužů, v posledních několika desetiletích se ale mezera rychle uzavírá. Úroveň vzdělání žen se prokazatelně zvyšuje, pro což svědčí zvyšující se počet žen navštěvujících a ukončujících střední školy a university. Přesto ale soustředění na specifické oblasti vzdělání a kvalifikace nebo oborů studia odpovídá tradičnímu dělení podle pohlaví. Zatímco ženy se více orientují na sociální a komunikační oblasti, muži častěji volí technické obory a profese.

Infrastruktura vzdělávání

Česko-rakouský příhraniční region je dobře vybaven vzdělávací infrastrukturou.

Univerzity ve Vídni, Linci, a Kremži v Rakousku a v Brně a Českých Budějovicích v České republice nabízí široký výběr oborů z oblastí společenských a humanitních věd, přírodních věd, ekonomie i technických a medicínských oblastí; v Jindřichově Hradci byla založena Fakulta managementu.

Vyšší odborné vzdělávání se soustředí ve velkých městech jako jsou Vídeň, Linz, Krems, St. Pölten a Tulln v Rakousku, v České republice pak v Brně, Jihlavě a v Českých Budějovicích.

Na úrovni středního školství nabízí vzdělávací systémy širokou škálu technických a obchodních škol a škol se sociálním zaměřením.

Jazyk a kulturní zkušenost – klíčový faktor pro přeshraniční spolupráci

Kromě technických a ekonomických schopností je výuka jazyků a tím i nahlédnutí do jiných kultur jedním z nejdůležitějších kritérií pro další rozvoj regionu a rozvoj procesu přeshraniční spolupráce.

V posledních letech nabízejí různé instituce (jazykové školy, privátní organizace) zvláštní jazykové kurzy pro děti, studenty, dospělé, MSP apod. Počet středních, vyšších a vysokých škol kde se čeština nebo němčina staly oficiální součástí výuky roste na obou stranách hranice. V tomto kontextu další činnost představují letní školy a kurzy, rozšiřující části jazykových kurzů na specializovaných fakultách, tvorba výukových materiálů (slovníky, CD, ...) atd.

2.4.2 Výzkum a vývoj

Úsilí vynaložené na výzkum a vývoj a investice do vzdělání jsou hlavními faktory určujícími výkon a možnosti ekonomiky. Jako indikátor technologických schopností výkonu ekonomiky se užívá objem výdajů na výzkum a vývoj v procentech DPH (tzv. podíl R&D). Rakousko se zhruba 1,9% dosahuje evropského průměru, pro Českou republiku pak index dosahuje 1,3%

Výzkumné kapacity se liší v každém regionu podle univerzit a kvůli různici se velikosti jednotlivých regionálních hráčů na poli inovací, výzkumu a vývoje. Obecně je region zařízeními dobře vybaven zvláště v městských oblastech a výzkum a vývoj má dlouhou tradici. Nyní je třeba předat stávající know-how regionálním aktérům, podnikům, a usnadnit vznik spin-offů z univerzit a start-upů založených na technologiích v přeshraničním regionu.

V obou zemích byly možnosti výzkumu a vývoje označeny za prioritní v oblasti ekonomické politiky. Strategie pro budoucnost jsou definovány v rámci programu technologií a inovací i Národních rozvojových plánů.

Hlavní oblasti mohou být shrnuty následovně:

- nerovnosti v přístupu k infrastruktuře a výstupům V&V – městské a venkovské-okrajové oblasti
- přístup MSP k V&V

- integrace do evropské/mezinárodní scény V&V

Velká města – Vídeň, Brno a Linz jsou pro celý česko-rakouský příhraniční region nejdůležitějšími místy s výzkumnými institucemi. Zatímco znalosti z nepodnikového výzkumu se soustředí a využívají hlavně v městských oblastech, soukromý průmyslový výzkum (podniky, soukromé instituce) se lépe adaptují na geografickou situaci a ekonomické a strukturální prostředí (hustota poboček, velikost podniku). Ve venkovských a okrajových regionech je jedním z hlavních problémů přístup k (celostátní) infrastruktuře výzkumu a jeho výsledkům. Technologie a inovační centra, inkubátory a další podobné instituce fungují jako ohniskový bod pro přenos technologie a know-how. V Rakousku jsou důležitým dodavatelem informací z výzkumu do MSP i (specializované) vysoké odborné školy (Fachhochschulen.)

2.4.3 Infrastruktura spojená s podnikáním

V posledním desetiletí v regionu vznikla široká síť podnikání a technologií, zahrnující mnoho přeshraničních aspektů, aby posílila hlavní centra a vyvážila slabiny okrajových regionů. To je charakterizováno těmito prvky:

- agentury na podporu podnikání (ECO Plus, TMG, WWFF, Jihomoravské inovační centrum, Technologické centrum Nové Hradce) spravující podnikatelské a technologické parky a centra stejně jako s podnikáním související infrastrukturu v celé programové oblasti.
- start-up, centra pro podporu podnikání a inovační centra
- technopoly
- infrastruktura spojená s podnikáním a organizace na poli technologií, inovační, regionální a přeshraniční impulsní centra

2.5 Systém mobility a dopravy

V přeshraničním regionu je situace v oblasti dopravní dostupnosti nevyrovnaná. Dostupnost je dobrá kolem ekonomických center, což jsou zároveň centra populace. Spojení okrajových regionů s centry a navzájem je slabé. To platí pro silniční a ještě více pro železniční síť tohoto přeshraničního regionu.

Pokud jde o napojení na mezinárodní vysokokapacitní dopravní síť, může být celý česko-rakouský přeshraniční region označen za okrajovou oblast. Příhraniční oblast charakterizuje dopravní síť orientovaná na městská centra, napojení na dálniční síť nebo důležité mezinárodní železniční tratě jsou ve většině regionu nedostupná nebo chybí.

Analýza situace dopravní soustavy hraničního regionu vyžaduje diferencující přístup k věci. Následky dvou různých ekonomických a politických systémů a související národní pohledy na strategii regionálního rozvoje zůstávají klíčovými prvky.

Na české straně byly zaměřeny a stavba dopravní infrastruktury určovány tím, že společný československý stát neměl zájem na bližším kontaktu se západními sousedy. Pozornost se soustředila na tepnu Praha-Brno-Bratislava, takže Jihomoravský kraj (Brněnský kraj) patří k nejlépe situovaným v České

republice a Brno je druhou nejvýznamnější křižovatkou. Na druhé straně výstavba spojení sever-jih byla relativně zanedbávána. Negativní následky jsou patrné dodnes.

Situace v rakouských regionech byla podobná, podstatné části rakouské strany tedy stále nejsou napojeny na dálnici, což má za následek okrajové umístění mnoha oblastí a centra ekonomiky a pracovního trhu jsou tak těžko dostupná (Vídeň, Linz, Krems). Pouze Vídeň, Linz, Krems a města a obce podél východo-západních spojů mají vysokokapacitní silniční a železniční infrastrukturu.

Nechybí ale jen vnitrostátní, regionální a nadregionální spojení; nedostatečná je i přeshraniční meziregionální infrastruktura. Nově rozvinutá přeshraniční spolupráce a posilující ekonomické vztahy tak na obou stranách hranice posouvají geografické zaměření směrem ke zdůraznění nadregionálních dopravních koridorů a ke zlepšení meziregionální a přeshraniční dopravní soustavy.

Následkem tohoto nového zaměření jsou v souladu s národními a regionálními strategickými rozvojovými dokumenty naplánovány nebo realizovány následující aktivity:

- stavba nových dálnic (D3 – Jihočeský kraj, A5 Dolní Rakousko/Vídeň)
- rozšíření existujících hraničních přechodů (provozní doba, kapacita)
- nové regionální hraniční přechody
- zlepšení a optimalizace stávající regionální sítě silnic (nový povrch, objížďky, pruhy atd.)

Hromadná doprava je oblastí zásadního významu pro přeshraniční dopravní systémy. I pokud se stabilně zesiluje soukromá doprava, udržitelný regionální rozvoj je úzce svázán s rozvojem systému veřejné dopravy a především systému železnic. Počáteční stav příhraničního regionu může být popsán podobně jako stav silniční sítě, přičemž přeshraniční spoje jsou v silničním systému znevýhodněné.

Hlavní nadregionální a přeshraniční regionální železniční tahy v regionu jsou:

- Vídeň – Břeclav – Brno – Praha – Berlín – Polsko - Rusko
- Vídeň – Gmünd/České Velenice – Praha – Berlín – Severní Evropa
- Linz – České Budějovice – Plzeň – Praha – Severní Evropa
- Vídeň – Retz - Znojmo

Za posledních 20 let se nabídka v regionálně-přeshraniční oblasti poněkud rozšířila, takže spojení mezi nejdůležitějšími místy je více méně dostatečné. Nejdůležitější úkoly pro železniční dopravu jsou:

- modernizovat vybavení (vozy), služby a technické systémy, aby se doprava urychlila, zvýšila její přitažlivost pro cestující a byla zajištěna ochrana životního prostředí.
- urychlit dopravu elektrifikací, zvýšením efektivity řídicích mechanismů
- zvýšit bezpečnost
- vystavět infrastrukturu pro navazující sledy železniční/autobusové/osobní automobilové dopravy (P+R, parkování u cesty)
- rozvoj center pro logistiku a kombinovanou dopravu

Mezinárodní dostupnost může být charakterizována integrací regionu do evropských/mezinárodních systémů letecké dopravy. Pokud jde o kategorizaci, v regionu se nachází jedno mezinárodní letiště – Vídeň; Brno a Linz jsou letiště regionálního významu. V některých částech příhraničního regionu

neexistuje výhodné spojení k žádnému ze zmíněných letišť (např. Jihočeský kraj, Vysočina, Waldviertel). To se může z pohledu přitažlivosti regionu pro mezinárodní investory jevit jako nevýhoda.

Pro region má v kontextu kombinované dopravy význam i Dunaj jako vnitrozemská vodní cesta. Vnitrozemské přístavy s vysokou kapacitou a výbavou pro kombinovanou dopravu jsou v regionu čtyři (Linz, Enns, Krems a Vídeň).

Zvyšující se mobilita a větší pružnost ekonomického systému přináší nové vstupy do dopravní soustavy. V tomto smyslu se příhraniční region bude potýkat s následujícími problémy ohledně mobility a dopravní infrastruktury:

- narůstající objemy dopravy (osoby a zboží) podél (mezinárodních) dopravních cest a v městských aglomeracích následkem narůstající silniční dopravy
- nebezpečí klesajících tendencí veřejné dopravy a stahování se z méně obydlených venkovských oblastí následkem omezujících veřejných rozpočtů
- tlak na životní prostředí a životní podmínky (např. kvalita ovzduší, hluk, znečištění, využití půdy)

Z ekonomického rámce a očekávaného rozvojového procesu a potřeb obyvatelstva žijícího a pracujícího v příhraničním regionu lze usuzovat na následující problémy:

Rostoucí (regionální) exportně orientovaná ekonomika s sebou nese vyšší objemy přepravy a strukturální změny v dopravním sektoru. Narůstající mezinárodní přeprava a dopravní toky jsou hlavními indikátory tohoto vývoje. Nerozšiřují se ale jen mezinárodní vztahy, ale i regionální a přeshraniční výměna zboží a služeb, stejně tak roste i dojíždění. Přibývající dojíždění je způsobeno zvyšující se koncentrací pracovních míst na straně jedné a pokračujícím procesem suburbanizace na straně druhé. Na cestu z domova na pracoviště se používají osobní automobily nebo veřejná doprava. Veřejnou dopravu obecně do vysoké míry využívají starší lidé, děti a ženy. Čím jsou přeshraniční vztahy a výměna zboží, služeb a osob intenzivnější, tím jsou požadavky na nová řešení infrastruktury přeshraniční dopravy vyšší.

Změny ve způsobu spotřeby a rekreace vedou ke změnám mobility. Programové území lze charakterizovat jako region vysoce atraktivní turisticky atraktivní jak pro místní obyvatelstvo, tak pro návštěvníky.

Provoz způsobený aktivitami cestovním ruchem je sezónní a regionálně koncentrovaný.

2.6 Atraktivní podmínky pro život

Česko-rakouský příhraniční region se považuje za region s velmi atraktivními podmínkami pro život. Kvalita života ovlivňuje mnoho oblastí regionálního rozvoje a lze ji měřit

- mírou dostupnosti a přístupu k práci, k příjmům, bydlení, sociálním a kulturním zařízením, přírodě a rekreačním oblastem
- kvalitou sociálního systému, politického a sociálního zapojení a možností podílet se na veřejných rozhodovacích procesech pro všechny skupiny obyvatel

- podle ekologického a sociálního souladu a ochrany přírodních zdrojů

Na tomto pozadí budou v následujících kapitolách analyzovány některé oblasti, které mohou být důležité pro budoucí přeshraniční aktivity.

2.6.1 Příroda a životní prostředí

V roce 2001 Evropská rada v Göteborgu přidala životní prostředí jako třetí prvek Lisabonské strategie ekonomického a sociálního rozvoje. Otázky životního prostředí jsou úzce spojeny s diverzitou krajinných forem a proměňujícím se životním stylem (např. rostoucí závislost na osobních automobilech, rostoucí mobilita, nárůst počtu domácností s jednou osobou, rostoucí příjem na hlavu). Na základě krajinných forem, ekonomické struktury a výkonu, struktury osídlení a hustotě obyvatel se hlavní problémy životního prostředí dají shrnout následovně:

- intenzivní zemědělské využití krajiny
- znečištění způsobené dopravou a průmyslem
- problémy životního prostředí ve městech
- kvalita vody a povodně

Po roce 1989 byl v Jihočeském kraji zaznamenán dlouhodobý pozitivní pokles ve znečištění ovzduší, a to hlavně díky deindustrializaci a restrukturalizaci průmyslu – přechod na topení palivy vysoké kvality, zvláště zemní plyn a částečně elektřinu, a také díky nárůstu cen energie podporujícímu úsporné využívání energie a zavedení pokročilejších technologií. Tento trend je patrný i v posledním období. Roční emise hlavních druhů znečišťujících látek jsou zaznamenávány stacionárními zdroji REZZO 1-3. Ačkoli znečišťování životního prostředí se vytrvale snižuje, stále existují místa kde probíhá značné znečišťování, zvláště místa s větší koncentrací obyvatel a služeb; stejně tak roste počet mobilních zdrojů znečištění z osobní i nákladní dopravy a synergický efekt těchto jevů se ještě zesiluje v těchto případech:

- energeticky náročné činnosti, zejména v průmyslových závodech (cementárny, hutě, strojírna atd.)
- silniční tahy procházející městy a křižovatkami do Rakouska a na Slovensko.
- inverzní situace, zvláště v zimě, kdy se vzduch nerozptýluje
- přízemní koncentrace ozonu a NOx ve městech.

2.6.2 Chráněná území

Národní parky, přírodní parky a jiné chráněné oblasti

Na rakouské straně tvoří rozlehlé lesy regionů Waldviertel a Mühlviertel množství téměř přírodních lesních habitatů. Nezalesněné, většinou zemědělsky využívané oblasti obsahují množství cenných předělů a bariér. Dále se tu nachází jak suchá, tak mokrá území, která tvoří cenná útočiště pro mnoho rostlinných i živočišných druhů a jejich ekosystémy. V minulosti byla tato krajina ekologicky poškozena lesními monokulturami (smrky) a vysušováním velkých rozloh půdy.

Zároveň ale bylo založeno několik rezervací za účelem ochrany živočichů a pěstěné krajiny, aby byly zachovány pro další generace: Národní park Thayatal, přírodní parky Rechberg, Jauerling a Kamptal-Schönberg, několik větších národních přírodních rezervací, jako Strudengau, Wachau, Kamptal, Geras a Oberes Pulkautal, a několik menších rezervací (především v Mühlviertelu).

Na rozdíl od Mühlviertelu a Waldviertelu byly velké plochy Weinviertelu zemědělsky využity. To téměř úplně změnilo přírodní prostředí; dehydratace, nadměrné hnojení půdy a četné ohrožené rostlinné a živočišné druhy jsou toho následkem. Mnohé z těch mála území, které si uchovaly svůj původní ráz je nyní pod přírodní a krajinnou ochranou. Mezi důležité rezervace patří krajinná rezervace a přírodní park Leiser Berge a krajinná rezervace Donau-March-Thaya-Auen, která se táhne od hranice spolkové země Vídeň na obou březích Dunaje podél ústí Moravy a Dyje na sever Bernhardsthalu.

Wienerwald byl dlouhou dobu sporným územím považovaným jedněmi za určené pro ochranu přírody, druhými za určené pro další užívání. Od staré deklarace o Wienerwaldu z roku 1967 se formulovaly cíle a opatření za účelem zachování Wienerwaldu pro příští generace. V roce 2003 spolkové země Dolní Rakousko a Vídeň založily management biosférické rezervace Wienerwald, potvrzující svůj záměr implementovat ve Wienerwaldu mezinárodní doporučení UNESCO. Plánování bylo koordinováno s lesnickými autoritami obou provincií s cílem podání přihlášky k UNESCO za účelem mezinárodního uznání biosférické rezervace Wienerwald v roce 2005.

Ochrana krajiny je v České republice zaručena a prováděna podle zákona 114/1992 sb. o ochraně přírody a krajiny. Na rozdíl od územní ochrany, která se zabývá vybranými hodnotnými přírodními oblastmi se ochrana krajiny zaměřuje na krajinu jako celek.

Protože ochranu přírody lze od ochrany krajiny těžko oddělit, nástroji ochrany krajiny jsou většinou instituce určené na ochranu určitých území, jako např.: ÚSES (Územní systém ekologické stability), CHKO (chráněné krajinné oblasti), NP (národní parky), přírodní parky a ekostabilizační prvky. Zákon 114/1992 sb. všechny tyto kategorie vymezuje.

V Jižních Čechách se nacházejí významné chráněné oblasti a území velkého rozsahu a Národní park Šumava je největší ze všech čtyř národních parků v České republice.

Navzdory tomu, že tento region se vyznačuje stabilní a vysokou diverzitou krajiny, pomalý postup zatravňování orné půdy představuje ekologická problém, tj. pomalá přeměna erozí ohrožené půdy na trvalou travní zeleň. Vytrvalým problémem je i tlak na umísťování staveb do otevřeného prostoru (např. věže pro mobilní telekomunikaci, obchodní centra a stavba rekreačních center).

Významná část rozlohy území regionu je pokryta lesy, u nichž se pozornost soustředí jak na lesní ekosystémy narušené následkem katastrofických výskytů škůdců, tak i na negativní vývoj zdravích listnatých a jehličnatých lesů a lesních druhů rostoucích mimo lesy.

Moravský kras, který je jednou z nejvýznamnějších krasových oblastí ve střední Evropě, je součástí Dražanské vysočiny. Pro krajinu Českomoravské vrchoviny jsou typické náhorní plošiny se střídajícími se poli a lesy. Krajina je zde rozdělena na většinou zalesněné svahy v údolích Svratky, Oslavy, Jihlavy, Rokytné, Jevišovky a Dyje a jejich přítoků. Pro svou neobyčejnou krajinnou a vědeckou hodnotu je část údolí Dyje chráněna jako Národní park Podyjí.

Právním základem ochrany přírody v Evropské unii jsou směrnice o ptácích a o habitatech. Hlavním cílem nařízení o přírodních habitatech je přispět k zajištění biodiverzity pomocí zachování přírodních prostředí divoké fauny a flóry.

Souvislá evropské ekologická síť zvláštních chráněných území vznikla pod názvem Natura 2000. Chráněná území vyznačená podle nařízení o ptácích jsou zahrnuta do sítě Natura 2000. Po nominaci chráněných území podle „Nařízení o ochraně divokých ptáků“ z roku 1979 a „Nařízení ochrany přirozených prostředí divoké fauny a flóry“ (Nařízení fauna-flóra-prostředí) z roku 1992 budou do června 2004 vyhlášena chráněná území „evropského významu.“ Rakouský Spolkový úřad pro životní prostředí obdržel seznam více než 100 návrhů pro síť Natura 2000 s ekologickými hodnoceními. (podrobnosti viz příloha)

2.6.3 Městské prostředí

V městských oblastech se environmentální, ekonomický a sociální rozměr setkávají nejsilněji. Mnoho problémů životního prostředí se soustředí ve městech, kvalita života občanů je přímo ovlivňována stavem městského prostředí.

Problémy životního prostředí, kterým města čelí, mají přímý dopad na lidské zdraví, kvalitu života občanů ve městech a na ekonomické výsledky měst samotných. Většina měst tohoto regionu se potýká se stejnou skupinou problémů s životním prostředím, jako jsou:

- znečištění (kvalita ovzduší, vysoká hladina hluku, emise) způsobené velkým množstvím dopravy a přetížením, vytápění, průmyslová výroba
- nízká kvalita zastavěného prostředí
- opuštěná půda
- emise skleníkových plynů
- živelné šíření měst a
- vytváření odpadu a odpadních vod

Příčiny těchto problémů zahrnují změny životního stylu (např. rostoucí závislost na osobních automobilech, rostoucí mobilita, nárůst počtu domácností s jednou osobou, rostoucí příjem na hlavu) a demografické změny. Problémy spojené s nízkou kvalitou zastavěného prostředí jsou často spojené se zásadními socioekonomickými problémy. Městská doprava má přímý dopad na znečištění ovzduší, hluk, přetížení, emise CO₂ a je pro občany a podniky zásadní.

Protože Vídeň je v příhraničním regionu město s největší populací, environmentální a přírodní situaci se přikládá mimořádný význam. Městský rozvoj se v posledních desetiletích soustředí na vývoj vhodných plánovacích nástrojů. Ucelená ochrana luk a parkových oblastí bylo například zajištěna programy jako “Tisícihektarový program” a “Vídeňský zelený pás 1995” a zapojením biomonitoringu při rozšiřování města. V posledních několika letech městští plánovači také začali v rozvoji parků a městských zelených ploch používat komplexní plánovací nástroje jako Hlavní plán pro rozvoj zelených zón.

V roce 1991 se Vídeň stala součástí “Klimatické aliance evropských měst,” v roce 1996 přistoupila k “Aalborgské chartě,” což znamenalo mezinárodní zavázání Vídně k implementaci politiky životního prostředí a udržitelné energie. Místní Agenda 21 a Program ochrany klimatu města Vídně jsou také významnými příspěvky k zavedení měřítek zaměřených na klima v oblastech jako jsou energie, doprava a dodávky/odpady či sociální a ekonomické záležitosti.

Ve velkých obytných a výrobních centrech Jižních Čech je zvýšené znečištění prostředí a hladina hluku nevyhnutelná (například obytná aglomerace Tábora a Českých Budějovic, město Soběslav). V roce 2000 byly v oblasti ochrany čistoty ovzduší vypracovány návrhy regionálních dokumentů, jako byly Jihočeský městský energetický plán, Plán snížení emisí v Jihočeském kraji a Plán na zlepšení kvality ovzduší v Jihočeském kraji.

2.6.4 Voda

Přístup k čisté vodě a uchování zásob čerstvé vody jsou další z faktorů kvality života a regionální konkurenceschopnosti.

V tomto kontextu je jedním z nejdůležitějších regulačních rámců Rámcová směrnice o vodě (WFD) Cílem tohoto předpisu je udržovat nebo dosáhnout „dobrého stavu“ vod jak je uvedeno ve směrnici se zvláštním důrazem na správu povodí.

Znečištění vody představuje nejvážnější problém životního prostředí v Jihočeském kraji. Množství obcí a volnočasových zařízení tam má buď nedostatečný nebo neexistující odvod odpadních vod. Mezi nevyřešené problémy spojené se znečištěním vod patří i jedenáct veřejných stok s čističkami odpadních vod (největší znečišťovatel v Jihočeském kraji).

Co se prevence týče, zaslouží zmínku potřeba efektivnější protipovodňové ochrany v Jihočeském kraji.

V případě úvalových oblastí Jihomoravského kraje je hladina znečištění povrchové vlhkosti na stupni III a IV (Morava, Svratka, Dyje), což představuje velký problém.

Podle Zprávy o stavu vody v roce 2002 MŽP ČR se kvalita vody v regionálních vodních tocích zlepšila až o dva stupně (například u ústí Jihlavy do Novomlýnské nádrže), jinde ale většinou o jeden stupeň. Zajímavá situace vyvstala v řece Kyjovce, kde otekla relativně kvalitní voda z hnědouhelných dolů místní oblasti těžby lignitu. Díky rychlé výstavbě čističek odpadních vod v Dubňanech, Kyjově a Mutěnicích se ale míra znečištění snížila.

V kraji Vysočina se nachází důležité Evropské rozvodí řek Moravy, Vltavy a Labe. Kvalita povrchových a podzemních vod je zhoršená kvůli trvale nedostatečnému ošetřování znečištěných vod splachovaných do povrchových vod a předchozímu zemědělskému využití půdy.

Co se týče obecních odpadních vod, jsou téměř všechna města v regionu nejvýznamnějšími znečišťovateli povrchových vod, a to i přes to, že jsou vybaveny čističkami odpadních vod.

2.6.5 Sociální aspekty

Rámec pro rozvoj sociálních služeb (zdravotnictví, péče o starší lidi) se bude v budoucnosti měnit kvůli demografickým změnám a rostoucí politické a ekonomické integraci členských zemí EU. V budoucnosti nabudou na důležitosti různé rozměry přeshraničních sociálních služeb a sociální péče: zajištění kvality nabídky, financování systémů zdravotnictví a sociální péče, sociální práva a rámce sociální politiky EU i členských zemí. Na unijní úrovni se v současné době zakládá diskusní skupina na vysoké úrovni, aby prozkoumala problémy vyvstávající ze vzrůstající mobility pacientů a větší interakce mezi národními zdravotními systémy. Dá se očekávat že výsledky tohoto konzultačního procesu povedou i k novému rámci pro mezinárodní spolupráci, síťování a konkurenci.

Systém zdravotnictví České republiky prošel po roce 1990 výraznou a rychlou proměnou. Po 40 letech státního zdravotnictví se Česká republika rozhodla pro systém veřejného zdravotního pojištění a rozsáhlé odstátnění jako způsob financování zdravotnictví. Zdraví obyvatelstva se zlepšilo stejně jako standard poskytovaných zdravotnických služeb. Transformační změny ale vyústily v množství nových problémů. Hlavní problémy ale přetrvávají v oblasti financování a proplácení péče. Některé problémy přetrvávaly i na straně poskytovatelů zdravotní péče (ztráty nemocnic způsobené ekonomickým vedením, nevyvážený rozvoj sítě zdravotnických zařízení neodrážející reálné potřeby).

Ministerstvo zdravotnictví formulovalo v Návrhu zdravotnické politiky řadu cílů: Střednědobé cíle (2005-6) se soustředí na nejpalčivější problémy a příčiny v oblasti největších hospodářských ztrát českého zdravotnictví (nemocnice a zdravotní pojištění). Toto období lze popsat jako snahu „stabilizovat ekonomickou činnost a zvýšit ekonomickou i medicínskou efektivitu zdravotnických služeb.“ To se projevilo v prioritách zaměřených na optimalizaci sítě zdravotnických zařízení, opatření v oblasti řízení veřejného zdravotního pojištění a hospodářského řízení nemocnic, vykonávání funkce zřizovatele (pojistné plány, náhrady, stálá kontrola hospodaření). Tento přístup se soustředí na vnitřní reformu na straně dodavatele služeb (financování a organizace služeb, procesy řízení a administrativy, nástroje na hodnocení výsledků). Dlouhodobé cíle pro období 2004-2009 nabízí cestu k „efektivnímu fungování zdravotnictví.“

Cíly rakouského Strukturálního plánu zdravotnictví (Österreichische Strukturplan – Gesundheit) jsou dostatek zdravotní péče, její dostupnost, vysoká kvalita ve všech regionech a ekonomická efektivita. Zdravotní infrastruktura se tradičně soustředí v nemocnicích. Vysoká míra pobytu v nemocnicích je známkou této zvláštní situace. S ohledem na nové problémy jako jsou věková struktura obyvatelstva, nové nároky na regiony a kvalitu a finanční omezení byl ve Strukturálním plánu formulován nový přístup. Jedním z prvků tohoto nového přístupu je definice regionálních nabídkových oblastí, které musí splnit různá kritéria ohledně infrastruktury, schopností a četnosti.

Zdravotní a sociální systém odpovídá konkrétnímu národnímu a regionálnímu přístupu a strategickým potřebám. Obecně je česko-rakouský příhraniční region dobře vybaven sociálními a zdravotními službami.

V příhraničním regionu je na české straně připadá na 1000 obyvatel kolem 3,5 lékaře, na rakouské pak kolem 4 v Dolním Rakousku a nejvíce ve Vídni, asi 6,9. V České republice změny v systému zdravotnictví vedou ke stálému nárůstu počtu lékařů. Převod funkce zřizovatele ze státu na kraj, který se týkal

mnoha zdravotnických zařízení, zvýšil podíl lékařů v nestátních zdravotnických zařízeních. Zatímco počet lékařů roste, počet nemocničních lůžek klesá, protože vláda tlačí na nemocnice, aby šetřily finančními zdroji. V Rakousku lze pozorovat podobné trendy.

Na pozadí těchto fakt stojí za to v kontextu přeshraničního rozvoje diskutovat o problémech jako společná nabídka lékařské péče, společné využívání dostupných kapacit, nebo struktury spolupráce a možných přeshraničních aktivit veřejných a soukromých institucí v oboru

V tomto poli je možno zmínit jeden projekt implementovaný pod programem INTERREG IIIA. Cílem projektu „Healthregio“ je optimalizovat strukturu poskytování zdravotní péče a tím rozvinout dlouhodobě kvalitní umístění pro zdravotnické služby ve střední Evropě. V přípravě je silný datový základ, koncepce a strategie, které umožní optimalizovat zdravotnický sektor příhraničních regionů Rakouska, České republiky, Slovenska a Maďarska.

Tento projekt slouží ke zjištění rozdílů, zdrojů a potenciálu zdravotních systémů s výhledem na společnou reorganizaci zdravotnických sektorů, např. přeshraničním využitím infrastruktur, zlepšenou dostupností zdravotnických služeb a přeshraničním předáváním znalostí.

Hlavní problémy jsou:

- legislativní změny a potřeba rozvoje v systémech jednotlivých států
- srovnatelné statistické údaje o regionu
- mobilita pacientů a pracovníků zdravotnictví
- rozvoj úrovně vzdělání a schopností zdravotnických pracovníků

2.6.6 Kulturní dědictví

Jako kulturní dědictví se označuje souhrn hmotných a nehmotných kulturních statků, jako jsou knihovny, archivy, muzea, stavby (kostely, hrady, kláštery), stejně jako projevy a vyjádření lidové kultury, vědecké povědomí atd. Nehmotné kulturní statky se předávají z generace na generaci. Jsou tvořeny společnostmi a skupinami v závislosti na konkrétních podmínkách, jejich interakci s přírodou a historií a jsou součástí jejich identity a kontinuity.

Kulturní dědictví přispívá ke kulturní různorodosti a tvořivosti a je součástí regionální identity. Různost kulturního dědictví a činností v česko-rakouském příhraničním regionu nabízí specifická propojení k činnostem a opatřením zaměřeným na ochranu kulturních tradic od legislativního rámce (např. dohoda UNESCO, národní normy na ochranu historických památek a staveb, kulturní politika) po zvyky a tradiční rukodělné techniky. Ochrana, uchování a rozvoj kulturního dědictví jsou také velmi důležité pro cestovní ruch. V programové oblasti probíhají ucelené aktivity za účelem ochrany kulturního dědictví (historické městské oblasti, památky a historická díla, kulturní krajiny...). Jako příklady

různorodého kulturního dědictví zde lze zmínit místa zapsaná na seznamu kulturního dědictví UNESCO²:

Rakousko – příhraniční region

- Kulturní krajina Hallstatt-Dachstein Salzkammergut (1997)
- Historické centrum Vídně (2001)
- Paláce a zahrady Schönbrunn (1996)
- Železnice Semmering (1998)
- Kulturní krajina Wachau (2000)

Česká republika – příhraniční region

- Historické centrum Českého Krumlova (1992)
- Historické centrum Telče (1992)
- Rezervace historické vesnice Holešovice (1998)
- Židovská čtvrť a kostel sv. Prokopa v Třebíči (2003)
- Lednicko-Valtická kulturní krajina (1996)
- Vila Tugendhat v Brně (2001)

2.7 Struktury přeshraniční spolupráce – regionální vláda

Existující struktury spolupráce, kontakty a přeshraniční výměna projektů na personální, ekonomické a politické úrovni nabízí výborné možnosti pro prohloubení vztahů v česko-rakouském příhraničním regionu.

Současná struktura přeshraniční spolupráce může být popsána následovně:

- spolupráce na institucionální úrovni (Euroregiony)
- spolupráce na politické a administrativní úrovni a
- iniciativy pro spolupráci postavenou na projektech

Příkladem spolupráce na úrovni institucí jsou Euroregiony. V příhraničním prostoru operují tři euroregiony: Euroregion Weinviertel-Jižní Morava-Západní Slovensko na západě, Silva Nortica na jihozápadě a Euroregion – Bayerischer Wald-Böhmerwald/Šumava na východě.

Euroregion Weinviertel-Jižní Morava-Západní Slovensko založený v roce 1997 se skládá z okresů Gänse Dorf, Hollabrunn, Korneuburg a Mistelbach. Na Slovensku jsou členy Bratislavský kraj s okresem Malacky a Trnavským krajem s okresy Senica a Skalica v západoslovenském regionu Záhorie. Na jižní Moravě jde o hraniční okresy Břeclav, Hodonín, Znojmo a Brno-venkov. Euroregion je podporován celkem 270 obcemi a městy ve třech regionech obývaných více než milionem lidí.

XXX

² Organizace OSN pro vědu, výchovu a kulturu (UNESCO) podporuje identifikaci, ochranu a zachování kulturního a přírodního dědictví celého světa, které je považováno za mimořádně hodnotné pro lidstvo. Toto je zakotveno v mezinárodní dohodě nazvané **Dohoda o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví**, přijaté UNESCO v roce 1972.

Hlavními tématy činnosti jsou politika umisťování a rozvoj ekonomiky a podnikání, trh práce a kvalifikace, životní prostředí – zemědělství – technologie pro životní prostředí, cestovní ruch – víno, kultura, mládež – gender mainstreaming, regionální a místní partnerství.

Euroregion Silva Nortica byl založen v roce 2002 a pokrývá území krajů České Budějovice, Jindřichův Hradec a Třebíč, v Rakousku území Waldviertel

Území EuReigo Bavorský les – Böhmerwald/Šumava pokrývá plochu 16 345 km². Na české straně jsou zapojeny bývalé okresy Český Krumlov, Prachatice, Domažlice a Klatovy, na německé/bavorské straně okresy Cham, Regen, Feryung-Grafenau, Deggendorf, Straubing, Straubing-Stadt, Passau a Passau-Stadt. V Rakousku euroregion zastupuje 110 měst a obcí v okresech Freistadt, Perg, Rohrbach a Urfahr-Umgebung Tento trojstranný region sdružuje 337 členů (obcí, měst a jiných organizací) a na jeho území žije 1,26 mil.obyvateľ. Euroregion bylo založeno v roce 1994 za účelem podpory a koordinace přeshraničních aktivit svých členů v oblastech ekonomického rozvoje, přírody a životního prostředí, cestovního ruchu a kultury, vzdělání, zemědělství a lesnictví, sociálních záležitostí a zdravotnictví, nakládání s energií a odpady, inovací a technologií, komunikace, záchranného systému a řízení mimořádných událostí.

Euroregiony jsou velmi důležitými partnery při implementaci programu, tvorbě a řízení projektů a šíření obsahu programu a projektů. Kromě toho je euroregion informačním a komunikačním prostorem. Euroregion slouží jako platforma pro předávání informací a know-how, jako opora ekonomického rozvoje a sociokulturních aktivit a jako reprezentant specifických regionálních zájmů. Dále plní klíčové funkce koordinace přeshraničních aktivit na místní úrovni, transformace pohledu na přeshraniční růst a účast v programu. V situaci, kdy je přeshraniční rozvoj zásadní a rozpočty obcí a měst omezené, institucionální (finanční) podpora bude v následujících letech nepostradatelná.

Kromě vytváření politické a institucionální platformy je velké množství projektů zaměřeno na formování udržitelných struktur pro spolupráci na poli regionálního a městského plánování, dopravy, management trhu práce, obnovitelné energie, vzdělávání atd. Intenzita přeshraniční spolupráce je různá v závislosti na konkrétním cíli a povaze zúčastněných aktérů a pokrývá široké spektrum projektů velmi různých druhů, např. inkubátorů, tematických informačních center, klastrů, tematických sítí, dohod o spolupráci atd.

Jedním z těchto projektů je CENTROPE, společná iniciativa rakouských spolkových zemí Vídeň, Dolní Rakousko a Burgenland, českého Jihomoravského kraje a na Slovensku Trnavského a Bratislavského kraje, maďarských žup Győr-Moson-Sopron a Vas a měst Bratislava, Brno, Eisenstadt, Győr, Sopron, St. Pölten, Szombathely a Trnava. Na úrovni projektů experti z oborů řízení, výzkumu, poradenství a občanské společnosti pracují na prohloubení spolupráce a navrhuji společné strategie, opatření a činnosti. Do práce jsou zapojeny jak multilaterální pracovní skupiny, tak např. odborné znalosti agentur na podporu podnikání.

3 SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY (SWOT ANALÝZA) – EX-ANTE DOPO- RUČENÍ VĚTŠÍHO ZAMĚŘENÍ NA STRATEGICKÉ CÍLE, PRIORITY A OPATŘENÍ)

Socioekonomická situace regionu je důležitým faktorem pro implementaci SWOT analýzy. Vedle hodnocení silných a slabých stránek regionu SWOT analýza poukazuje na příležitosti pro rozvoj a určuje možná vnější rizika pro budoucí rozvoj. S pomocí SWOT analýzy tak lze vytvořit most od rozpoznání klíčových problémů přes definici hlavních cílů spojených s strategií budoucího rozvoje až k určení priorit rozvoje.

Vedle socioekonomické analýzy strategických dokumentů pohraničního regionu bere aktualizace SWOT v potaz i výsledek diskusí programovací skupiny.

SWOT analýza je vypracována v následujících oblastech:

- hranice a umístění;
- charakteristika krajiny;
- demografický a populační vývoj
- ekonomická struktura a ekonomický rozvoj;
- lidské zdroje a trh práce;
- příroda a životní prostředí;
- vzdělávání, výzkum a vývoj
- dopravní infrastruktura;

Rakousko-český přeshraniční region není homogenní co se týče ekonomického a strukturálního prostředí, ani pokud jde o jeho rozvojovou dynamiku. Programová oblast je také silně ovlivněna městskými oblastmi Vídeň, Brno a Linz, které mají protějšky v několika extrémně okrajových oblastech.

Obecná charakteristika Hranice a umístění, charakteristika krajiny, demografické údaje	Silné stránky	Slabé stránky
	Výhodné geografické umístění ve středu Evropy Dobře chráněná ekologicky hodnotná venkovská příroda a krajina Vysoká průměrná délka života	Velké části příhraničního regionu jsou z hlediska mezinárodní a vnitroregionální dostupnosti okrajovými regiony
	Příležitosti	Hrozby
	Silné vazby na sousední regiony Pozitivní demografický vývoj	Nerovnosti mezi jednotlivými částmi regionu, podstatný podíl marginalizovaných oblastí Plýtvání přírodou a krajinou nekoordinovaným rozvojem měst a zástavbou Setrvalý přirozený úbytek obyvatel V některých oblastech stárnoucí populace, zvláště v okrajových venkovských oblastech

Ekonomická struktura a ekonomický rozvoj	Silné stránky	Slabé stránky
	Dlouhodobý a stabilní ekonomický růst ve většině regionů Široce diverzifikovaná struktura průmyslu v tradičních průmyslových centrech Noví průmysloví výrobci specializovaní na odvětví s vyšší přidanou hodnotou	V některých oblastech přetrvávající vysoký podíl zemědělství Nedokončená restrukturalizace ekonomické základny Vysoký podíl strukturálně slabých oborů v okrajových venkovských oblastech souvisí s podprůměrným ekonomickým růstem a podprůměrnými platy mimo městské aglomerace Nízká konkurenceschopnost kvůli nízké produktivitě práce a nízkému stupni inovace Nedostatek infrastruktury a služeb spojených s podnikáním, zvláště mimo městské oblasti Stále nedostatečné přizpůsobení produktů a služeb odvětví cestovního ruchu a potřebné infrastruktury současné poptávce Strukturální slabiny podniků zaměřených na cestovní ruch Chybějící přeshraniční organizační struktury turistiky
	Příležitosti	Hrozby
	(Rychlý) rozvoj MSP, hlavně ve větších městech a městských oblastech Terciární sektor dohání mezery ve venkovských oblastech (např. cestovní ruch, zdravotnictví, služby spojené s výrobou) Velký potenciál pro rekreaci, wellness a kulturní turistiku	Velké regionální rozdíly v ekonomickém výkonu Nedostatečný rozvoj přeshraničních cílů a mezistátního síťování nabízených produktů a služeb
Lidské zdroje a trh práce	Silné stránky	Slabé stránky
	Ve venkovských oblastech nízká nezaměstnanost díky intenzivnímu dojíždění do měst	Při hledání pracovních sil vysoká závislost na venkovských trzích práce Omezená dostupnost pracovních sil pro investice velkého rozsahu (CZ) Nízká flexibilita populace a malá motivace ke změnám povolání Nepříznivá struktura nezaměstnanosti
	Příležitosti	Hrozby
	Zlepšení úrovně vzdělání obyvatelstva	Rostoucí nezaměstnanost a zvětšování rozdílů nezaměstnanosti v regionech Klesající podíl pracujících v populaci Obrovské regionální rozdíly v příjmech a sociálních standardech Chybějící přípravné práce pro výměny na přeshraničním trhu práce Tlak na trhy práce ve městech následkem imigrace cizí a/nebo nekvalifikované pracovní síly s nepříjímým negativním dopadem na oblasti, z nichž se dojíždí

Vzdělávání, výzkum a vývoj	Silné stránky	Slabé stránky
	Vysoký podíl vysokých škol a univerzit Dostatečné kapacity a vysoká kvalita předškolních a školních zařízení Široká nabídka oborů studia ve školách	Regionální firmy málo zaměřené na inovace a technologie V mezinárodním srovnání nízké výdaje na výzkum Nedostatečně vyvinutý transfer technologií Nedostatečné zapojení MSP do výzkumu a vývoje Malý podíl technických profesí mezi absolventy univerzit Nedostatečná nabídka programů celoživotního vzdělávání Výrazná centralizace vzdělávacích zařízení (CZ)
	Příležitosti Růst kapacit na univerzitách Stávající struktury spolupráce	Hrozby
Příroda a životní prostředí	Silné stránky	Slabé stránky
	Dobře zachované životní prostředí, stabilita a vysoký stupeň diverzity krajiny Ekologicky hodnotná území – národní parky, chráněné oblasti Vodní zdroje a akumulace vody nadregionální důležitosti, horní toky a prameniště několika řek Relativně malá část lesů ohrožena znečišťovateli Vysoká kvalita života Dostačující rekreační oblasti působící jako protiva měst	Nedostatečné čištění odpadních vod především ve venkovských oblastech (CZ) Znečištěné řeky Vysoká eutrofizace vodních toků a koryt Málo integrovaných projektů a realizovaných opatření na ochranu životního prostředí (např. protipovodňová opatření) Nedostatečné množství investic do úspor tepla a energie Nízké využití obnovitelných zdrojů Nedostatečné zapojení obyvatelstva do záležitostí životního prostředí, nedostatečné ekologické povědomí obyvatelstva (CZ) Málo společných projektů a spolupráce v ochraně životního prostředí (např. protipovodňová opatření)
	Příležitosti	Hrozby Nárůst dopadů na životní prostředí (hluk, výfukové plyny) vinou narůstajících objemů dopravy Proces odstraňování starých ekonomických zátěží je pomalý. Ničení kulturních krajín intenzivním a kolektivním obděláváním Narůstající objem odpadů; pomalý nárůst používání obnovitelných zdrojů energie navzdory podpůrným opatřením

Infrastruktura mobility a dopravy	Silné stránky	Slabé stránky
	Strategicky výhodná pozice vzhledem k hlavním evropským dopravním tepnám Velká hustota dopravních sítí (železničních i silničních) Mezinárodní letiště ve Vídni, Brně a Linci Dobře vyvinutá osobní doprava na krátké vzdálenosti v rámci městských aglomerací	Nerovná úroveň rozvoje infrastruktury Stále slabě rozvinutá přeshraniční infrastruktura železniční a silniční dopravy Nízká kapacita silničních hraničních přechodů a zahlcené příjezdové cesty Zanedbaní dopravní infrastruktura a nedostatečná technická infrastruktura a služby zajišťující údržbu v některých venkovských oblastech Nedostatečný systém parkovišť Nedostatek cyklostezek v městských oblastech Nízká úroveň spolupráce a koordinace mezi různými druhy dopravy (např. logistická centra) Nedostatečné vnitroregionální dopravní služby v okrajových oblastech
	Příležitosti	Hrozby
	Zlepšení dopravního systému a infrastruktury Koordinace plánování	Zhoršení kvality veřejné dopravy a dostupnosti ve venkovských oblastech Rostoucí objem dopravy
Přeshraniční spolupráce	Silné stránky	Slabé stránky
	Stávající struktury spolupráce na osobní, právní, institucionální a politické úrovni Zkušenosti se spoluprací založenou na projektech Euroregion	Neshody rozdílných právních systémů, standardů životního prostředí a chybějící systémy včasného varování a související monitorování
	Příležitosti	Hrozby
	Zlepšení a rozvoj současných nebo nových struktur Modely a procesy účasti	„Překážky v myslích“

4 SOULAD S OSTATNÍMI TRENDY/TENDENCEMI, POLITIKAMI A PROGRAMY EU, RAKOUSKA A ČESKÉ REPUBLIKY

4.1 Nový globální rámec, úkoly a možnosti rozvoje

4.1.1 Rakousko-český příhraniční region na křižovatce mezi starými a novými členskými zeměmi v srdci Evropy

Historické změny posledních let, vstup 10 nových členských zemí v květnu 2004 a následující kroky rozšíření obecně vedou ke zvyšujícím se socioekonomickým nerovnostem v unii. Výsledným úkolem pro regionální politiku EU je udržet rovnováhu mezi nutnou soudržností a konkurenceschopností regionů.

To má za následek rozšíření operačního prostoru, kde se po všech aktérech žádá, aby se soustředili na síťování a partnerství jak v přeshraniční tak v sousedící mezinárodní oblasti. Veřejný sektor musí přeshňrovat svůj přístup a poskytnout pro místa/podniky/aktivity takové prostředí, které pomůže aktérům uspět v konkurenci mezi regiony.

4.1.2 Globalizace, nedostatek prostředků a zvýšená místní a regionální konkurence

Dění za hranicemi Evropské unie také ovlivňuje tento příhraniční region. Tyto faktory zvyšují konkurenci mezi podniky, místy a regiony. Evropský integrační proces, deregulace a liberalizace jako odpověď na globalizace ekonomiky a společnosti, nedostatek a zvýšené ceny přírodních zdrojů (fosilní paliva) i technologický pokrok udávají intenzitu a směr pohyblivosti pracovních sil a kapitálu. V prostředí konkurence regionů vznikají nové požadavky na lokality, konkurenceschopnost regionů a pracovní sílu stejně jako nové úkoly pro regionální trhy práce a vzdělávací systémy. Následkem je pružnost trhů práce, rostoucí požadavky na mobilitu, ale také tendence k segmentaci. Instituce a záchranné sociální sítě se musí adaptovat, aby tyto změny přestály.

4.1.3 Demografická a společenská transformace – zvýšená potřeba adaptace

Demografický vývoj v region jde proti nutnosti inovace a adaptace. Následkem rostoucí délky života a klesající porodnosti je tendence ke stárnutí populace. To vede ke změnám v potřebách spotřebitelů, v potřebě sociálních služeb i změnám chování pracovních sil (mobilita, inovace, ...)

Znalosti pro efektivní využití informací a komunikace a souvisejících technologií se v dnešní době stávají hlavními zdroji ekonomického rozvoje a účasti každého jednotlivce v životě společnosti.

Mnoho lidí, vzdělávacích systémů a organizací je nedostatečně přizpůsobeno těmto požadavkům.

Následkem evropské integrace, globalizace a konkurence vzniká nebezpečí, že regiony nebudou s požadavky na adaptaci a vzdělávání schopny držet krok.

Proto je potřeba iniciovat vznik rámce pro regiony a jejich obyvatelstvo za účelem regionálního pokrytí těchto adaptačních procesů. Tyto změny také znamenají příležitost integrovat novou sílu a dění ve společnosti (např. potenciál žen) do regionálního a socioekonomického rozvoje.

4.2 Koordinace s ostatními politikami a programy Evropské unie, Rakouska a České republiky

4.2.1 Soulad s politikami Společenství

Kromě relevantních doporučení a nařízení byly základním orientačním prvkem pro tento dokument zvláště strategická doporučení Společenství. Územní spolupráce v tomto smyslu má za cíl prosazování integrace Evropské unie ve všech směrech. Vyvážený a udržitelný rozvoj by měl být dosažen a vedlejší účinky omezeny za pomoci přeshraniční spolupráce a výměny dobré praxe.

Tento Operační program přeshraniční spolupráce bere v oblasti definování cílů a priorit v potaz ustanovení základních strategických a politických dokumentů EU. Aktivitu podporované v rámci tohoto programu budou v souladu s politikou EU a jejími strategickými dokumenty včetně lisabonské a göteborgské strategie.

V průběhu summitu Evropské rady konaného v březnu 2000 byla přijata lisabonská strategie, která klade důraz na nutnost učinit EU “nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější světovou znalostní ekonomikou s vyšším počtem pracovních příležitostí vyšší kvality spolu s lepší sociální soudržností.” Záběr této strategie, která tvoří socioekonomický program, byl rozšířen dohodou uzavřenou v průběhu summitu v Göteborgu, kde se její nedílnou součástí stal udržitelný rozvoj. S ohledem na neuspokojivé výsledky lisabonské strategie bylo navrženo ji aktualizovat (ve zprávě z jarního summitu Evropské rady³ a byl přijat tzv. Lisabonský akční program a prezentován dokument nazvaný „Společné aktivity pro ekonomický růst a zaměstnanost. Nový start pro lisabonskou strategii.“

Politika soudržnosti musí přispět k dosažení lisabonských cílů. V návrhu dokumentu nazvaném „Politika soudržnosti podporující ekonomický růst a zaměstnanost; strategická doporučení Společenství pro období 2007-2013“⁴ byly definovány následující priority Společenství:

- učinit z Evropy a jejích regionů atraktivnější místo pro práci a investice,
- rozvíjet znalosti a inovace pro ekonomický růst,
- zvýšit počet vynikajících pracovních příležitostí,

Operační program česko-rakouské přeshraniční spolupráce 2007-2013 přispívá k dosažení priorit vytýčených v aktualizované lisabonské a göteborgské strategii a v Strategických doporučeních Společenství.

XXXVII

³ Zpráva z jarního summitu Evropské rady: Společné aktivity pro ekonomický růst a zaměstnanost. Nový start pro lisabonskou strategii. COM (2005)24, Brusel, 2. února 2005

⁴ Zpráva Komise „Politika soudržnosti podporující ekonomický růst a zaměstnanost. Strategická doporučení Společenství 2007-2013, Evropská komise, CDRR-05-0010-05-EN, Brusel 22. května 2006.

Je zásadní poukázat na to, že v rámci OP bude dotace udělena pouze projektům vyhovujícím příslušným ustanovením návrhu směrnice Evropského parlamentu a směrnici Rady o Evropském Regionálním rozvojovém fondu (05/07/2006 např. s cílem a v rozsahu finanční podpory v kontextu tohoto fondu).

Tento program bere v úvahu příslušná ustanovení v návrhu nařízení Rady o obecných ustanoveních Evropského regionálního rozvojového fondu, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti (11/07/2006).

Vyhovění ustanovením Smlouvy o založení Evropského společenství a souvisejících dokumentů (čl. 6 návrhu nařízení o obecných principech fondů bude zajištěno).

OP je v souladu s Evropskou sociální agendou. To znamená, že Evropská sociální agenda⁵, která definuje hlavní směry aktivit prováděných v kontextu sociální politiky – boj s chudobou/nepříznivými okolnostmi a všemi formami sociálního vyloučení a diskriminace s cílem napomáhání sociální integraci - přispívá k realizaci lisabonské strategie. Cíle z Nice jsou definovány následovně:

- zajistit dostupnost práce, zdrojů, práv, zboží a služeb pro všechny
- prevence rizika sociálního vyloučení
- pomoc nejohroženějším, mobilizace všech aktérů/organizací v oblasti ekonomické a sociální politiky

Dokumenty definující tuto politiku se také odráží v *Obecných doporučeních pro ekonomickou politiku* (Broad Economic Policy Guidelines) a v *Doporučeních pro evropskou strategii zaměstnanosti* (*European Employment Strategy Guidelines*)⁶ zahrnující mikroekonomickou i makroekonomickou politiku pro tvorbu nových pracovních příležitostí a hospodářský růst.

V souladu se strategickými cíly označenými v iniciativě nazvané “*i2010 – Evropská informační společnost v roce 2010*”⁷ má tento Program za cíl přispět i k vytvoření informační společnosti. To bude zahrnovat hlavně aktivity zaměřené na dosažení určitých cílů iniciativy spočívající ve zlepšení dostupnosti informačních technologií, což umožní ochranu životního prostředí, monitoring a činnost v případě katastrof a zvýší dostupnost produktů a služeb ICT pro malé a střední podniky.

Projekty uskutečněné v rámci česko-rakouské přeshraniční spolupráce v období 2007-2013 přispějí k vytvoření informační společnosti.

V souladu s položkou 11 nařízení o ERDF v oblasti MSP, zahrnutých do první priority Operačního programu přeshraniční spolupráce přispěje Operační program k naplnění Evropské charty pro malé podniky přijaté Evropskou radou v červnu 2000 v Santa Maria de Feira. To se týká následujícího cíle zaneseného v Chartě: zvýšení technologických kapacit malých podniků.

XXXVIII

---

⁵ Přijata v roce 2000 v Nice

⁶ Integrovaná doporučení: obecná doporučení pro ekonomickou politiku, Brusel 28. června 2005, 10667/05; Rozhodnutí rady v záležitosti doporučení pro politiku zaměstnanosti členských zemí. Brusel 5.července 2005.

⁷ I-evropská informační společnost pro růst a zaměstnanost. Zpráva Komise pro Radu, Parlament, Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Brusel, 1. července 2005, COM (2005)229, final version.

V rámci OP se bude dodržovat rovné postavení mužů a žen a osoby nebudou diskriminovány na základě pohlaví, rasy a původu⁸. Dodržování principu rovných šancí pro obě pohlaví bude zaručeno po dobu trvání různých stadií implementace programu stejně jako při realizaci finanční podpory fondů. Tento princip bude dodržován i při definování kritérií pro výběr projektů určených k financování z fondů. S ohledem na problémy na trhu práce v subregionech podporovaných tímto programem bude vynaloženo úsilí za účelem podpory rovnosti šancí v přístupu na trh práce, mimo jiné pomocí podpory zaměstnávání žen a rovného přístupu k odbornému/učňovskému vzdělání.

Politika zaměřená na podporu rovnosti pohlaví a prevenci diskriminace bude sledována v průběhu všech stadií programu a realizace projektů.

V kontextu společné zemědělské politiky bude poskytnuta komplementarita mezi finančními intervencemi Společenství prováděnými Evropským rozvojovým fondem pro rozvoj venkova (EAFRD)^{9 10}. Bude zajištěna koordinace dotací přicházejících z různých fondů.

Veřejná dotace bude poskytnuta v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o založení Evropského společenství a jejich ustanoveními. Články následujících nařízení č. 68/2001/EC, č. 69/2001/EC, 70/2001/EC, č. 2204/2002/EC budou také dodržovány.

Princip operační stability (udržitelnosti projektů)¹¹ aplikovaný s ohledem na každý typ projektu bude dodržován pro zajištění udržitelnosti dopadů a výsledků projektu. Dodržování tohoto principu bude ověřováno v průběhu programovací fáze, výběru projektů, monitorování a hodnocení. Po dokončení finanční podpory musí mít projekt institucionální a finanční garance zajištění udržitelnosti.

Bude dodržován princip komplementarity ustanovený v nařízení Rady o obecných ustanoveních pro ERDF, ESF a CF (čl. 9)¹². V souladu s tímto principem nebudou prostředky Strukturálních fondů nahrazovat veřejné nebo jiné ekvivalentní výdaje členských států.

Budou respektovány principy politiky Společenství ohledně ochrany a zlepšení životního prostředí stejně jako relevantní dodatky včetně doporučení EU. To zahrnuje zejména naplnění závazků plynoucích z doporučení 92/43/EEC (doporučení o habitatech), doporučení o ptácích 74/409/EEC a doporučení spojené s ekologickým systémem NATURA. Budou financovány projekty, jejichž účelem bude uchování diverzity a zlepšení kvality životního prostředí. Budou respektovány oblasti ekologického systému NATURA 2000 nacházející se v oblasti podporované programem.

Operační program bude podporovat projekty přispívající k realizaci priorit zapsaných v Strategii EU pro udržitelný rozvoj¹³, protože po členských státech a jejich firmách se požaduje, aby zaměřily své

XXXIX

⁸ Článek 16 nařízení Rady č. 1083/2006.

⁹ Návrh rozhodnutí Rady o strategických doporučení Společenství pro rozvoj venkova (Programové období 2007-2013), Brusel, 5. července 2005, COM (2005)304 final.

¹⁰ Nařízení Komise (ES) č. 1698/2005 datované 20. září 2005 o finanční podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Úřední list ES L 277/1 datovaný 21. října 2005.

¹¹ V souladu s čl. 57 nařízení Rady č. 1083/2006

¹² Nařízení Rady č. 1083/2006

snahy na řešení zásadních problémů v oblasti klimatických změn a čisté energie, veřejného zdraví, sociálního vyloučení, demografie a migrace, nakládání s přírodním bohatstvím a vyvážené dopravy. Nyní je zřejmé, že program udržitelného rozvoje bude implementován i na regionální úrovni. Subjekty zabývající se podporou příslušných iniciativ budou muset brát ohled i na udržitelný rozvoj.

Aktivity financované z ERDF by měly respektovat priority Společenství ve věcech udržitelného rozvoje jmenovitě prostřednictvím aktivit zaměřených na posílení ekonomického růstu, konkurenceschopnosti, zaměstnanosti, sociálního začleňování a ochranu a zlepšování životního prostředí. ERDF také posiluje udržitelný rozvoj. (Článek 3 a 17 nařízení Rady o ERDF,).

Dopad programu přeshraniční spolupráce na životní prostředí bude podroben přezkoumání.

Řídící orgán dohlíží na řádné dodržování politik Společenství.

Evropská perspektiva územního rozvoje (European Spatial Development Perspective, ESDP, 1999). ESDP je rámcem pro politiky členských států týkajících se jejich územních záležitostí a regionálních a místních úřadů, který by měl napomoci udržitelnému a vyváženému územnímu rozvoji v EU. Její hlavní cíle jsou tři:

- ekonomická s sociální soudržnost
- řízení nakládání s přírodním a kulturním bohatstvím a jeho uchování
- vyrovnanější konkurenceschopnost v evropském prostoru

Evropská integrace je součástí ESDP. Místní a regionální úřady musí na regionálním rozvoji spolupracovat přes hranice. Vedle ESDP existují další relevantní rozhodnutí Evropské rady z Lisabonu (2000) a Göteborgu (2001).

Rozhodnutí přijaté v roce 2000 v Lisabonu (lisabonská strategie) definuje strategické cíle týkající se zaměstnanost, ekonomické reformy a sociální soudržnost v nadcházejícím desetiletí, s cílem rozvinout Evropu v nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomický prostor světa v rámci udržitelného rozvoje, vytvořit pracovní místa a dosáhnout větší sociální soudržnosti. V roce 2005 byla lisabonská strategie přeměrována na růst a zaměstnanost.

Rozhodnutí přijaté v Göteborgu (göteborgská strategie) směřuje lisabonskou strategii k ochraně životního prostředí a udržitelnému rozvoji s cíli a aktivitami, které působí proti rizikům jako stárnutí populace, klimatické změny, doprava, chudoba...

Existují i další evropské iniciativy, se kterými se tento program musí zkoordinovat

- operační programy a financování (ERDF, ESF, EAFRD)
- tematické iniciativy, např. TEN (Transevropské sítě), NATURA 2000 a
- problematika jdoucích napříč oblastmi, např. udržitelnost, rovné příležitosti pro muže a ženy – gender mainstreaming, které bude v procesu programování zohledněno nadoborově, přístup beroucí v potaz problematiku pohlaví bude aplikován všude, kde to bude možné.

---

¹³ Shrnutí zprávy Komise pro Radu a Evropský parlament ve věci Strategie pro udržitelný rozvoj: operační platforma. Brusel, 13. prosince 2005, COM (2005) 658 final.

Gender mainstreaming byl adoptován v Amsterdamské smlouvě z roku 1999 jako jeden z hlavních úkolů Společenství – měla by být odstraněna nerovnost a podporovány rovné příležitosti pro muže a ženy.

V článku 11 obecných ustanovení o strukturálních фондах se ukládá Komisi i členským státům, aby implementací strukturálních fondů podporovaly rovné příležitosti pro muže a ženy.

Dále se požaduje, aby všechny veřejné výdaje byly hodnoceny z hlediska jejich dopadu na rovné příležitosti a je-li to třeba, aby byla přijata nutná opatření.

V návrhu Ústavy z roku 1993 je gender mainstreaming popsán jako „snížování nerovností mezi muži a ženami a podpora rovných příležitostí mužů žen“ stejně jako „boj proti diskriminaci z důvodů pohlaví, rasy, původu nebo náboženství.“

Při přípravě tohoto programu bude gender mainstreaming pojat jako přístup procházející celým programem. Aspekty zohledňující problematiku pohlaví budou integrovány tam, kde to bude možné.

4.2.2 Soulad s národními politikami

V kontextu operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Rakouskem pro období 2007-2013 budou realizované projekty sestávat z aktivit implementovaných v rámci jiných národních programů¹⁴.

V letech 2007-2013 budou v rámci rozvoje česko-rakouského příhraničního regionu podporovány pouze projekty zahrnující pouze příjemce, kteří spolu spolupracují a pocházejí ze dvou zemí. To znamená, že projekt bude připraven společně s partnerem na druhé straně hranice, který se také bude podílet na jeho implementaci. Každý projekt bude mít svého vedoucího partnera v souladu s článkem 19 nařízení o ERDF¹⁵.

Strategický dokument, cíle a priority česko-rakouské přeshraniční spolupráce jsou v souladu s celonárodními strategickými dokumenty definující příslušné politiky, zejména s těmito:

- Národní rozvojový plán pro období 2007-2013 (návrh)¹⁶
- Národní strategický referenční rámec 2007-2013 podporující ekonomický růst a zaměstnanost (předběžný návrh).¹⁷ Cíle programu přeshraniční spolupráce přispívají k dosažení strategického cíle i vytýčených detailních horizontálních cílů.
- Regionální operační programy (návrhy) krajů a spolkových zemí zasahujících do území podporovaného Programem přeshraniční spolupráce 2007-2013.

XLI

¹⁴ V souladu s článkem 8 nařízení Rady č. 1083/2006.

¹⁵ Nařízení Rady 1080/2006.

¹⁶ Národní rozvojový plán pro období 2007-2013, Praha, Únor 2006; konečná verze Národního strategického referenčního rámce pro Rakousko 2007-2013, Vídeň, 31. října 2005 (vytvořil OIR, schválil OROK).

¹⁷ Návrh Národního strategického referenčního rámce ČR 2007-2013, Praha, březen 2006; Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013 na podporu hospodářského růstu a zaměstnanosti. Předběžný návrh, dokument schválen vládou 14. února 2006.

Projekty podpořené v rámci OP, které souvisejí s přeshraniční spoluprací budou doplňovat projekty realizované v rámci Operačních programů koordinovaných příslušnými ministry nebo kraji a spolkovými zeměmi.

OP je v souladu s rozvojovými strategiemi odpovídajících NUTS II, na jejichž území zasahuje oblast OP.

Projekty podpořené v rámci programu česko-rakouské přeshraniční spolupráce budou v souladu s českým, rakouským a evropským právem, a to především v následujících oblastech:

Investiční projekty žádající o dotaci v rámci Programu Evropským regionálním rozvojovým fondem musí splnit požadavky na ochranu životního prostředí a musí být zvážen i dopad rozvojové činnosti na oblasti NATURA 2000.

Projekty s nepříznivým vlivem na životní prostředí nemohou být v rámci tohoto programu podpořeny. Dále je potřeba zajistit, aby žádné další náklady na realizaci projektu nebyly hrazeny z jiných programů financovaných EU.

Podpořené projekty budou odpovídat pravidlům veřejného financování¹⁸. Podpora poskytnutá příjemcům bude podléhat normám o státní podpoře. Soukromé a komerční subjekty nebudou dotovány. Projekty porušující pravidla hospodářské soutěže nebudou v rámci programu implementovány.

Rakousko

Jako konkrétní vstup pro přípravu nového programového období 2007-2013 je třeba zmínit Národní strategický referenční rámec (NSRF, strat.at), který byl vypracován jako rámec pro Operační programy konkurenceschopnost (osm spolkových zemí), konvergence - dobíhá, zaměstnanost a územní spolupráci, které byly také projednány s Evropskou komisí. Bylo zmíněno, že z rakouského pohledu je nutné přeshraniční spolupráci věnovat zvláštní pozornost, což odráží velký podíl příhraničních regionů v Rakousku a zkušenosti v oblasti spolupráce nabyté za poslední dvě programová období.

Vedle těchto národních strategických dokumentů jsou v kontextu přípravy programů Evropské územní spolupráce velmi důležité i územní a regionální rozvojové koncepty a tematické a odvětvové strategie jednotlivých spolkových zemí. Ve strat.at je náležitý prostor věnován i Evropské územní spolupráci. Cílem je integrovat regiony, které byly odděleny hranicemi, které se potýkají s podobnými problémy a pro něž lze najít společná řešení. Příhraniční regiony čelí problémům spojeným s fragmentovanými trhy, nabídkou pracovních sil, investicemi, rozpočty, institucemi a službami.

Základem pro přeshraniční spolupráci je podle strat.at orientace na inovace a společnost a ekonomiku zaměřenou na znalosti. Toho bude dosaženo i spoluprací na mezinárodní úrovni. Pro Rakousko má provazování znalostí a přístup na trhy nových členských zemí jasný význam. Tento proces by měl zahrnovat všechny regiony a měl by vést ke zmírnění regionálních nerovností. Mimo politik zmíněných ve strat.at jsou ale pro dosažení tohoto cíle potřeba i politiky při jiné oblasti (např. daňová, ekonomická a sociální legislativa, pružná organizace práce, moderní způsob vládnutí, otevřená kulturní

XLII

¹⁸ Poskytování veřejných zakázek se musí řídit relevantní evropskou legislativou (v ČR se tato oblast řídí zákonem 137/2006 sb. o veřejných zakázkách).

politika...). Základní rámcové prvky vyžadované strategií strat.at jsou vyjádřeny v Národním reformním plánu (NRP 2006-2008). Rozvojová strategie strat.at je orientovaná na přechod ke společnosti a ekonomice orientované na znalosti. Základním prvkem jsou inovace v širokém smyslu slova, zahrnující i netechnologické prvky (např. organizační).

Hlavními oblastmi jsou podle Strat.at „regionální know-how a inovace (P1)“, „atraktivní regiony a kvality lokalit pro podnikání (P2)“, „přizpůsobivost a kvalifikace pracovních sil (P3)“, a „územní spolupráce (P4)“. Pro Cíl 3 česko-rakouského programu je důležitá obzvláště priorita 4, se zaměřením pozornosti i na ostatní priority – tato problematika prochází napříč celým programem.

Priorita 4 programu strat.at hraje rozhodující roli v reorganizaci regionálních vztahů ve středoevropském prostoru. Strat.at a zvláště pak priorita 4 vytváří pobídky k

- zvýšení schopnosti adaptace, učení a inovace s ohledem na přeshraniční a mezinárodní spolupráci v regionech, jejich organizacích a u jejich obyvatel,
- podpoře přeshraničního socioekonomického síťování a mezioborové spolupráce
- tvorbě kritického úrovně konkurenceschopnosti organizací ve vnitrostátním i mezinárodním měřítku
- podpoře udržitelného a vyrovnaného rozvoje využitím rozdílnosti regionů

Priorita 4 se obecně zaměřuje na překonávání národních hranic, podporu ekonomické dynamiky přeshraničních regionů a územní soudržnost. Mezinárodní orientace ekonomických aktivit by měla být posílena, aby se zvětšil operační prostor především MSP, což přispěje k integraci ekonomických oblastí. Cílem je vytvořit integrované ekonomické cykly, trhy práce a kulturní vztahy. Pro územní spolupráci jsou obzvláště důležité tyto cíle

- Mezinárodní zaměření znalostní a inovativní ekonomiky
- Rozvoj atraktivních regionů a konkurenceschopných lokací v Evropě a
- Vytvoření podmínek pro přeshraniční integraci trhů práce a nárůst přizpůsobivosti a kvalifikace zaměstnanců.

ESDP i rozhodnutí Evropské rady jsou rámcem pro regionální a územní rozvojovou politiku. Ve vztahu k dokumentům a rozhodnutím byla definována doporučení pro vyrovnaný a udržitelný rozvoj v Rakousku:

- garance ekonomické s sociální soudržnosti
- vytvoření rovných životních podmínek ve všech částech regionu a
- sociální integrace

Tyto cíle budou dosaženy

- vyrovnanou konkurenceschopností regionů v rámci států i Evropy
- uchováním rovného přístupu k infrastruktuře a know-how a
- zachováním přírodního a kulturního bohatství

Jedním z pilířů vycházejících z ESDP je rozvoj „lokalit Rakousko v Evropě“ podle rakouské Koncepce územního rozvoje (ÖREK 2001) skrze zvýšené využívání přeshraniční spolupráce pro rozvoj rakouských lokalit pro podnikání.

Rakouská strategie udržitelnosti má za cíl vytvoření dlouhodobého postupu, který integruje politiky všech různých sektorů zaměřené na ekologický, úsporný a sociálně udržitelný rozvoj. Jejimi hlavními cíli jsou zvýšení kvality života v Rakousku, podpora konkurenceschopnosti Rakouska skrze tvorbu inovativních struktur, zvýšení rozmanitosti a kvality prostor pro bydlení v Rakousku a zvýšení odpovědnosti vůči Evropě a světu.

„Strategie 2010 – perspektivy pro výzkum, technologie a inovace v Rakousku“ formulovala pravidla národní politiky výzkumu, technologií a inovací do roku 2010 a dále. Cílem je „dosažení konkurenceschopnosti a dynamiky národního hospodářství pro hospodářský růst a aktivní rozvoj zaměstnanosti.“

- zvyšování inovačních kapacit institucí, organizací a firem
- intenzifikace spolupráce mezi vědou a hospodářstvím
- efektivní koordinace regionálních a národních aktivit ve výzkumu a vývoji

Podpora strategie ekonomického rozvoje ve venkovských oblastech je také navržena v „Programu rozvoje venkovských oblastí“, který byl spolufinancován a vypracován v součinnosti s EAFRD. Obzvláště činnosti z priority 3 a projekty a projekty a iniciativy vzniklé s přístupem LEADER přispívají k rozvoji venkovských oblastí s cílem dosáhnout diverzifikované ekonomické struktury. Oddělené podmínky podpory mezi EAFRD a ERDF zajišťují implementaci činností bez překryvu a zdvojeného financování.

Obecně je potřeba poznamenat, že na regionální úrovni by implementace měla probíhat při lepším sladění podpůrných struktur regionálního řízení, územních paktů zaměstnanosti a managementu LEADER, aby se zvýšila efektivita finanční podpory a aby byli osloveni ti správní regionální aktéři.

Dolní Rakousko

V „Zemské koncepci rozvoje“ byla prezentována obecná pravidla pro udržitelný, ekonomicky konkurenceschopný, sociálně spravedlivý a ekologický rozvoj Dolního Rakouska a jeho jednotlivých oblastí, který by měl vést ke sladěné spolupráci společnosti, ekonomiky a životního prostředí.

Vyvážená územní s sídelní struktura by měla zajistit rovné podmínky pro život. Klima nakloněné inovacím by mělo podporovat efektivní synergie a síťování ve všech hospodářských odvětvích.

Využívání přírodních zdrojů kombinuje ekologickou nutnost s přírodními specifiky pro užitek budoucích generací. „Zemská koncepce rozvoje“ je v Dolním Rakousku konkretizována v pěti hlavních oblastech. Výsledky podstatné pro přeshraniční region byly zohledněny v procesu programování

Územní pakty zaměstnanosti za účelem zlepšení situace na regionálních trzích práce kombinují politiku zaměstnanosti s politikami z dalších oblastí. To by mělo vést ke spolupráci, efektivnímu užívání financí, podpoře specifickým skupinám, tvorbě pracovních míst atd.

Dále existují regionální koncepce s územními dopady, které jsou podstatné pro proces programování v oblasti dopravy (omezování nebo změna dopravy, kombinovaná doprava...) revidované koncepce

pro centrální lokality, řemesla a průmysl, regionální inovační systém, turistika 2010, program Euro-Fitness, územní pakty zaměstnanosti...

Program „Regionální konkurenceschopnost v Dolním Rakousku 2007-2013“ má za cíl další podporu a rozvoj již existující aktivní regionální politiky Dolního Rakouska. Tento program by měl ve všech regionech Dolního Rakouska poskytnout impulsy pro dynamický a udržitelný rozvoj. To by mělo dát vzniknout dobře umístěné lokalitě Dolní Rakousko, připravené na konkurenci evropských regionů.

Dolní Rakousko by se mělo spolu s Vídní a spolkovou zemí Burgenland rozvinout ve středoevropský model pro další regiony. Dále by tento program měl podporovat příhraniční regiony Dolního Rakouska, připravit je na úkoly a úpravy související s rozšířením EU.

Program je v souladu s cíli EU, obzvláště v souvislosti s lisabonským a göteborgským procesem, ale zahrnuje i horizontální prvky, např. záležitosti pohlaví, jako nedílné součásti.

Horní Rakousko

Cíl 2 programu „Regionální konkurenceschopnost Horního Rakouska 2007-2013“ obsahuje aktivity kofinancované ERDF a pokrývá oblast spolkové země. Tento program zaměřuje ideovou a finanční podporu na posilování lokality Horní Rakousko. Bude pokračovat regionální politika Horního Rakouska pro zapojení všech regionů do územního a socioekonomického rozvoje. V regionu by měly být poskytovány impulsy pro dynamický a udržitelný rozvoj a měla by být udržována vysoká míra zaměstnanosti. Horní Rakousko zlepší svou pozici jako dynamická hospodářská oblast ve středu Evropy i prostřednictvím spolupráce se sousedními regiony.

Dále by tento program měl podporovat příhraniční regiony Horního Rakouska, dát jim příležitost připravit se na úkoly a úpravy související s rozšířením EU a stát se efektivními partnery sousedních regionů.

„Strategický program Horní Rakousko 2000+“ započal tvorbu technologických a oborových sítí a budoucí politiky umisťování. Strategický program „Inovativní Horní Rakousko 2010“ je hlavním plánem pro politiku technologií a lokalit v Horním Rakousku a bude v tomto procesu pokračovat. Tento program vytváří vizi přetvoření Horního Rakouska v jeden z vedoucích inovativních regionů Evropy a obsahuje následující principy:

posílit silné stránky a využít nových nápadů, dosáhnout synergického efektu a použitelnosti.

Strategie se zakládá na široké definici inovací, která zahrnuje i netechnologické inovace (organizační, logistické, finanční a personální, zaměřené na marketing a design).

Vídeň

Strategický plán 2004 svým přístupem, cíly a polem působení zajišťuje, optimalizuje a dále rozvíjí pozici města Vídně v rozšířené Evropě, podporuje rozvoj ekonomiky a trhu práce, sociální a kulturní inovace, rozvoj města a bydlení i kvalitu života a životní prostředí.

Městský rozvojový plán 2005 (Stadtentwicklungsplan, STEP 2005) je nástroj užívaný pro obecné, progresivní městské plánování a městský rozvoj, který v obecných pojmech definuje uspořádané roz-

širování města. Mezi jinými ukazuje i územní a funkční vztah mezi městem a přeshraničním regionem. Opatření s územním dopadem, např. v oblasti dopravní infrastruktury, bydlení nebo nakládání s půdou musí odpovídat doporučením STEP 05. Městský rozvoj zahrnuje funkční integraci souvislostí města s region a napříč státními hranicemi. To je hlavní úkol, kterým se zabývá Městský rozvojový plán Vídně. STEP 05 definuje regionální pohled jako základní určující prvek rozvoje Vídně a cíleně proměňuje orientaci městský rozvoj tak, aby odpovídal změněné pozici Vídně v rozšířené Evropě a rychle se měnícím regionálním prostředí.

Cíl 2 programu regionální konkurenceschopnosti Vídně pokrývá celou spolkovou zemi (region NUTS II). Programová oblast zahrnuje celou městskou aglomeraci. Vedle města Vídně nejsou v programu zapojené žádné další regionální úřady. Mimo oborové aspekty (např. ekonomika, inovace, výzkum a vývoj) musí být pro dosažení ekonomického růstu a nárůstu pracovních příležitostí brány v potaz i aspekty jsoucí napříč obory, které jsou specifické pro městské aglomerace. Tento městský rozměr je zahrnut do Operačního programu. Tento program by měl podporovat rozvoj participativních a integrovaných strategií zaměřených na vypořádání se soustředěným ekonomickými, ekologickými a sociálními problémy městské aglomerace.

Česká republika, Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj, Vysočina

Česká republika

Základní programový dokument České republiky pro využívání fondů Evropské unie v období 2007-2013 představuje Národní strategický referenční rámec (NSRR). Východiskem pro zpracování návrhu¹⁹ Národního strategického referenčního rámce byl Národní rozvojový plán České republiky, jenž byl vzat na vědomí usnesením Vlády České republiky č. 175/2006. Analytická část Národního strategického referenčního rámce se zaměřuje na identifikaci klíčových silných stránek České republiky pro posilování její konkurenceschopnosti, stejně tak jako problematických míst a slabých stránek, které mohou stát v cestě udržitelnému růstu ekonomiky i společnosti. Strategie se opírá o klíčové evropské (návrh Strategických obecných zásad Společenství) i domácí (Strategie udržitelného rozvoje, Strategie hospodářského růstu, Strategie regionálního rozvoje a další platné resortní a regionální strategie) strategické dokumenty.

Národní strategický referenční rámec udává systém operačních programů politiky hospodářské a sociální soudržnosti 2007 - 2013 jejichž prostřednictvím budou jednotlivé prioritní osy realizovány. Národní strategický referenční rámec bude předmětem vyjednávání s Evropskou komisí o konečné podobě intervencí politiky soudržnosti v České republice.

Globálním cílem Národního strategického referenčního rámce pro období 2007 – 2013²⁰ je přeměna socioekonomického prostředí České republiky v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby Česká republika byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu, jehož tempo bude

XLVI

¹⁹ je vycházeno z podoby NSRR vzaté na vědomí vládou ČR dne 7.6.2006

²⁰ verze 4, revidovaná 21.6.2006

vyšší než průměrný růst EU 25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva. Globální cíl bude naplňován prostřednictvím realizace tří strategických cílů: Strategický cíl I - Konkurenceschopná česká ekonomika (priority Konkurenceschopný podnikatelský sektor, Podpora kapacit VaV pro inovace, Rozvoj trvale udržitelného cestovního ruchu); Strategický cíl II - Otevřená flexibilní a soudržná společnost (priority Vzdělávání, Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti, Posilování sociální soudržnosti, Rozvoj informační společnosti, Chytrá veřejná správa); Strategický cíl III - Atraktivní prostředí (priority Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí, Zlepšení dostupnosti dopravou) a Strategický cíl IV - Vyvážený rozvoj území (priority Vyvážený rozvoj regionů, Rozvoj městských oblastí, Rozvoj venkovských oblastí).

Jihočeský kraj

Základní rámec pro formování regionální politiky Jihočeského kraje s ohledem na regionální politikou Evropské unie vytváří Program rozvoje územního obvodu Jihočeského kraje. Tento program definuje také strategickou vizi Jihočeského kraje - Jihočeský kraj chce být "regionem bohatým, založeným na přírodním a kulturním dědictví předchozích generací, respektující jeho začleňování do Evropské unie, který dosáhne úrovně vyspělých regionů členských států Evropské unie". Program rozvoje Jihočeského kraje je naplňován formou realizace tzv. akčních plánů, které jsou připravovány vždy pro konkrétní rok a jsou uskutečňovány formou grantových programů a projektů. Posledním krokem etapy naplňování cílů, priorit a opatření Programu rozvoje územního obvodu Jihočeského kraje jako střednědobého strategického dokumentu v podobě schválené zastupitelstvem Jihočeského kraje v roce 2001 je rok 2006. Tvorba Akčního plánu pro rok 2007 probíhá na principu partnerství, za přispění a také ve spolupráci s obcemi, organizacemi i širokou veřejností. V souladu s tímto principem a s potřebami rozvoje kraje vymezuje Jihočeský kraj seznam priorit v sedmi problémových okruzích - Podnikání; Zemědělství, lesnictví, rybářství a rozvoj venkova a životní prostředí; Infrastruktura; Vzdělávání, věda a sport; Sociální oblast a zdravotnictví; Cestovní ruch, kultura a vnější vztahy.

K ostatním strategickým dokumentům připraveným na území kraje patří Územní energetická koncepce Jihočeského kraje (duben 2003), Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji na období 2006-2009 (březen 2006), Koncepce dalšího rozvoje zájmového vzdělávání v Jihočeském kraji (březen 2006) a Plán odpadového hospodářství Jihočeského kraje (srpen 2004).

Příprava Regionálního operačního programu Jihozápad, který bude sloužit k implementaci části prostředků poskytnutých v rámci realizace cíle Konvergence na regionální úrovni, probíhá v úzké spolupráci s Plzeňským krajem.

Jihomoravský kraj

Výchozím strategickým rozvojovým dokumentem Jihomoravského kraje je „Program rozvoje Jihomoravského kraje“ z roku 2002. V dubnu 2004 proběhla jeho aktualizace, která zahrnovala aktualizaci analytické části dokumentu, zpracování souhrnné SWOT analýzy, zpracování prioritních opatření ve vazbě na projednávané operační programy v ČR, aktuální vývojové trendy kraje a předpokládané roz-

vojové změny v Jihomoravském kraji po vstupu ČR do EU. Přeshraniční spolupráce v rámci tohoto dokumentu je řešena v samostatném problémovém okruhu - Mezuregionální vztahy (zejména problémová oblast G2 - Zahraniční vztahy). Jako základní silné stránky JMK ve vztahu k přeshraniční spolupráci jsou zde identifikovány: výhodná geografická poloha, zkušenosti podnikatelských samospráv (komor) s mezinárodní a mezuregionální spoluprací, rozvinutá mezinárodní spolupráce vysokých škol, apod.

Na Program rozvoje Jihomoravského kraje navazují další, specificky zaměřené, strategické rozvojové dokumenty. K nejvýznamnějším patří Strategie rozvoje hospodářství Jihomoravského kraje v odvětví zemědělství, zpracovatelský a potravinářský průmysl (únor 2005), Koncepce ochrany přírody Jihomoravského kraje (duben 2005), Regionální inovační strategie (červenec 2005), Integrovaný krajský program snižování emisí znečišťujících látek (červen 2004) nebo Strategie rozvoje cestovního ruchu (říjen 2003).

V současné době probíhají intenzivní práce na přípravě Regionálního operačního programu Jihovýchod (společně s krajem Vysočina), který bude sloužit k implementaci části prostředků poskytnutých v rámci realizace cíle Konvergence na regionální úrovni.

Kraj Vysočina

Aktualizovaná verze Programu rozvoje kraje Vysočina byla schválena v prosinci 2005. PRK Vysočina definuje hlavní rozvojové směry (Cíl 1 - Zlepšení konkurenční pozice ekonomiky, Cíl 2 - Zvýšení kvality sociálního prostředí s důrazem na rozvoj lidských zdrojů, Cíl 3 - Zvýšení kvality technického prostředí s důrazem na rozvoj síťové infrastruktury, Cíl 4 - Zavádění principů udržitelného rozvoje kraje), které jsou rozvedeny do jednotlivých priorit (18 dílčích cílů), jež jsou řešeny v rámci navazujících opatření (43). Z PRK Vysočina vychází Krajský nástroj regionální podpory - Fond Vysočiny. Prostřednictvím grantových programů Fondu Vysočiny jsou žadatelům rozdělovány finanční prostředky na projekty, jež jsou v souladu s PRK. Kraj Vysočina rovněž podporuje regionální rozvoj účelovými dotacemi přímo z rozpočtu kraje na základě zastupitelstvem schválených pravidel (zásad) nebo prostřednictvím investičních akcí (investice do krajských silnic).

Specifickými strategickými dokumenty navazujícími na PRK Vysočina jsou zejména: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje Vysočina 2006 (květen 2006), Koncepce bezpečnosti silničního provozu v kraji Vysočina (srpen 2006), Krajský program snižování emisí znečišťujících látek (květen 2005), Pátevní silniční síť kraje Vysočina (srpen 2006), Územní energetická koncepce kraje Vysočina (březen 2005) nebo Územní plán kraje (říjen 2004).

Analogicky se situací v JMK v současné době probíhají intenzivní práce na přípravě Regionálního operačního programu Jihovýchod, který bude sloužit k implementaci části prostředků poskytnutých v rámci realizace cíle Konvergence na regionální úrovni.

4.3 Chronologický přehled spolupráce

Už od pádu železné opony v roce 1989 jsou navázány dobré vztahy mezi Rakouskem a Českou republikou v komunální, sociální, kulturní, politické a ekonomické oblasti. Tato spolupráce nabyla na intenzitě po vstupu Rakouska do EU v roce 1995 stejně jako po přistoupení České republiky v roce 2004. Hlavními oblastmi spolupráce jsou přeshraniční území. Byly založeny dvoustranné pracovní skupiny v několika oblastech činnosti, aby řešily přeshraniční problémy. Tato spolupráce vznikla na několika úrovních odpovědnosti (regionální vláda, okresy, města a obce, sociální partneři, nevládní organizace, EuRregio atd.).

Tato přeshraniční spolupráce se rozšířila a posílila v průběhu implementace nyní už dvou programových období INTERREG IIA – PHARE CBC 1995-1999, INTERREG IIIA – PHARE CBC 2000-2004, CIP 2004- 2006 a vytváří pevný základ pro programové období 2007-2013.

Od vstupu České republiky do EU v roce 2004 nyní existuje pouze jeden nástroj vedoucí implementaci programů přeshraniční spolupráce, což umožňuje opravdu společnou implementaci budoucích strategií a aktivit.

5 STRATEGICKÁ ORIENTACE A ROZVOJOVÉ CÍLE

5.1 Strategická orientace

5.1.1 Úkoly a strategie pro rozvoj přeshraničního regionu

V předchozích dvou programových obdobích byly hlavním zaměřením přeshraničních aktivit rozvoj a prohlubování přeshraničních kontaktů a implementace společných projektů.

Nový program staví na těchto zkušenostech a předává dál výsledky a analyzuje relevantní strategie a oblasti aktivity pro další rozvoj česko-rakouského přeshraničního regionu.

Výsledky socioekonomické analýzy společného pohraničního regionu i nedostatků jsou zdrojem pro určení cílů s strategií pro rozvoj přeshraničního regionu v období 2007-2013.

Rozvojová strategie se nadále zaměřuje na optimalizaci rozšíření EU. Doporučení pro územní spolupráci jsou základem podpory pro tento přeshraniční region.

Činnost by se měla zaměřovat na problémy a příležitosti, které jsou obzvláště orientované na přeshraniční spolupráci a kde společná činnost přinese podstatnou přidanou hodnotu. To také znamená, že nedostatky rozeznané v analýze budou vztaženy na aktivity kvůli rozsahu nebo povaze podporované z jiných programů. Všeobecně se činnosti zaměřují na zlepšení podmínek pro život.

Společná strategie a Operační program, počínaje výsledky dosaženými v rámci národních a evropských činností, jsou orientovány na další rozvoj společných oblastí s cílem vytvoření ekonomického a životního prostoru zaměřeného na budoucnost, na zvýšení konkurenceschopnosti přeshraničního regionu a na zlepšení podmínek pro život v oblasti.

Analýza poukázala na velké množství příležitostí pro rozvoj v několika oblastech činnosti. Strategie se tedy zaměřuje na systematický přístup k využití a dalšímu rozvoji existujícího potenciálu přeshraniční spolupráce. To by mělo posílit ekonomiku a konkurenceschopnost, navýšit bohatství regionu a obyvatelstva a podpořit evropskou integraci na meziregionální a lokální úrovni. To by mělo vést ke sblížení česko-rakouského přeshraničního regionu.

Všechny činnosti se budou řídit následujícími principy:

1. Adaptace ekonomického a sociálního rámce a řešení problémů v přeshraničním regionu způsobených jeho okrajovou polohou, tím vytvoření regionálního ekonomického prostoru:

- zlepšení ekonomické struktury, zrychlení strukturálních změn, zlepšení místních podmínek, rozvoj technologií a inovací
- zlepšení základní dopravní, technické a jiné infrastruktury, zmenšení bariér spojených s hranicemi.
- prosazování udržitelného územního rozvoje
- omezení zátěže životního prostředí, eliminace škod na životním prostředí, zlepšení životních a pracovních podmínek a životního prostředí pro obyvatele

- zlepšení vzdělávání, školení a zaměstnanosti
- rozvoj lidských zdrojů
- prosazování místně specifického potenciálu přeshraniční oblasti

2. Posílení přeshraničních vztahů mezi obyvateli, organizacemi a institucemi ve všech odvětvích:

- zlepšení přeshraniční ekonomické spolupráce
- omezení bariér a zlepšení spojení pro přeshraniční dopravu
- přeshraniční koordinace ochrany životního prostředí a využívání přeshraničních regionálních přírodních zdrojů
- podílení přeshraniční společenské a kulturní výměny za účelem zvýšení atraktivity oblasti pro život, bydlení a práci
- vytvoření přeshraničních sítí pro spolupráci a komunikaci za účelem posílení regionální identity na obou stranách hranice

Kvůli omezujícím skutečnostem musí být implementace společné strategie usměrněna následovně:

- omezené finanční zdroje budou využity na priority a aktivity zaměřené specificky na přeshraniční témata s konkrétními rozvojovými dopady na přeshraniční region
- rozpoznané a vybrané činnosti musí mít jasné přeshraniční zaměření, zvláště orientované na vytváření přeshraničních struktur podporujících další přeshraniční činnost veřejných, poloveřejných a jim odpovídajících úřadů a institucí
- činnosti by měly integrovat místně specifický potenciál a silné stránky regionu a měly by být zaměřeny na potřeby obyvatel
- regionální a místní instituce a rozhodující aktéři by měli být součástí procesu implementace programu
- implementace strategie bude brát v úvahu a bude podporovat evropské principy a politiky
- aktivity budou naplánovány tak, aby přinesly stejný užitek a účast žen a mužů bez diskriminace pohlaví aktivity specificky podporující rovné příležitosti a boj proti diskriminaci budou obzvláště podporovány
- přeshraniční regionální rozvoj bude orientován hlavně na udržitelnost, existenci ekologické, kulturní a přírodní diverzity a bude co možná nejvíce podporovat lisabonské cíle

Rozvoj v tomto regionu se děje ve zvláště citlivých oblastech. *Udržitelnost* musí být jako horizontální princip součástí všech priorit. Musí se brát v úvahu zvláště tam, kde se činnosti setkávají s odlišnými potřebami uživatelů. Princip udržitelnosti má za cíl poskytnout vhodné podmínky pro rozvoj žijící generaci, bez snižování možností pro rozvoj dalších generací. Tři základní rozměry udržitelnosti musí být brány v potaz, aby bylo možné tohoto cíle dosáhnout:

- *ekologická udržitelnost* znamená ekologické využívání přírodních zdrojů, zlepšování kvality životního prostředí, ochranu biodiverzity a předcházení rizikům pro lidi a životní prostředí.

- *ekonomická udržitelnost* znamená tvorbu ekonomického systému orientovaného na budoucnost a zvýšení ekonomických kapacit a schopností inovací.
- *sociální udržitelnost* znamená sociální vyváženost, právo na lidský život a účast obyvatelstva v politické a sociální sféře.

Implementace těchto aktivit je v souladu s evropskými a národními politikami pro rovné příležitosti. Programy jako Cíl 3 – Územní spolupráce mají obecně omezený dopad na rovné příležitosti. Nabízené možnosti v této oblasti budou nicméně využity. Je třeba využívat synergií se specifickými programy. Strategii k ukončení diskriminace a dosažení rovných příležitostí pro ženy a muže je politika *gender mainstreamingu*. Rovné příležitosti pro obě pohlaví nejsou zvláštním tématem, ale základním principem každé činnosti. Zahrnutím politiky rovnosti příležitostí do všech koncepcí a činností je možné dosáhnout rovnováhy a férovosti pro ženy a muže. Nejde o zaměření pouze na specifické aktivity pro ženy. Rovnost příležitostí by měla platit pro společnost jako celek.

Účast občanů a využití celého místně specifického a tvůrčího potenciálu jako dodatek reprezentativní demokracie jsou hlavním cílem politické účasti. Účast je intenzivní spolupráce různých aktérů a obyvatel regionu a nástroj k dosažení rovnováhy zájmů a konsensu v procesech plánování a rozvoje.

Migrace a integrace migrantů do společnosti jsou ve světle rozšíření EU, globalizace, internacionalizace ekonomiky, demografického vývoje a současných sociálních debat stále důležitější. V rámci tohoto programu je stálým tématem i *diverzita*, protože města a regiony musí reagovat na změny ve společnosti a připravovat dlouhodobé efektivní odpovědi v podobě politiky migrace a integrace.

Strategie vycházejí z výsledků daných socioekonomické analýzy česko-rakouského přeshraničního regionu; základní charakteristiky území jsou následující:

- pohraniční regiony dosahují výrazně nerovných hospodářských úrovní ve srovnání se státy EU (v HDP/obyvatele v standardu kupní síly je to od 60% do 160%)
- úroveň dosaženého vydělání obyvatel v hraničních oblastech vykazuje vzestupný trend, ale nedosahuje současných ani budoucích očekávání pracovního trhu a omezuje pracovní příležitosti absolventů
- relativně hustá dopravní síť nevyhovuje současným požadavkům na vyspělou a rychlou dopravu
- struktura hospodářských odvětví prošla zásadní restrukturalizací spojenou s výrazným poklesem zaměstnanosti
- obecně se kvalita životního prostředí ztratila, některé problémy v této oblasti nicméně přetrvávají (málo rozvinutá infrastruktura ochrany životního prostředí) a objevují se i nová rizika a negativní trendy

V příhraničním regionu stále existují překážky brzdící socioekonomický rozvoj. Tyto překážky zhoršují podmínky pro život obyvatel v příhraničním regionu a snižují atraktivitu území pro zahraniční investice. S ohledem na změny vnějšího prostředí má česko-rakouský hraničního regionu příležitost zlepšit své udržitelné a konkurenceschopné prostředí prostřednictvím komplexní podpory základního

a aplikovaného výzkumu a vývoje a jeho praktického užití, dále posilováním inovačního potenciálu, přeshraniční spolupráce mezi místními komunitami a institucemi na obou stranách hranice, tvorbou nových sítí a struktur stejně jako podporou běžného i celoživotního vzdělávání.

Česko-rakouský pohraniční region si je vědom stávajícího neúplného využití svého rozvojového potenciálu:

- nedostatečné soukromé a veřejné výdaje na vzdělávání a výzkum omezují využívání potenciálu lidských zdrojů
- slabé zapojení univerzit a výzkumných institucí i podniků v mezinárodních sítích pro rozvoj a inovace
- nedostatečné propojení podnikatelských subjektů na obou stranách hranice
- slabá územní, institucionální a strukturální spolupráce
- ochrana a využití přírodního bohatství a kulturního dědictví území poskytující příležitosti pro rozvoj cestovního ruchu a životů jednotlivců

Strategie operačních programů jsou zaměřeny na vytváření podmínek vhodných pro udržitelný rozvoj česko-rakouského hraničního regionu se zřetelem na ekonomickou, vzdělávací a sociální oblast. Konkurenceschopnost hraničního regionu musí být podpořena dostatečnými finančními prostředky tak, aby tyto prostředky měly pozitivní vliv na hospodářský růst a následně přispějí k udržitelnému rozvoji existujícího potenciálu česko-rakouského hraničního regionu. Zlepšení a posílení kvality vnitřních vztahů existujících v česko-rakouském pohraničním regionu představují zásadní faktor trvalého rozvoje. Stejně tak je třeba zlepšit kvalitu ekonomických struktur a vědeckých a akademických styků jejichž základ se vytváří prostřednictvím síťování, to vše s cílem lepšího toku informací, znalostí a dovedností a jejich výměny.

Podstatné zlepšení konkurenceschopnosti v prostředí evropského prostoru je předpokladem trvalého ekonomického a sociálního růstu česko-rakouského hraničního regionu. Pouze dlouhodobá konkurenceschopnost může umožnit udržitelný růst, což je předpoklad snižování regionálních rozdílů uvnitř EU.

Následující aspekty kvality byly vybrány pro tvorbu strategií operačního programu:

- rozvoj ekonomického prostředí spojeného s vědou, výzkumem a vývojem a rozvojem inovací, stejně jako rozvoj lidských zdrojů s ohledem na přeshraniční povahu spolupráce (lisabonský proces) Faktory ekonomického rozvoje jsou:
  - otevřené podnikatelské prostředí s důrazem na udržitelné odvětví cestovního ruchu
  - vyspělé systémy výzkumu, vývoje a inovací, zavádění nových výrobních technologií
  - propojení akademické a podnikatelské sféry
  - pružný pracovní trh s kvalifikovanými pracovními silami
  - moderní společnost, která cíleně a metodicky zvyšuje svou úroveň
  - přeshraniční spolupráce místních komunit, oživení společných tradic a kultury

- ve všech směrech atraktivní životní prostředí (göteborgský proces) Faktory atraktivního životního prostředí jsou:
  - o ochrana a zlepšování životního prostředí, péče o potenciál přírodní krajiny a jeho využívání, ochrana před riziky
  - o rozvoj infrastruktury životního prostředí
  - o dostupnost pohraničního regionu

Česko-rakouský příhraniční region je územím s dostatečným potenciálem pro růst v ekonomické, sociální i kulturní oblasti; tyto podmínky umožní postupný nárůst životní úrovně jeho obyvatel.

5.2 Rozvojové cíle

V návaznosti na socioekonomickou analýzu a již zmíněné faktory lze definovat globální cíl OP.

Globálním cílem programu je rozšíření a prohloubení spolupráce v přeshraničním regionu a podpora udržitelného ekonomického rozvoje přeshraničního regionu prostřednictvím odstranění existujících bariér a posílením celkového rozvojového potenciálu území.

Společné intervence posílí vzájemné ekonomické, sociální a kulturní vztahy, společnou péči o přírodní bohatství, rozvoj cestovního ruchu, zlepší dostupnost a napomohou výstavbě sofistikovaného hospodářství založeného na vědě, výzkumu a inovacích a podpoří vznik pružného trhu práce. Principy udržitelného rozvoje a rovných příležitostí jsou integrovány do tohoto cíle. Aktivní mobilizace místně specifického potenciálu a regionální vlády, zlepšená dostupnost regionů a umístění, efektivní využití obnovitelné energie stejně jako ochrana životního prostředí by měly vést k vyšší kvalitě života a životního prostředí a zvýšit atraktivitu regionu.

Globální cíl bude dosažitelný pomocí následujících specifických cílů:

- **Posílení ekonomické atraktivity území, rychlejší podmínek pro transfer know-how a podpora cestovního ruchu** předkládá globální cíl v konkrétní podobě s ohledem na vyvážený rozvoj celého území. Cílem je vytvořit moderní společnost založenou na znalostech. Tato vyspělá společnost si je vědoma vysoké hodnoty vzdělání a podporuje jeho rozvoj. To napomáhá řešení specifických problémů přeshraničního regionu a jeho plnému zapojení do celoevropské ekonomiky. Specifické potřeby přeshraničního regionu s ohledem na jazyk, rozdíly v podmínkách na trhu práce atd. jsou také zohledněny. Vybrané obecné cíle jsou
  - o minimalizace dopadů existujících bariér
  - o snížení regionálních i přeshraničních nerovností
  - o zachování a zlepšení podmínek pro život
- **Zlepšení dostupnosti příhraničního regionu a zlepšení kvality prostředí** napomáhá dosažení globálního cíle hlavně co se týče specifických aspektů přeshraničního regionu, protože kvalita prostředí spolu s lepší dopravní dostupností tvoří důležitý příspěvek k dosažení udržitelného ekonomického rozvoje daného území. Vybrané obecné cíle jsou
  - o zhodnocení přírodního bohatství a kulturního dědictví

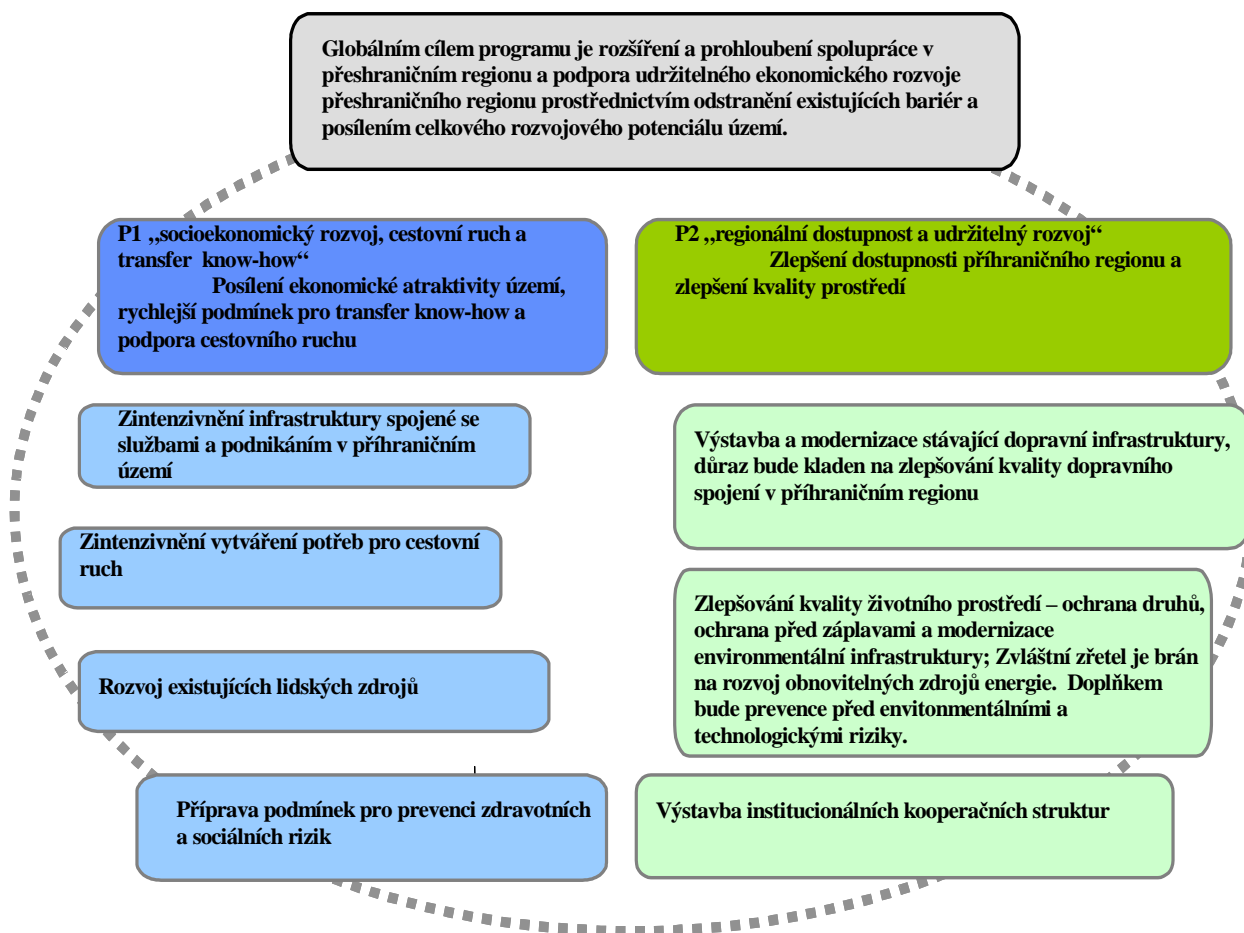
- regionální vládnutí
- posílení sítí a struktur spolupráce

V návaznosti na globální cíl operačního programu a specifických cílů jsou definovány dvě priority.

Cílem priority 1 „socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how“ je rozšíření a prohloubení infrastruktury související s podnikáním v přeshraniční oblasti, posílení tvorby příležitostí pro cestovní ruch, tvorba struktur spolupráce a rozvoj existujících lidských zdrojů stejně jako příprava podmínek nutných pro prevenci zdravotních a sociálních rizik.

Venkovské a okrajové oblasti zahrnuté do tohoto programu vyžadují zvláštní způsoby podpory. Vytváření jedinečných regionálních identity by měla pomoci rozvíjet region a jeho aktéry. Tyto cíle by měly být sledovány ve všech jednotlivých regionech přeshraničního území.

Cíle Operačního programu Cíl 3 – Územní spolupráce Rakousko – Česká republika:

Priorita 1 se zaměřuje na uvádění výzkumu a inovací do praxe, na rozvoj existujících podniků a posílení jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím rozvoje a zlepšování služeb pro podniky skrze nepřímou podporu a rozvoj konzultačních služeb a jejich společné propagace. Formování inovačních sítí a center vytvoří podmínky pro spolupráci mezi vzdělávacími centry, výzkumnými institucemi a podnikovým sektorem. Tato priorita také zahrnuje podporu spolupráce mezi hospodářskými partnery, obchodními komorami, odborovými svazy atd.

Tato priorita se zaměřuje na obnovu, využití a rozvoj historického a kulturního dědictví a přidružených služeb. Intervence se budou také soustředit na tvorbu a nabídku vlastních produktů, programů a aktivit s využitím atraktivity přírodního bohatství a kulturního dědictví celého příhraničního regionu spolu s kvalitními službami a marketingem. Dále se budou aktivity zaměřovat na zlepšení dopravní dostupnosti kulturních atrakcí v příhraničním regionu. Činnosti jako jsou výstavba a zlepšování kulturních zařízení spojená s rozšířením a modernizací služeb, rozvoj informačních systémů a specifických služeb, školení zaměstnanců, organizací a institucí v odvětví cestovního ruchu budou také podporovány.

Podpora bude směřovat i na rozvoj lidských zdrojů. Při tom budou podporovány kontakty mezi středními odbornými školami, vysokými školami, univerzitami a asociacemi, svazy, obchodními komorami a subjekty na trhu práce. Zvláštní pozornost bude věnována celoživotnímu vzdělávání a zlepšení připravenosti absolventů na vstup na trh práce a na uplatnění se ve znalostní společnosti. Budou podporovány i kurzy a programy nabízející nové formy vzdělávání. Podpora se bude orientovat na zlepšení programů profesního vzdělávání na středních odborných školách včetně rozvoje praktických schopností ve spolupráci s podniky na obou stranách hranice a rozvoj talentu žáků s důrazem na technické a vědecké vzdělání. Výuka cizích jazyků, informačních a komunikačních technologií a rozvoje podnikatelských aktivit jsou horizontálními tématy. Podpora bude určena i pro kulturní a společenské aktivity místních komunit na obou stranách hranice. Ve spojení s touto prioritou budou pokračovat snahy o udržitelné využívání potenciálu přírodní krajiny v odvětví cestovního ruchu.

Vybrané podpriority jsou:

- přístup ke specializovaným veřejným službám (centra, sítě...) s cílem dále zlepšit, sblížit a koordinovat existující podniky s infrastrukturou výzkumu a podpory podnikání, aby se uzavřely mezery a zlepšila situace stávajících okrajových oblastí.
- koordinace klastrů a sítí by měla být zlepšena tak, aby se činnosti a zdroje soustředily na konkrétní oblasti se silnými stránkami
- transfer know-how, technologií a znalostí mezi hospodářstvím, vědou a správními orgány by měl být zlepšen; přístup k inovacím a technologiím by měl být přeshraničním aktérům usnadněn
- zlepšení kvality služeb cestovního ruchu a rozvoj a optimální prezentace cestovního ruchu
- vytváření udržitelných příležitostí pro cestovní ruch
- vytváření přeshraniční spolupráce a sítování přeshraniční nabídky cestovního ruchu
- zlepšená spolupráce a komunikace regionálních aktérů a vytváření relevantního know-how
- zajištění a zlepšení zejména hospodářské situace v příhraniční oblasti
- zlepšení a koordinace infrastruktury a služeb spojených s podnikáním
- zakládání sítí spolupráce
- rozvoj vzdělávání, kvalifikací a lidských zdrojů
- posílení aktivit předcházejících sociálním rizikům

Cílem priority 2 „regionální dostupnost a udržitelný rozvoj“ je navýšit rozvojový potenciál regionů zlepšením prostředí pro ekonomické aktivity stejně jako poskytnutím pobídek stimulujících aktéry činnosti v oblasti energetiky a životního prostředí. Stávající rozvojové přístupy by měly být nadále dodržovány a dále kooperativně rozvíjeny na regionální i přeshraniční úrovni (komunity, organizace...). Využití místně specifického potenciálu znamená udržitelnost v ekologickém i ekonomickém smyslu. V regionu budou implementovány pouze ty projekty, které nejlépe vyhovují tradici, existujícím lokalitám, vzdělání a potenciálu pracovních sil stejně jako předpověditelným rozvojovým příležitostem.

Při výstavbě a modernizaci dopravní infrastruktury bude důraz kladen na zlepšení kvality spojení v přeshraničním regionu (místní a regionální sítě). Podpora bude namířena na obecnou adaptaci hraniční infrastruktury. Podporovány budou intervence spojené s veřejnou a integrovanou dopravou. Modernizace systému komunikací a propojení příhraničního regionu posílí dopravní kapacity a zlepší propustnost celé hranice s výhledem na rozšíření schengenského systému v nadcházejících letech.

Důležité náměty ochrany životního prostředí v tomto přeshraničním regionu zahrnují zejména zlepšení kvality prostředí – ochranu přírodních druhů, prevenci povodní a modernizaci infrastruktury životního prostředí (čističky odpadních vod, nakládání s odpadem). Specifická pozornost bude věnována rozvoji obnovitelných zdrojů energie. Další zaměření bude patřit prevenci environmentálních a technologických rizik (prevence a bdělost), monitoring, rozvoj integrovaných záchranných systémů a posilování vzdělávání a školení o životním prostředí. Tato priorita dále přispívá k praktické aplikaci environmentálních inovací a technologií šetrných k životnímu prostředí a ke snížení intenzity využívání energie, surovin a materiálů, snížení emisí a produkce odpadů.

Aktivity v této prioritě mají přímý nebo nepřímý vliv na ostatní priority operačního programu. Ty jsou spojené s rozvojem ekonomického prostředí, obnovitelnými zdroji energie, řízení průmyslového znečištění, praktickou aplikací inovací nebo technologiemi šetrnými k životnímu prostředí, rozvojovým potenciálem přírody a krajiny (např. chráněných oblastí atd.)

Vybrané dílčí cíle jsou:

- zlepšení přeshraniční/regionální/místní dostupnosti s přeshraničním dopadem, vždy s dodržení zásad šetrnosti k životnímu prostředí a udržitelnosti
- optimální využití veřejných a alternativních způsobů dopravy
- optimální využití aplikací IT a telematiky ve stávající a nové dopravní a logistické infrastruktuře
- zlepšený přístup k IT i pro okrajové oblasti, za účelem vytvoření rozvojových příležitostí
- efektivní využití přírodních zdrojů a obnovitelné energie za účelem vytvoření regionální přidané hodnoty (např. dodávka paliv, nahrazování fosilních paliv, zvýšení nezávislosti na importované fosilní paliva...) a dosažení cíle ochrany ovzduší a životního prostředí
- revitalizace řek a zdokonalené záchranné systémy by měly vést ke zlepšené prevenci rizik (přírodní katastrofy, povodně...)

- vytvoření struktur regionální vlády pro zlepšení struktur organizace přeshraniční a regionální spolupráce (včetně komunit, regionálních/místních/přeshraničních iniciativ a organizací a regionálních aktérů) pro koordinovaný a udržitelný regionální a územní rozvoj
- posílení sítě institucí
- zařazení marginalizovaných a znevýhodněných skupin (mládež, ženy, migranti, jakékoli menšiny...) s podstatným potenciálem know-how o sociálních strukturách a dynamice procesu rozvoje
- umožnit lidem spolupráci pro posílení přímých integračních a kohezních aktivit v malém měřítku

6 STRUKTURA PROGRAMU – PRIORITY A OBLASTI PODPORY

Struktura programu sestává ze tří priorit v celkem sedmi oblastech podpory. Priority 1 a 2 jsou zaměřeny na principy lisabonské a göteborgské strategie a berou ohled na prostupující problematiky gender mainstreamingu, regionálního vládnutí, přeshraniční spolupráce a udržitelnosti.

Priorita 1 „socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how“ zahrnuje čtyři oblasti podpory: infrastruktura spojená s podnikáním (nepřímá podpora podnikání), cestovní ruch, rozvoj lidských zdrojů a předcházení zdravotním a sociálním rizikům. Obsahuje jak mnoho prvků orientovaných na implementaci lisabonské strategie, tak prvky udržitelnosti jasně odkazující na göteborgský proces.

Priorita 2 „regionální dostupnost a udržitelný rozvoj“ obsahuje tři oblasti podpory: doprava a regionální dostupnost, environmentální témata a udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce. Také tato priorita odkazuje na aspekty lisabonských a göteborgských principů.

Dále budou implementovány činnosti pod **prioritou 3 „Technická asistence.“**

Struktura Operačního programu Cíl 3 – Územní spolupráce Rakousko – Česká republika:

<i>Priorita 1 – socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how</i>	<i>Priorita 2 – regionální dostupnost a udržitelný rozvoj</i>
<p>Oblasti podpory</p> <p>OP 1 – Infrastruktura a služby spojené s podnikáním a inovacemi</p> <p>OP 2 – Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času</p> <p>OP 3 – Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace</p> <p>OP 4 – Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace</p>	<p>Oblasti podpory</p> <p>OP 5 – Doprava a regionální dostupnost</p> <p>OP 6 – Životní prostředí, příroda, nakládání s vodou a odpady, systémy obnovitelné energie, prevence rizik</p> <p>OP 7 – Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce</p>
<i>Priorita 3 Technická pomoc</i>	

Oblasti podpory pod úrovní priorit jsou souvislými tematickými intervenčními oblastmi. Koordinaci mezi těmito oblastmi podpory obstarává řízení programu. Konkrétní vhodné aktivity zahrnuté v oblastech podpory tvoří široké spektrum možností pro implementaci programu v letech 2007-2013. Protože toto je otevřený seznam vhodných aktivit, další kvalifikované aktivity mohou být podporovány a spolufinancovány, pokud se objeví v průběhu implementačního období. Program přebírá zavedené prvky a procedury předchozího programu a přidává některé nové principy (např. princip vedoucího partnera) stejně jako další témata (prevence rizik, zdraví, ...) Nové struktury zajištěné programovými doporučeními by měly umožnit optimální možnosti implementace.

6.1 Priorita 1: socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how

Česko-rakouský přeshraniční region se vyznačuje heterogenní ekonomickou strukturou obzvláště ve venkovských a okrajových oblastech, vysokým podílem MSP a malým stupněm inovací. Tento region je stále regionem procházejícím strukturálními změnami. Zemědělství a příbuzná odvětví tvoří důležitou část ekonomiky. Výroba, průmysl a služby dosahují podstatných rozměrů pouze v centrech. Sektory s budoucí přidanou hodnotou budou spojeny s inovacemi, vývojem a výzkumem stejně jako s cestovním ruchem, který k rozvoji v regionu významně přispěje. Důležitými centry přeshraničního regionu jsou Vídeň, Brno, České Budějovice a Linz, což jsou centra technologií a inovací stejně jako centra pracovních míst.

Cílem priority 1 je podporovat socioekonomický rozvoj přeshraničního regionu v několika hospodářských odvětvích, a to zajištěním přístupu a poskytováním infrastruktury související s podnikáním, prosazováním inovací, V&V a aktivit v cestovním ruchu, poskytnutím přístupu k know-how a zlepšením rámce pro regionální a přeshraniční zaměstnanost. Přeshraniční podpora aktivit spojených s podnikáním by měla uvést region do silnější pozice a dále jej posunout k větší integraci. Toho vše dosáhnout zvláště s pomocí sítí a struktur spolupráce, které by měly poskytnout základ a vstupy pro vyrovnání se s úkoly a maximální využití šancí a konkrétních činností. Tyto aktivity mohou být realizovány buď v rámci programu územní spolupráce nebo jiných národních nebo evropských iniciativ.

Podpora prostředí pro podnikání zaměřená na rozvoj MSP přispívá k posílení konkurenceschopnosti přeshraničního regionu. Rozvoj MSP může přispět k vytváření nových pracovních příležitostí a zároveň zmírnit problémy trhu práce v příhraniční oblasti. Podpora rozvoje MSP také umožní zmírnit problémy v oblasti cestovního ruchu a bude se muset podřídit požadavkům na znalostní ekonomiku – rozvoj přeshraniční spolupráce pro MSP (spolupráce institucí podporujících MSP, např. obchodních komor, poradenství, institucí atd.) Počítá se i s poskytováním expertních, konzultačních a poradenských služeb existujícím firmám. Implementované aktivity se budou týkat i zlepšení dostupnosti informačních sítí a Internetu.

Realizované aktivity budou zaměřené na vytváření možností pro navázání vztahů s partnerem na druhé straně hranice, např. prostřednictvím pořádání výstav, veletrhů, pomocí výměny zkušeností nebo organizace seminářů a kurzů pro MSP.

Posílení MSP znamená také rozvoj jejich inovačního potenciálu. V kontextu intervencí bude podporována spolupráce na poli výzkumu a vývoje, vzdělávání a inovací, dále transfer technologií a know-how podporující MSP. Usnadňování dostupnosti informací a komunikačních technologií posílí konkurenceschopnost MSP. Síť propojující vědu a podnikání může zvýšit potenciál příhraničního regionu. Bude tedy podporován vznik sítí, např. klastrů (spolupracující sítě vzájemně se doplňujících podniků a institucí).

V kontextu této priority bude poskytnuta podpora pro navazování vztahů mezi podniky, vysokými školami a výzkumnými institucemi. Rozvoj spolupráce na poli výzkumu a vývoje, vzdělávání a inovací doprovázený společným výzkumem vývoje technologií ve firmách a podporovaný společnými systémy a platformami výměny zkušeností ve sféře využití výzkumu, inovací a produktů přispěje společným vědeckým úsilím k posílení ekonomického potenciálu území.

S ohledem na nepříznivou situaci na trzích práce na obou stranách hranice je velmi důležité podporovat řešení, která přispějí k tvorbě nových pracovních míst. Pravidelná koordinace spouštěných aktivit je také klíčová. V rámci této priority bude podporována a rozvíjena spolupráce mezi institucemi trhů práce a subjektů tohoto trhu, a to činnostmi podporujícími osoby vracející se na trh práce a předcházejícími jevu sociálního vyloučení. V této oblasti hrají zásadní roli i rovné příležitosti a prevence diskriminace. V kontextu této priority lze podporovat i projekty zabývající se školícími kurzy, které odpovídají na požadavky trhu práce a projekty zaměřené na modernizaci středního odborného školství a rozvoje talentů v technických a vědeckých oborech.

Území nabízí přímý potenciál pro cestovní ruch a rekreaci. Podpora rozvoje sektoru cestovního ruchu – nové pracovní příležitost – znamená možnost dynamiky regionálního rozvoje. Cílem implementovaných projektů by mělo být přitáhnout nové návštěvníky z oblastí mimo příhraniční region a lépe využít existující potenciál pro ekonomické oživení regionu (vytváření systémů správy turistických cílů i propagace a realizace nových produktů cestovního ruchu.) Podporovány budou i projekty vztahující se ke službám v cestovním ruchu (např. informační centra) a infrastruktury cestovního ruchu spojené se stavbou turistických stezek a cest a přidružené infrastruktury. V rámci této priority je možné i propagovat příhraniční region mimo území podpořené z prostředků programu. Tato priorita zahrnuje i ochranu a obnovu kulturního dědictví a přírodního bohatství.

6.1.1 Infrastruktura a služby související s podnikáním a inovacemi

Souvislosti

Tato oblast podpory pokrývá zakládání a rozšiřování infrastruktury související s podnikáním, sítí a klastrů i infrastruktury pro výzkum a vývoj. Region si musí zajistit pokračování své pozice jako inovativní a vysoce hodnocená lokalita ve srovnání s jinými. Je třeba dále inovativně tyto podmínky vyvíjet, poskytnout přístup k relevantním umístěním, modernímu know-how a službám souvisejícím s podnikáním.

Prostředí pro regionální aktéry by mělo být zlepšeno posílením přeshraniční spolupráce služeb souvisejících s podnikáním, inovačních center infrastruktury související s inovacemi a podnikáním. V územní spolupráci je v této oblasti podpory podporována příprava podmínek pro podnikání, spolupráce a projekty pro internacionalizaci a další inovativní projekty, podpora výzkumu, vývoje a inovací aktérů, inovací a poradenství zaměřeného na rovné příležitosti, podpora síťových aktivit a podpůrných struktur.

Zaměření podpory

Možné strategie pro překonání existujících mezer a dosažení daných cílů jsou:

- zvýšení atraktivity regionu
- rozvoj a soustředění existujícího potenciálu pro podnikání
- vytváření služeb souvisejících s podnikáním a transferem technologií
- rozvoj společných zásadních kompetencí a regionálních ochranných známek

- zlepšování dostupnosti a využití stávajících sítí technologií a výzkumu a jejich rozšiřování
- podpora současných a nových technologií (např. biotechnologie, „ekotechnologie“ atd.) a inovací a V&V v oblasti „čistých a materiálově efektivních technologií“
- posílení spolupráce v regionálním hospodářství (zvláště MSP), univerzit, výzkumných institucí a dalších organizací
- posílení regionálních podpůrných struktur zaměřujících se na inovace a integraci
- podpora regionálních dodavatelských řetězců a jejich managementu
- rozšíření a posílení podpory pro klastry, spolupráci a sítě
- podpora struktur umožňujících polohování definování přeshraničního regionu jako oblasti umístění pro podnikání (inovace, analýza trhu, marketing...)
- posílení přeshraničních a meziregionálních vztahů
- dostupnost transferu a přístupu k know-how a znalostem mezi centrálními a okrajovými regiony, mezi různými přeshraničními/regionálními/místními aktéry a různými úrovněmi pro posílení posunu směrem k inovativní ekonomice založené na know-how
- rozvoj a posilování transferu know-how a technologií a spolupráce univerzit, vědeckých a výzkumných institucí
- přeshraniční propojení hospodářství, vědy a veřejné správy (informační systém)
- spolupráce mezi podniky a technologicko-vědeckými centry V&V (globalizace technologií, inovační partnerství, služby)
- výměna know-how o patentování/právu na duševní vlastnictví

6.1.2 Cestovní ruch, kultura a hospodářské aktivity v oblasti volného času

Souvislosti

V cestovním ruchu by se měl využívat společný potenciál (přírodní bohatství a kulturní dědictví) za účelem vzniku udržitelných forem cestovního ruchu, přeshraniční nabídky cestovního ruchu a příslušných organizačních struktur. Přeshraniční oblast nabízí potenciál svého efektivního využití odvětvím cestovního ruchu i pro rekreaci. Podpora rozvoje cestovního ruchu coby odvětví slibujícího nové pracovní příležitosti je možností, jak zvýšit dynamický potenciál celého příhraničního regionu. Vzhledem k dlouhé tradici této oblasti a jeho strategické pozici ve středu Evropy zaujímá cestovní ruch důležité místo zvláště v příhraničním regionu. Cílem budoucích projektů by mělo být přitáhnout nové návštěvníky z oblastí mimo příhraniční region a lépe využít existující potenciál pro ekonomické oživení regionu. Je ale důležité, aby rozvoj cestovního ruchu byl vyvážený a odpovídal hodnotám regionu. Zejména se jedná o životní prostředí a kulturní dědictví, jejichž ochrana je důležitá, stejně jako ochrana všech zdrojů představujících bohatství regionu.

Ve spojení s rozvojem služeb lze takto připravit pevnou základnu budoucího rozvoje cestovního ruchu v regionu. Rozvoj cestovního ruchu a hospodářských činností v oblasti volného času ve venkovských a okrajových oblastech je zahrnut v podpoře územní spolupráce a měkkých aktivit. U zmíněných ob-

lastí podpory existuje silná souvislost s příbuznými oblastmi (např. kultura) a aktivitami mimo působnost programu, zvláště u zaměstnanosti a přizpůsobení pracovních sil, protože v ekonomice orientované na inovace jsou vždy potřeba kvalifikované a pružné pracovní síly.

Zaměření podpory

Tyto úkoly mohou být splněny rozvojem

- podpory přeshraniční spolupráce v oblasti cestovního ruchu, ekonomiky volného času, rekreace...
- zlepšení kvality přeshraniční infrastruktury v oblasti cestovního ruchu (vybavení pro turistiku, cyklostezky, pěší cesty, cesty pro koně, lyžařské stezky ...) a kultury (pořádání výstav - galerie, muzea, propagace lidových řemesel a umění ...)
- společného managementu cílů cestovního ruchu, volnočasových aktivit a kultury
- udržitelných produktů cestovního ruchu, kultury a volného času (např. stavba tematických stezek...)
- posílením konkurenceschopnosti a kapacit v oblasti nabídky cestovního ruchu v souladu s ekologickými a sociálními omezeními
- přeshraniční kulturní výměny
- marketingu regionálních produktů a služeb (např. organizace výstav, propagace lidových řemesel a umění, vinné slavnosti ...)
- zdokonalováním standardů pro návštěvníky historických a kulturních památek
- podpory pro činnosti souvisejících s rozvojem lázeňství, s ohledem na situaci vody v regionu
- podpory pro kreativní obory
- přeshraničních systémů provázení návštěvníků

6.1.3 Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace

Souvislosti

Přeshraniční region je i po desetileté začínající spolupráci ovlivňován předchozím obdobím uzavřených hranic. Vznikly nové vztahy, které často vyústily v přeshraniční spolupráci v minulých programových obdobích a byly posíleny vstupem České republiky do EU. Nyní existují nové postupy přeshraniční výměny a nové vztahy na trhu práce. Existuje ale i přechodné období pro trh práce a služeb, což znamená omezené volného pohybu pracovních sil a služeb do roku 2011. Nicméně problém budoucího přeshraničního a regionálního trhu je třeba řešit, o což se snaží tento program.

Změněná situace na trhu práce klade zvýšené nároky na obyvatele i na systém vzdělávání, odborného a profesního školení, kvalifikace, výzkum a inovace. Tyto nároky se ještě zvýší po konci přechodného období za několik let. Rozvoj přeshraničního trhu práce by měl být podporován a připravován ve spolupráci s příslušnými aktéry na trhu práce, ve vzdělávání a integraci, se zvláštním zřetelem na konec

přechodného období. V těchto ohledech bude zvláštní pozornost věnována ženám a znevýhodněným skupinám.

Zaměření podpory

Možné strategie pro implementaci jsou

- výměna informací pro lepší porozumění situaci
- rozvoj a spolupráce na přeshraničním trhu práce / vytvářením informačních systémů
- rozvoj podnikatelských a manažerských dovedností včetně jazykových schopností
- spolupráce mezi institucemi a organizacemi odpovědnými za trh práce a vzdělávání
- integrace trhů práce, příprava společného přeshraničního trhu práce (např. společné strategie, vypracování plánů kvalifikací, ...)
- snížení omezení sociálních, vzdělávacích a kvalifikačních systémů a omezení v oblasti rozvoje lidských zdrojů
- rozšiřování know-how a znalostí
- rovné příležitosti pro ženy a muže
- podpora přeshraniční spolupráce v oblastech vzdělávání, kvalifikací a odborného vzdělávání a školení, rozvoje lidských zdrojů, trhu práce atd. (jazyky, celoživotní vzdělávání, vícejazyčné výukové materiály, programy vzdělávání a kvalifikace, studentské a učitelské výměny...)
- zvýšení kvality přeshraniční infrastruktury vzdělávání a kvalifikací
- přeshraniční spolupráce aktérů na trzích práce

6.1.4 Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace

Souvislosti

S ohledem na stárnutí populace a změny životního cyklu a životní úrovně je nutné rozpoznat změny situace v této oblasti podpory a identifikovat, vyhodnotit a přizpůsobit stávající regionální a národní systémy. Tato fakta jsou také silně provázána se změnami na trzích práce a v hospodářství obecně. Je třeba vzít do úvahy několik faktorů, a to sociální integraci migrantů, znevýhodněné skupiny obyvatel, průměrnou délku života a rozdílné systémy zdravotnictví a sociálního zabezpečení.

Zaměření podpory

Činnosti v této oblasti mohou být zaměřeny na

- udržování a zlepšování schopností a kapacity organizací, institucí a komunit v této oblasti
- zlepšení společenského života v příhraniční oblasti
- spolupráci organizací pracujících v této oblasti (např. sociální služby, skupiny mládeže, NNO zabývající se dětmi, znevýhodněnými, menšinami...)
- integrovaný záchranný systém přeshraničního regionu – řešení zdravotních a sociálních rizik – systém by měl být zřízen a implementován

- vypracování aktivního programu aktivit na prevenci sociálních rizik, sociální integraci různých cílových skupin (znevýhodněné skupiny a osoby, menšiny, mladí lidé)
- zohlednění rozdílnosti kultur, náboženství a životních stylů na úrovni plánování a činností
- posílení veřejné účasti jako prostředek zvyšování sociálního kapitálu
- oblast sociální integrace, prevence zdravotních a sociálních rizik s přeshraničním významem (veřejné nemocnice, mládežnické organizace)
- rozvoj a zlepšování / výstavba infrastruktury pro prevenci sociálních rizik
- nabídku sociálních služeb pro znevýhodněné skupiny obyvatel
- informační systémy, studie

6.1.5 Intervenční kódy

S poukazem na povahu Cíle 3 – Evropská územní spolupráce je možným žadatelům znovu třeba zdůraznit, že v rámci tohoto programu nebude žadatelům poskytnuta dotace pro podnikání, a že žadatelem nemůže být jen jedna samostatná firma.

To se odráží i v seznamu intervenčních kódů, které jsou viditelně zaměřeny na nepodnikatelskou podporu a drobnou infrastrukturu.

V&V, inovace a podnikání

- 01 činnosti V&V ve výzkumných centrech
- 02 infrastruktura V&V a kompetenční centra pro specifické technologie
- 03 Transfer technologií a zlepšování sítí spolupráce mezi malými a středními podniky (MSP) a ostatními podniky, univerzitami, středoškolskými zařízeními, výzkumnými, vědeckými a technickými centry
- 04 pomoc pro V&V, obzvláště v MSP (včetně přístupu ke službám V&V ve výzkumných centrech)
- 05 Vyspělé služby podporující firmy a skupiny firem
- 07 Investice do firem přímo spojených s výzkumem a inovacemi (inovativní technologie, zakládání nových firem univerzitami, současná centra V&V a firmy, atd.)
- 09 Další opatření na stimulaci výzkumu, inovací a podnikání v MSP.

informační společnost

- 10 Telefonní infrastruktura (včetně širokopásmových sítí)
- 11 Informační a komunikační technologie (přístup, bezpečnost, možnost spolupráce systémů, prevence rizik, výzkum, inovace, e-obsah atd.)
- 13 Služby a aplikace pro občana (e-zdravotnictví, e-government, e-learning, tzv. e-inclusion)
- 14 Služby a aplikace pro MSP (e-commerce, vzdělávání a školení, sítě, atd.)
- 15 Další opatření zlepšující dostupnost ICT pro MSP

Cestovní ruch

- 55 Propagace přírodního bohatství
- 56 Ochrana a rozvoj přírodního dědictví
- 57 Další asistence pro zlepšování služeb cestovního ruchu

Kultura

- 58 Ochrana a uchování kulturního dědictví
- 59 Rozvoj infrastruktury pro kulturu
- 60 Asistence při zlepšování kulturních služeb

Zvyšování adaptability pracovníků a firem

- 62 Vyvíjení systémů celoživotního vzdělávání a strategií ve firmách; školení a služby pro pracovníky a administrátory pro zvýšení adaptability
- 63 Navrhování a šíření inovativních a produktivnějších způsobů organizace práce
- 64 Vyvíjení zvláštních služeb na podporu zaměstnanosti, školení a podpora zaměřená na restrukturalizaci oborů a firem, a vývoj systémů pro předvídání ekonomických změn a budoucích požadavků na práci a dovednosti

Zlepšování přístupu k zaměstnání a udržitelnost

- 65 Modernizace a posilování institucí trhu práce
- 66 Implementace aktivních a preventivních opatření na trhu práce
- 67 Opatření podporující aktivní stárnutí a prodlužování aktivního období života
- 68 Podpora samostatného podnikání a podnikatelských start-upů
- 69 Opatření na zlepšení přístupu k zaměstnání a zvýšení udržitelné účasti a postupu žen v zaměstnání za účelem snížení diskriminace na základě pohlaví na trhu práce, opatření umožňující sladění soukromí a práce, např. přístup k péči o děti a nesamostatné osoby
- 70 Specifická činnost zvyšující zaměstnanost migrantů a tím posilující jejich sociální integraci

Zlepšení sociálního zařazení znevýhodněných osob

- 71 Cesty k integraci a návratu do zaměstnání pro znevýhodněné osoby; boj s diskriminací při přístupu na trh práce a kariérní postup a podpora přijímání diverzity na pracovišti

Zlepšování lidského kapitálu

- 72 Navrhování, uvádění a implementace reforem v systémech vzdělání a školení za účelem rozvoje zaměstnatelnosti, zlepšování důležitosti základního a středního odborného vzdělání na trhu práce, doplnění schopností školícího personálu pro práci v ekonomice založené na inovacích a znalostech
- 73 Opatření na zvýšení celoživotní účasti ve vzdělávání a školení, včetně aktivit na snížení počtu lidí s nedokončeným vzděláním, omezení rozdělování předmětů podle pohlaví a opatření na zlepšení dostupnosti a kvality vyššího odborného a vysokého školství

- 74 Rozvíjení lidského potenciálu v oblasti výzkumu a inovací, především prostřednictvím postgraduálního studia a školení výzkumníků; síťovací aktivity mezi univerzitami, výzkumnými centry a podniky

Investice do sociální infrastruktury

- 75 Infrastruktura vzdělávání
76 Zdravotní infrastruktura
77 Infrastruktura péče o děti
78 Infrastruktura bydlení
79 Jiná sociální infrastruktura

Mobilizace k reformám v oblasti zaměstnanosti a sociálního zařazení

- 80 Podpora partnerství, paktů a iniciativ prostřednictvím síťování příslušných hospodářských partnerů

6.2 Priorita 2: regionální dostupnost a udržitelný rozvoj

Cílem priority je udržitelně situovat region cestou zlepšení regionální dostupnosti, mobilizace místně specifického potenciálu regionu, využívání obnovitelné energie a preventivní ochrany životního prostředí. To by mělo dát za vznik socioekonomicky atraktivním regionům s vysokou životní úrovní a příznivým životním prostředím.

Další rozvoj přeshraničního regionu a možnost využít šancí daných jeho geografickou polohou uprostřed Evropy je podmíněno zlepšením dopravní dostupnosti regionu cestou rozvoje a modernizace existující infrastruktury, což má stejně jako dopravní infrastruktura sama význam přesahující státní hranice.

I přes postupné zlepšení je stav této infrastruktury stále neuspokojivý. To znamená že stále existují překážky pro rozvoj. Modernizace a další zlepšení přeshraničního dopravního spojení je velmi důležité. S ohledem na přírodní podmínky je nezbytné zlepšit dostupnost okrajových oblastí (nyní téměř nedostupných.) Projekty implementované v oblasti dopravní infrastruktury napomohou zajistit těsnější propojení regionů na obou stranách hranice a zlepšit jejich dostupnost. Zároveň budou podporovat rozvoj růstového potenciálu a posílí ekonomický rozvoj. Přitom bude možné využít i kulturní a přírodní potenciál území. Rozvoj infrastruktury má vliv na zlepšení dostupnosti území pro případné investory a představuje zásadní faktor ovlivňující rozvoj podnikání. Dále rozvoj infrastruktury přispívá k rozvoji oblasti cestovního ruchu a vede k jeho posílení, zvýšení turistické a ekonomické atraktivity regionu i zlepšení podmínek pro život obyvatel.

Přírodní a krajinné bohatství bezpochyby přispívá k atraktivitě přeshraničního regionu. Stav životního prostředí (přírody a krajiny) představuje podmínku realizovatelnosti hospodářské činnosti, umísťování kapitálu a ovlivňuje další rozvoj cestovního ruchu. Podpora bude poskytnuta na činnosti zaměřené především na rozvoj infrastruktury celého příhraničního regionu. Dopravní dostupnost příhraničního regionu by měla být zlepšena prostřednictvím modernizace a rozvoje dopravní infrastruktury regionálního a místního významu a prostřednictvím lepšího přístupu ke stávajícím dopravním sítím. Podpo-

rovány budou projekty spojené s modernizací železniční infrastruktury s cílem zvýšení bezpečnosti skrze modernizaci železničních přejezdů. Podpořena bude poskytnuta i projektům zlepšujícím přístup k dopravním službám stejně jako těm které se zaměří na přizpůsobení současné technické infrastruktury na obou stranách hranice s cílem její integrace a zajištění kompatibility se zařízeními na opačné straně hranice. Dobře rozvinutá dopravní infrastruktura je nepostradatelná pro podporu přírodních, kulturních a turistických kvalit příhraničního regionu.

Intervence v oblasti investic do infrastruktury budou realizovány s ohledem na přírodní a kulturní dědictví regionu.

Funkce hraničních přechodů se změní při vstupu obou zemí do schengenského prostoru. V souvislosti s tím budou v rámci této priority podporovány projekty na úpravu hraniční infrastruktury pro nové účely.

V rámci programu budou podporovány projekty přispívající ke zlepšení dopravních služeb nebo zaměřené na vznik integrovaných dopravních systémů, což podpoří ekonomický rozvoj.

V rámci této priority bude možné spolufinancovat projekty zamýšlející plánování a realizaci společných investic včetně silnic malého rozsahu a investic do železnice. Tato činnost by měla posílit dopravní dostupnost přeshraniční oblasti a zvýšit mobilitu obyvatel, což by se mělo odrazit ve zlepšení situace na trzích práce. Díky realizovaným činnostem by se sociální a ekonomická situace regionu měla posunout směrem vpřed.

Životní prostředí představuje významné bohatství tohoto regionu a zajištění jeho odpovídající ochrany vytváří nástroj pro rozvoj cestovního ruchu – projekty zabývající se rozvojem a modernizací infrastruktury životního prostředí, včetně aktivit spojených s monitoringem životního prostředí a řešením souvisejících rizik. Podpora bude udělena projektům spojeným s efektivním nakládáním s odpady, efektivní dodávkou vody, čištění odpadních vod nebo využívání obnovitelných zdrojů. Velmi důležitá je i podpora činností spojených s vytvořením společných systémů ochrany před povodněmi.

Zachování vysoké úrovně nakládání s krajinou a přírodou je základem pro udržení atraktivity regionu. V tomto smyslu budou podpořeny projekty umožňující uchování biodiverzity, vodních ekosystémů a činnosti mající za cíl prevenci poškozování životního prostředí. Projekty spojené se zajištěním stability krajiny příhraničního regionu budou taktéž podpořeny.

Budou podporovány aktivity v ekologickém systému NATURA 2000 nacházející se v oblasti podporované programem. Implementace projektů v rámci této priority musí mít na tyto místa pozitivní dopad.

V přeshraničním území bude podpořena i spolupráce záchranných systémů na obou stranách hranice. Tato spolupráce je nepostradatelná pro zajištění bezpečnosti komunikací a pro rychlé řešení situací, které mohou poškodit životní prostředí. Budou poskytnuty prostředky na podporu spolupráce záchranných systémů při společných aktivitách namířených na prevenci rizik a krizových situací. Z programu se bude podporovat vytváření integrovaných záchranných systémů příhraničního regionu.

Cílem projektů realizovaných pod touto prioritou je předejít rizikům nejen pro životní prostředí, ale i technologickým rizikům. Podpora bude poskytnuta činnostem umožňujícím monitoring a reakce na environmentální rizika. V rámci programu mohou být podpořeny i aktivity zaměřené na odstranění

následků katastrof a jejich předcházení, ochranu před přírodními neštěstími a odstraňování škod na životním prostředí.

Dále bude rozvíjeno vzdělávání a školení týkající se životního prostředí.

6.2.1 Doprava a regionální dostupnost

Souvislosti

Podmínkou pro přeshraniční spolupráci a vznik „opravdu jednoho společného regionu“ je zlepšení dostupnosti příhraničního regionu a stavu dopravy.

Nejdůležitější jsou pro přeshraniční region mezuregionální zlepšení mobility lidí a zboží. Problémy vznikají kvůli nedostatečnému spojení mezi regiony a uvnitř oblasti dopravní infrastrukturou vyšších tříd. To se týká i úrovně kvality a dostupnosti telekomunikační infrastruktury.

Zvýšení kvality regionu, vždy s ohledem na životní prostředí a udržitelnost, by mělo vést k optimalizaci dostupnosti v oblastech dopravní a telekomunikační infrastruktury.

Zaměření podpory

Toho by mělo být dosaženo podporou následujících činností:

- zlepšení mezuregionální, přeshraniční, regionální a místní dostupnosti v oblasti
- zlepšení dostupnosti regionu prostřednictvím uvedení a implementace integrovaných dopravních systémů
- společné plánování dopravních koridorů a společný management následků
- převedení dopravy na systémy šetrnější k životnímu prostředí – optimalizace kombinací s alternativními dopravními prostředky (např. veřejná doprava)
- rozvoj a marketing přeshraničních produktů veřejné dopravy (např. regionální jízdenky na autobus)
- podpora koncepcí inovativních řešení mobility
- implementace strategií orientovaných na technologie, včetně norem, za účelem optimalizace požadavků na dopravu
- zvýšení kvality přeshraniční a hraniční infrastruktury (silnice, železnice, veřejná doprava, letiště atd.)
- dosahování synergií skrze koordinaci plánů a programů a umožnění lepších podmínek pro užití ICT jako reálného nástroje v přeshraniční oblasti
- inovativní a efektivní využití současné infrastruktury novými telematickými aplikacemi pro dopravu
- využití vzniku rovnocenných standardů dodávky ICT ke zvýšení možností místního rozvoje v regionu
- využití telematických aplikací v dopravě pro efektivní používání stávající dopravní infrastruktury a stávajících sítí logistických center

- zlepšení dostupnosti prostřednictvím zdokonalení telekomunikační infrastruktury
- vývoj projektů souvisejících s logistikou – kombinovaná doprava pro snížení provozu na silnicích
- zřízení přechodů malého přeshraničního styku – nenáročná turistika a měkká infrastruktura
- vznik nových a rekonstrukce stávajících cyklostezek
- Přeshraniční EIA/SEA pro aktivity v infrastruktuře

6.2.2 Životní prostředí, příroda, nakládání s vodou a odpady, systémy obnovitelné energie, prevence rizik

Souvislosti

Pro zachování rozmanitosti přírody v přeshraničním regionu je nutná koordinace různých typů využití území (sídla, populace, socioekonomické podmínky, územní rozvoj, ochrana přírody...) orientovaná na udržitelnost. K tomu přispěje i rozvoj a užití technologií šetrných k životnímu prostředí, obnovitelné energie a obnovitelných surovin.

Zlepšení koordinace (směrem vzhůru, výměna zkušeností) v územním rozvoji a plánování životního prostředí je podmínkou vyváženého socioekonomického a regionálního rozvoje. Kvalita života a přírodního prostředí přeshraničního regionu by měly být zvýšena rozšířením technické infrastruktury i prostřednictvím spolupráce a koordinace zodpovědných institucí a organizací.

Toho lze dosáhnout posílením přeshraniční spolupráce s ohledem na udržitelný rozvoj území, životního prostředí a hospodářství, stejně jako využíváním regionálních zdrojů, zvláště obnovitelných surovin a energie. Zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie je důležitý požadavek politiky životního prostředí, který přispívá k naplnění cílů Kjótského protokolu

Oblast podpory - prevence rizik souvisí s koncepčními aktivitami a výměnou zkušeností v případech prevence rizik při povodních a při revitalizaci řek. prevence rizik je důležitou součástí evropské politiky soudržnosti. Poslední povodňové katastrofy jasně ukázaly nebezpečí, které představují přírodní síly. Rozsah možných škod by měl být co nejmenší. Koordinované aktivity, pasivní opatření a zdokonalení systémů varování by měly snížit pravděpodobnost povodní. To by pak mělo vest k minimalizaci škod. Takový žádoucí efekt může mít pouze kombinace aktivních a pasivních opatření. Systémy varování by měly být napojeny na systémy zvládání mimořádných událostí. V dolním Rakousku existuje vyzkoušený předpovědní model pro řeku Dunaj, který bude prostřednictvím mezinárodní spolupráce optimalizován a rozšířen tak, aby zahrnoval i přítoky.

Zaměření podpory

V této oblasti podpory je možné podpořit:

- výměnu zkušeností a pilotních projektů (např. ochrana životního prostředí, efektivita v energetice...)
- využívání obnovitelné energie (zaměřeno na inovace, výměnu a transfer know-how)

- snížení znečištění životního prostředí a vysoké závislosti na fosilních palivech
- využívání technologií šetrných k životnímu prostředí; regionální obnovitelné zdroje vede k posílení aktérů a regionální přidané hodnotě
- výměnu zkušeností a využívání technologií šetrných k životnímu prostředí; výsledkem bude pozitivní vliv na životní prostředí i výhody ve formě know-how a znalostí v regionu
- zavádění systémů ekologického managementu (např. ISO, EMAS, označení Eco...) zavedení certifikací a vytváření společných kritérií kvality v oblasti hospodářství, a v sociální a environmentální sféře za účelem harmonizace systémů a jakostí
- vypracování výměny know-how pro přeshraniční politiku alternativních zdrojů energie
- transfer know-how a povědomí o nakládání s odpady (výměna a využití zkušeností z public relations v oblasti nakládání s komunálním odpadem, uvedení nových metod třídění odpadu a nakládání s energií (obnovitelná energie, bioplyn...)
- přeshraniční strategie nakládání s odpady a jejich možného dalšího využití jako druhotných surovin
- řízení v oboru chráněných druhů a ochrana habitatů (biotopy)
- realizaci a koordinovanou implementaci koncepce NATURA 2000
- opatření na regulaci povodní a společná koordinace aktivit (revitalizace koryt řek, zvyšování zadržovací kapacity krajiny, výstavba záchranných nádrží a povodňových rezerv)
- ochranu a zlepšování kvality vody a vodních zdrojů
- transfer know-how v oborech ochrany před povodněmi a údržby infrastruktury odpadních vod
- zdokonalování ochrany před přírodními katastrofami, obzvláště povodněmi
- příprava vytvoření předpovědního modelu na příslušných řekách v přeshraniční oblasti
- ustavení integrovaného záchranného systému
- management sociálních rizik (pojištění...)
- síťování mezi národními a přírodními parky
- udržitelné přeshraniční územní plánování
- společné aktivity na poli ochrany přírody a krajiny (např. plány nakládání s přírodně a kulturně hodnotnými lokalitami a krajinnými komplexy, podpora ekologického plánování a publikace vzdělávacích a propagačních materiálů)
- zakládání účastnických struktur (např. AGENDA 21...)
- šíření povědomí o standardech životního prostředí, což povede k větší atraktivitě lepším možnostem pro marketing
- zdokonalování ochrany ekosystémů
- rozvoj vzdělávání a školení týkajících se životního prostředí.
- stavba alternativních elektráren s přeshraničním dosahem

6.2.3 Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce

Souvislosti

V posledním desetiletí v oblasti vznikly organizace a instituce přeshraničního charakteru, sítě sloužící k výměně zkušeností a know-how i společné strategie a projekty. Spuštění všech těchto aktivit by mělo zlepšit kooperační a koordinační infrastrukturu.

I přes zesílení kontaktů po změně politických systémů a obzvláště v průběhu implementace programů přeshraniční spolupráce v posledních dvou programových obdobích stále existuje prostor pro zlepšení neformální i oficiální přeshraničních kontaktů na všech úrovních.

Regionální a územní plánování jako téma jdoucí napříč problémy pokrývající horizontální aspekty, aspekty odvětví a principů bottom up využívá národní, regionální a místní sítě, nebo vytvořilo vlastní sítě pro spolupráci, koordinaci a harmonizaci rozvoje regionu. Vliv těchto struktur už se projevil v předchozích programových obdobích a měl by být zachován nebo posílen pro nadcházející úkoly (např. problémy dopravy, společného využití uchování přírodních zdrojů, konec přechodného období na trzích práce a služeb, předcházení povodním...)

Zaměření podpory

Tato oblast podpory by měla být podpořena vytvářením a dalším rozvojem struktur spolupráce na různých úrovních (administrativa, komunity, profesionálové...)

- posilování principu bottom up (iniciativa zdola nahoru) a principu partnerství
- zdokonalování integraci na nízké/mikro úrovni
- zlepšování spolupráce inovativních a regionálních aktérů díky lepšímu regionálnímu vládnutí a příslušným politikám
- zachování a další rozvoj regionální konzultační a koordinační sítě
- zvyšování místně specifického potenciálu
- integrované plánování a hodnocení životního prostředí (pokud bude požadováno) pro strategické projekty, udržitelný územní rozvoj
- výměna, plánování a monitoring přeshraničních regionálních a územních systémů
- spolupráce měst podobné velikosti, spolupráce měst a předměstí
- přeshraniční rozvoj mikroregionů
- sítě spolupráce (síťování mezi městy, v oblasti kultury, mládeže, ...)
- podpora přeshraniční spolupráce mezi euroregiony a „evropskými regiony“
- podpora integrace na mikro úrovni, posílení principu partnerství, vytváření a rozvoj struktur spolupráce, přeshraniční integrace
- Dispoziční fond

V centru pozornosti jsou činnosti neinvestičního charakteru, které by měly přispět k úspěchu regionálních politik, např.

šíření povědomí, informovanost, podpora při získávání nových kontaktů, meziregionální organizace a spolupráce (komunity, organizace, regionální aktéři...)

6.2.4 Intervenční kódy

Doprava

- 16 Železnice
- 18 Mobilní zařízení železnic
- 23 Regionální/místní silnice
- 24 Cyklostezky
- 25 Doprava ve městech
- 26 Kombinovaná doprava
- 28 Inteligentní systémy dopravy
- 29 Letiště
- 31 Vnitrozemské vodní cesty (místní a regionální)

Energie

- 39 Obnovitelná energie: větrná
- 40 Obnovitelná energie: solární
- 41 Obnovitelná energie: biomasa
- 42 Obnovitelná energie: hydroelektrická, geotermální a jiná
- 43 Energetická efektivita, ko-generační energetické jednotky, nakládání s energií

Ochrana životního prostředí a prevence rizik

- 44 Nakládání s domovním a průmyslovým odpadem
- 45 Pitná voda (distribuce a nakládání s ní)
- 46 Čištění odpadních vod
- 47 Kvalita ovzduší
- 48 Integrovaná prevence a regulace znečištění
- 49 Zmírňování klimatických změn a adaptace na ně
- 50 Obnovování průmyslových objektů a znečištěné půdy
- 51 Podpora biodiverzity a ochrana přírody (včetně NATURA 2000)
- 52 Propagace čisté dopravy ve městech
- 53 Prevence rizik (včetně návrhů a implementace plánů a opatření na předcházení a řízení přírodních a technologických rizik)
- 54 Další opatření na ochranu životního prostředí a prevence rizik

Obnova měst a venkova

- 61 Integrované projekty na obnovu měst a venkova

Posilování institucionálních kapacit na národní, regionální a místní úrovni

- 80 Podpora partnerství, paktů a iniciativ prostřednictvím síťování příslušných hospodářských partnerů
- 81 Mechanismy pro lepší navrhování politik a programů, monitoringu a hodnocení na národní, regionální a místní úrovni

6.3 Priorita 3: Technická asistence

Tato priorita zahrnuje činnosti zabývající se přípravou, monitoringem, hodnocením a kontrolou tohoto programu stejně jako informováním a propagací s cílem dosáhnout aktivní účasti všech partnerů a regionů. To by mělo zaručit podmínky (materiální a lidské zdroje) pro implementaci programu a efektivní monitoring, včetně kontroly, hodnocení, informací a vztahů s veřejností.

6.3.1 Intervenční kódy

- 85 Příprava, implementace, monitoring a inspekce
- 86 Hodnocení a studie; informace a komunikace

6.4 Možní žadatelé

Subjekty žádající o podporu pod tímto Operačním programem si vždy musí být vědomy možností financování v rámci Cíle 3 – Územní spolupráce V rámci tohoto programu nebude poskytována podpora podnikatelským subjektům a soukromé podniky nemohou o podporu žádat. Dále veškeré aktivity, které financuje ERDF a spadají do jiných evropských programů (např. Cíl 1 a 2) a iniciativ (např. Transevropské sítě...) také nebudou dotovány z prostředků tohoto programu.

Obecně mezi možné žadatele v závislosti na relevantnosti jejich aktivit v rámci jednotlivých priorit programu patří

- veřejné nebo ekvivalentní subjekty
- samosprávné jednotky všech úrovní (regiony, zemské vlády, obce a města a jejich svazy a spolky, mikroregiony...)
- organizace zřizované nebo financované státem, kraji nebo obcemi za účelem poskytování služeb veřejnosti
- nevládní neziskové organizace (NNO)
- zájmová sdružení právnických osob
- ostatní neziskové organizace (např. agentury na podporu podnikání, asociace a svazy podnikatelů, agentury pro dopravu, přírodu a životní prostředí, poradenské a konzultační organizace, města a obce, školy, univerzity, výzkumné ústavy...)
- regionální podpůrné struktury (RRA, regionální management, Euroregion...)
- národní parky a chráněné oblasti

- hospodářské komory, zemědělské a odborové svazy, odborné asociace, územní pakty zaměstnanosti, další sociální partneři
- veřejné instituce činné v oblasti vzdělávání, odborného školení, práce, zdravotnictví a prevence rizik
- orgány, které program implementují (Řídící orgán, Společný technický sekretariát, zprostředkující orgány – v ČR krajský úřad, zemské vlády v Rakousku...) a další instituce zapojené do implementace programu

7 PROGRAMOVÉ INDIKÁTORY

V Cíli 3 Územní spolupráce existují programové indikátory na několika úrovních

- program a priority (obojí je součástí Operačního programu)
- činnosti a projekty (obojí součástí programového dokumentu)

Tyto indikátory budou naplňovány při společném plánování OP a monitoringu i při společném výběru projektů. Indikátory dopadů a výsledků vychází z úrovně projektů, aby mohly zahrnovat všechny druhy dopadů a výsledků. Indikátory na úrovni programu a priorit vzniknou shromážděním indikátorů výše uvedených. Tato jednotná sada indikátorů je východiskem pro vyhodnocování dopadů a výsledků celého programu stejně jako jednotlivých projektů. Informace shromážděné v průběhu monitorování tvoří základ pro hodnocení.

ES navrhla seznam indikátorů pro ERDF, které odráží priority Společenství, jak je uvedeno ve Strategických doporučeních Společenství a ve struktuře kodifikace intervencí.

Indikátory pro cíl spolupráce a specificky přeshraniční spolupráce jsou uvedeny v Metodologickém pracovním dokumentu pro „Indikátory pro monitoring a hodnocení – praktický průvodce“

- stupeň spolupráce
  - o Počet projektů splňujících dvě z následujících kritérií: společná příprava, společná implementace, společný personál, společné financování
  - o počet projektů splňujících tři z následujících kritérií: společná příprava, společná implementace, společný personál, společné financování
  - o počet projektů splňujících čtyři z následujících kritérií: společná příprava, společná implementace, společný personál, společné financování
- počet projektů
  - o podporujících rozvoj přeshraničního obchodu (rozšířeno na „trhu“)
  - o rozvíjejících společné využívání infrastruktury
  - o rozvíjejících spolupráci v oblasti veřejných služeb
  - o snižujících izolaci prostřednictvím zlepšování dostupnosti dopravy, sítí a služeb ICT
  - o povzbuzujících a zdokonalujících společnou ochranu a nakládání s životním prostředím
- počet osob zúčastněných na společném vzdělávání a školení
- počet osob zaměstnaných na druhé straně hranice jako výsledek projektu přeshraniční spolupráce

Kódy témat podle priorit mohou být k indikátorům přiřazeny následovně podle Metodologického pracovního dokumentu.

- počet projektů
  - povzbuzujících rozvoj přeshraničního obchodu (rozšířeno na trhu) a rozvíjejících společné využívání infrastruktury – prioritní témata „*Výzkum a technologický vývoj (V&V), inovace a podnikání*“. „*Informační společnost*“, „*Cestovní ruch*“ a „*kultura*“, intervenční kódy 01-05, 07, 09, 11-15, 55-57, 58-60.
  - rozvíjejících spolupráci v oblasti veřejných služeb – prioritní témata „*Obnova měst a venkova*“, „*Posilování institucionálních kapacit na národní, regionální a místní úrovni*“ a „*Mobilizace k reformám v oblasti zaměstnanosti a sociálního zařazení*“ intervenční kódy 61, 80, 81.
  - snižujících izolaci prostřednictvím zlepšování dostupnosti dopravy, sítí a služeb ICT – prioritní témata „*Doprava*“ a „*Informační společnost*“, intervenční kódy 10, 16, 18, 23-29, 31
  - povzbuzujících a zdokonalujících společnou ochranu a nakládání s životním prostředím – prioritní témata „*Energie*“ a „*Ochrana životního prostředí a prevence rizik*“, intervenční kódy 39-43 a 44-54
- počet osob zúčastněných na společném vzdělávání a školení – prioritní témata „*Zvyšování připravenosti pracovníků a firem, podniků a podnikatelů*“, „*Zlepšování přístupu k zaměstnání a udržitelnost*“, „*Zlepšování sociálního zařazení znevýhodněných osob*“, „*Zlepšování lidského kapitálu*“, „*Investice do sociální infrastruktury*“, intervenční kódy 62-64, 65-70, 71, 72-74, 75-79
- počet osob zaměstnaných na druhé straně hranice jako výsledek projektu přeshraniční spolupráce – v souladu s přístupem tohoto OP, který nepřipouští poskytování podpory podnikům a dotace jednotlivým firmám, počet vytvořených pracovních míst bude omezený a tento indikátor bude stěží použit.

8 INDIKATIVNÍ FINANČNÍ PLÁN ²¹

Následující tabulka udává přibližný obraz plánovaných finančních závazků jednotlivých partnerů pro tento program Cíle 3 – program Rakousko-Česká republika.

Obecně je cílem vyvážené rozdělení prostředků podle výsledků analýzy a hlavních rozpoznaných bodů.

1. Roční tabulka financí (v EURo)

1	2
rok	ERDF
2007	9 197 232
2008	9 397 336
2009	9 618 249
2010	9 861 051
2011	10 109 718
2012	10 346 896
2013	10 589 518
Celkem 2007-2013	69 120 000

2. Celková tabulka financí (v EURo)

Prioritní osa						Pro informaci	
	EU ERDF	Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje	Celkové finanční prostředky	Míra spolufinancování	Příspěvek EIB	Příspěvek z dalších fondů
	1	2	3	4=1+2+3	5=1/4	6	7
1. Ekonomický rozvoj, transfer know-how a cestovní ruch	31 795 200	5 610 918	0	37 406 118	85,0%		
2. Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj	33 177 600	5 854 871	0	39 032 471	85,0%		
3. Technická pomoc	4 147 200	731 859	0	4 879 059	85,0%		
Celkem	69 120 000	12 197 648	0	81 317 648	85,0%	0	0

LXXVIII

²¹ Finanční tabulka ukazuje pouze českou část příspěvku a bude dále dopracována na základě údajů poskytnutých rakouskými partnery.

9 SPOLEČNÉ STRUKTURY SPOLUPRÁCE A FINANČNÍHO ŘÍZENÍ PRO IMPLEMENTACI PROGRAMU PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE RAKOUSKO-ČESKÁ REPUBLIKA 2007-2013

Implementační struktury, jak jsou popsány v následující kapitole, byly dohodnuty v partnerství mezi zúčastněnými orgány v České republice a Rakousku.

9.1 Organizační struktury pro implementaci programu (funkční organizace)

9.1.1 Řídící struktury

Řídící orgán (MA)

Čeští a rakouští programoví partneři se dohodli, že odpovědnost Řídícího orgánu (MA) ve smyslu článku 14 nařízení Rady č. 1080/2006 a podle článku 59 nařízení Rady 1083/2006 bude uložena

Úřadu spolkové vlády Dolního Rakouska

Oddělení územního plánování a územní politiky (Amt der Landesregierung, Abteil Raumordnung und Regionalpolitik)

Landhausplatz 1, A-3109 St. Pölten

E-mail: post.ru2@noel.gv.at

Tel.: +43-2742-9005-14241

Fax: +43-2742-9005-14170

Podle článku 60 nařízení Rady č. 1083/2006 a článku 15 nařízení Rady 1080/2006 zodpovídá Řídící orgán za řízení a implementaci operačního programu podle principů zdravého finančního řízení především s těmito cíli:

- zajistit, že operace jsou pro finanční podporu vybírány v souladu s kritérii platnými pro operační program a že jsou po celé implementační období v souladu s platnými pravidly Společenství a jednotlivých států;
- zajištění systému zaznamenávání a ukládání účetních záznamů jednotlivých operací operačního programu v počítačové formě a zajištění sběru dat implementaci potřebných pro finanční řízení, monitoring, ověřování, auditů a hodnocení;
- zajištění, aby příjemci a jiné orgány účastníci se implementace operací vedly oddělený účetní systém nebo příslušné účetní kódy pro všechny transakce spojené s implementací, a to bez narušení národních pravidel pro účetnictví;
- zajištění, aby hodnocení operačního programu zmíněné v čl. 48 (3) byly prováděny v souladu s článkem 47;
- zavedení procedur zajišťujících, že všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů nutných k zajištění adekvátního auditního zápisu budou v souladu s požadavky čl. 90;

- zajištění, aby Certifikační orgán obdržel k řádné certifikaci všechny nutné informace o procedurách a ověřování provedených v souvislosti s výdaji;
- řídí práci monitorovacího výboru a poskytuje mu dokumenty umožňující sledovat kvalitu provádění operačního programu s ohledem na jeho konkrétní cíle;
- vytváření a po schválení Společným monitorovacím a řídicím výborem předkládání výročních a závěrečných zpráv o implementaci Komisi;
- informování o programu a zajištění splnění požadavků na informace a propagaci vytyčených ve článku 69;

Další povinnosti zahrnují:

- potvrzování vybraných operací, které jsou mimo programové území podle čl. 21 nařízení Rady č. 1080/2006
- uzavírání smluv o prostředcích ERDF s vedoucími příjemci se standardním smluvním rámcem;
- shromažďování průběžných a závěrečných zpráv a certifikovaných přehledů výdajů od vedoucích příjemců a předkládání žádostí o proplacení Certifikačnímu orgánu.

Společný technický sekretariát (JTS)

Řídicí orgán zřizuje Společný technický sekretariát. Podle čl. 14 nařízení Rady 1080/2006 JTS pomáhá Řídicímu orgánu a Společnému monitorovacímu a řídicímu výboru ve výkonu jejich příslušných povinností.

JTS zodpovídá zejména za následující společné úkoly:

- funkce sekretariátu pro Společný monitorovací a řídicí výbor včetně přípravy a rozesílání dokumentace a zápisu ze schůzek (ve dvou nebo více jazycích, bude-li to nutné);
- vypracovávání zpráv o implementaci programu v angličtině; informování o programu a zajištění splnění požadavků na informace a propagaci vytyčených ve článku 69;
- společná práce ve vztazích s veřejností (např. vytváření, údržba a aktualizace webových stránek programu v součinnosti s MA (Řídicí orgán), NA(Národním orgánem) a IB (zprostředkující orgány);
- řízení monitorovacího systému; zaznamenávání předložených operací a vkládání do monitorovacího systému, údržba a aktualizace dat v monitorovacím systému;
- formální kontrola formulářů žádostí jednotlivých operací s ohledem na administrativní provedení a způsobilost
- příprava smluv k prostředkům ERDF ve spolupráci s IB vedoucího příjemce;
- příjem informací o změnách operací od IB vedoucího příjemce a příprava změn smluv;

Certifikační orgán (CA)

Funkci certifikačního orgánu vykonává:

Federální kancléřství Rakouské republiky (Republik Österreich, Bundeskanzleramt)

Abteilung IV/4

Ballhausplatz 2, A-1014 Wien

E-mail: iv4@bka.gv.at

Tel.: +43-1-53115-2910

Fax: +43-1-53115-2180

Certifikační orgán je podle čl. 61 nařízení Rady č. 1083/2006 a čl. 14 nařízení Rady č. 1080/2006 odpovědný za:

- vytváření a předkládání Komisi certifikovaných přehledů výdajů a žádostí o proplacení
- ověřování, že
  - přehled výdajů je přesný, výsledky pocházejí ze spolehlivého účetního systému a zakládají se na ověřitelných dokumentech
  - deklarované výdaje splňují všechna pravidla Společenství a jednotlivých států a vznikly následkem činností vybraných pro podporu v souladu s platnými pravidly Společenství a jednotlivých států;
- zajištění, že k řádné certifikaci byly od Řídícího orgánu doručeny všechny nutné informace o procedurách a ověřování provedených v souvislosti s výdaji zahrnutými ve výkazech o výdajích
- to, že budou pro účely ověřování brány v úvahu výsledky všech auditů provedených Auditním orgánem nebo na jeho zodpovědnost
- udržování počítačových účetních záznamů o všech výdajích vykázaných Komisi;
- vyúčtování vymahatelných a vyčerpaných částek ze zčásti nebo zcela zrušených příspěvků na projekty; částky získané zpět budou vráceny do hlavního rozpočtu EU před uzavřením programového období odečtením z nadcházejícího přehledu výdajů.
- podle čl. 14 nařízení Rady č. 1080/2006 Certifikační orgán přijímá platby od Komise a zpravidla vyplácí prostředky vedoucímu příjemci.
- podle čl. 17 nařízení Rady č. 1080/2006 CA zajišťuje, aby jakákoli částka vyplacená následkem chyby nebo nepřesnosti byla vedoucím příjemcem nahrazena.

Jménem Certifikačního orgánu operativní úkoly podle článku 61 nařízení Rady 1083/2006 vykonává

ERP Fund

Ungargasse 37, A-1031 Wien

E-mail: zahlstelle@erp-fonds.at

Tel.: +43-1-501 750

Fax: +43-1-501 750

Federální kancléřství zodpovídá za Certifikační orgán a plně ho reprezentuje před Evropskou komisí mimo jiné tím, že podepisuje ověřené přehledy výdajů a žádosti o proplacení.

Auditní orgán (AA)

Ve smyslu čl. 62 nařízení Rady č. 1083/2006 a podle čl. 14 (2) nařízení Rady č. 1080/2006 funkci Auditního orgánu odpovídajícího za verifikaci efektivního fungování řídicích a kontrolních systémů vykonává

Federální kancléřství Rakouské republiky (Republik Österreich, Bundeskanzleramt)

Abteilung IV/3

Ballhausplatz 2, A-1014 Wien

E-mail: iv3@bka.gv.at

Tel.: +43-1-53115-2908

Fax: +43-1-53115-4120

Ve smyslu čl. 14 (2) nařízení Rady č. 1080/2006 bude Auditní orgán operačního programu podporovat skupina auditorů sestávající ze zástupce každého státu podílejícího se na operačním programu a vykonávající povinnosti plynoucí z čl. 62 nařízení Rady č. 1083/2006. Skupina auditorů bude zřízena nejpozději tři měsíce po rozhodnutí o schválení programu. Vytvoří si vlastní pravidla a procedury. Předsedat jí bude Auditní orgán operačního programu.

Národní orgán (NA)

Národní orgán napomáhá koordinovat aktivity řídicího orgánu na území České republiky. Tímto orgánem je :

Ministerstvo pro místní rozvoj

Staroměstské náměstí 6, CZ-110 05 Praha 1

E-mail: horjir@mmr.cz

E-mail: skojir@mmr.cz

Tel.: +420-2-24861-398 (Horáček)

Tel.: +420-2-24681-436 (Škoda)

Fax: +420-2-24681-415

Zprostředkující orgány (IB)²²

Podle smyslu článku 2 nařízení Rady 1083/2006 a čl. 59 (2) nařízení Rady 1083/2006 následující orgány, dále nazývané „zprostředkující orgány“ budou zodpovídat za operační řízení programu na úrovni operací (s výjimkou operací souvisejících s technickou asistencí na úrovni MA a JTS):

RAKOUSKO

Úřad zemské vlády Dolního Rakouska (Amt der Niederösterreich)

Odbor prostorového plánování a regionální politiky, Oddělení pro regionální politiku EU

Landhausplatz 1, A-3109 St. Pölten

E-mail: martin.kavalek@noel.gv.at

Tel.: +43-2742-9005-14329

Fax: +43-2742-9005-14170

Úřad zemské vlády Horního Rakouska (Amt der Oberösterreich)

Odbor pro koordinaci regionální politiky EU,

Bahnhofplatz 1, A-4021 Linz

E-mail: robert.schroetter@ooe.gv.at

E-mail: gerhard.raferzeder@ooe.gv.at

Tel.: +43-732-7720-14823 (Schrötter)

Tel.: +43-732-7720-12520 (Raferzeder)

Fax: +43-732-7720-14819

LXXXIII

²² Do výše popsaného procesu implementace programu vycházejícího z principu kontinuity dělby rolí, zasáhla v nedávné době Evropská komise svými vyjádřeními při různých příležitostech (na Monitorovacích výborech INTERREG IIIA apod.) a konečně i zasláním osobního dopisu (e-mailu) ředitelky DG Regio pro Cíl 3 Elizabeth Helander, ve kterém vyjadřuje zásadní nesouhlas se záměrem zřizovat pro programy přeshraniční spolupráce Zprostředkující subjekty.

Současně s předkládaným popisem implementace programu, s ohledem na potřebu finálního souhlasu ze strany EK, je tak připravována kompromisní varianta modelu implementace, ke které by bylo přistoupeno v přípravě jednoznačně zamítavého stanoviska EK k existenci Zprostředkujících subjektů.

Tato varianta je založena na nahrazení Zprostředkujících subjektů tzv. regionálními experty (v souladu se stanoviskem EK). Tito experti, osoby delegované kraji, by se účastnili hodnocení projektů ve stejném duchu a rozsahu, jako nyní Zprostředkující subjekty, ovšem formální zodpovědnost by náležela Společnému technickému sekretariátu (JTS).

Současně by jednotlivým krajům zůstaly role v oblasti poskytování informací, konzultací a práce se žadateli a samozřejmě účast na Monitorovacích výborech.

Úřad vlády Vídně

Odbor strategií EU a ekonomický rozvoj

Schlesingerplatz 2, A-1080 Wien

E-mail: sto@meu-magwien.gv.at

E-mail: bac@meu-magwien.gv.at

Tel.: +43-1-4000-27002 (Stöckl)

Tel.: +43-1-4000-27063 (Bachora)

Fax: +43-1-4000-7215

ČESKÁ REPUBLIKA

Krajský úřad Jihomoravského kraje

Žerotínovo nám. 3/5, CZ - 601 82 Brno

E-mail: zatloukal.artur@kr-jihomoravsky.cz

Tel.: +420 541 651 320

Fax: +420 541 651 349

Krajský úřad kraje Vysočina

Žižkova 57, CZ – 587 33 Jihlava

E-mail: Steflova.e@kr-vysocina.cz

Tel.: +420 564 602 544

Fax: +420 564 602 423

Krajský úřad Jihočeského kraje

U Zimního stadionu 1952/2, CZ – 370 76 České Budějovice

E-mail: navara@kraj-jihocesky.cz

Tel.: +420 386 720 385

Fax: +420 386 359 011

Tyto orgány zodpovídají za:

regionální vztahy s veřejností a konzultace pro subjekty vyhledávající podporu ohledně programových cílů;

- sběr žádostí a, je-li to třeba, konzultace s žadateli;
- vyhodnocování projektových žádostí z pohledu splnění organizačních, právních, technických a ekonomických požadavků na podpořené žádosti;

- vyhodnocování projektových žádostí z pohledu splnění kritérií jako jsou kvalita projektu, přeshraniční spoluúspěch a očekávaný dopad projektu;
- prezentace předložených projektových žádostí Společnému monitorovacímu a řídicímu výboru;
- podpora JTS při přípravě smluv k prostředkům ERDF pro vedoucí příjemce;

Aniž by to ovlivnilo jeho povinnosti navenek, může IB interně, kde je takový postup náležitý, na základě interní dohody pověřit jiné příslušné orgány výkonem zmíněných činností.

Centrální monitorovací systém (CMS)

Ve smyslu článku 60, písm. c nařízení Rady č. 1083/2006 Řídicí orgán zajistí systém pro počítačová zaznamenávání a ukládání účetních dat všech operací. Pro sběr dat byl zřízen Centrální monitorovací systém u:

ERP Fund

Ungargasse 37, A-1030 Wien

E-mail: elfriede.kober@erp-fonds.at

Tel.: +43-1-501 750

Fax: +43-1-501 750

Programoví partneři se dohodli na technickém rámci, struktuře a obsahu předávání dat do CMS podle evropských standardů.

MA potvrzuje správnost dat předaných do CMS. Včleňování dat to CMS a jejich udržování a aktualizace je záležitostí JTS. Orgán, který data poskytuje, zodpovídá za jejich správnost a úplnost. Data poskytnutá CMS budou považována za oficiální. Informace odchylné se od oficiálních dat implementace programu mohou být použity pro účely kontroly, neplatí ale pro oficiální zprávy.

Monitorovací data bude CMS pravidelně zpřístupňovat pro potřeby MA, Ministerstva pro místní rozvoj, CA, IB, Evropské komise a orgánů finanční kontroly. Použití monitorovacích dat podléhá ustanovením rakouského zákona o ochraně dat.

9.1.2 Orgány podporující implementaci a výběr projektů

Složení zmíněných orgánů a rozložení hlasovacích práv se určí vzájemnou dohodou rakouských a českých programových partnerů.

Společný monitorovací a řídicí výbor (JMSC)

Ve smyslu čl. 11 nařízení Rady č. 1083/2006 je monitorování operačního programu zajišťováno v partnerství zahrnujícím kompetentní regionální orgány ekonomické a sociální partnery a další vhodné orgány. Složení Monitorovacího výboru se určí podle ustanovení čl. 64 nařízení Rady č. 1083/2006. Monitorovací výbor přijme svá procedurální pravidla po dohodě s Řídicím orgánem, aby splňoval svůj účel podle tohoto nařízení.

JMSC zodpovídá za následující úkoly:

- zvažuje a schvaluje kritéria pro výběr dotovaných činností do šesti měsíců od schválení operačního programu a schvaluje jakékoli korekce těchto kritérií podle potřeb programu;
- trvale sleduje pokrok směrem k dosažení specifických cílů operačního programu na základě dokumentů předložených řídicímu orgánu;
- zkoumá výsledky implementace, především naplnění cílů stanovených na osách jednotlivých priorit, zkoumá hodnocení zmíněná v čl. 47 (3);
- zváží a schválí výroční a konečné zprávy o implementaci zmíněné v čl. 66;
- bude zpraven o výroční kontrolní zprávě nebo částech zprávy týkajících se tohoto operačního programu a o jakýchkoli relevantních připomínkách, které vznesou Komise po prostudování zprávy nebo které se týkají příslušné části zprávy;
- může Řídicímu orgánu navrhnout revizi nebo přezkoumání operačního programu, které by umožnily dosažení cílů Fondu zmíněných v čl. 3 nebo zlepšily jeho řízení, včetně finančního;
- zváží a schválí jakýkoli návrh na úpravu obsahu rozhodnutí Komise o příspěvcích Fondů;
- přijímá souhrnné informace o podaných projektech a formuláře s informacemi k rozpočtu;
- rozhoduje o předložených operacích tím, že je schválí, zamítne nebo v případě nedostatků formuluje podmínky pro žadatele

9.2 Procedurální pravidla upravující implementaci programu (procedurální organizace)

9.2.1 Koordinace na úrovni programu

V souladu s čl. 60 nařízení Rady č. 1083/2006 MA nebo – na základě pověření tímto, JTS – zodpovídá za koordinaci mezi orgány jmenovanými v oddílu 9.1 a zapojených do implementace programu Územní přeshraniční spolupráce Rakousko-Česká republika.

Vedle ustanovení nařízení Rady č. 1083/2006 bylo dohodnuto pověření MA, AA a CA vykonáváním následujících koordinačních procedur:

- a) MA bude v součinnosti s NA,IB pracovat v oblasti níže uvedených záležitostí programově-strategického významu, v záležitostech financování programu bude pracovat v součinnosti s rakouským ministerstvem financí.
  - příprava návrhů pro JMSC týkajících se úprav Operačního programu nebo Programového dodatku
  - příprava, a bude-li to požadováno, účast na výročních setkáních Evropské komise v souladu s čl. 68 nařízení Rady č. 1083/2006; Ve spolupráci s NA,IB zúčastněných členských států poskytování prostředků pro provedení hodnocení podle čl. 47 (3) nařízení Rady č. 1083/2006;
  - podepisování smluv k prostředkům ERDF

- b) Data o implementaci programu zpřístupní JTS a (v záležitostech financí) CA – nejvhodnějším způsobem, jaký technické vybavení umožňuje – pro potřeby MA, NA, IB a příslušných orgánů Evropské komise.
- c) MA, NA a příslušné IB budou informovány o všech souhrnných žádostech, které CA podá Komisi, a to v den jejich podání. CA informuje MA, NA a IB o jakýchkoli příchozích prostředcích Strukturálních fondů (SF) v den přijetí. V případě nedostatku Strukturálních fondů k dispozici na účtu programu bude posloupnost dalších plateb společně dohodnuta mezi CA, MA, NA a IB. Dále se budou IB, CA, NA a MA vzájemně bez odkladu informovat o jakémkoli zpoždění, problémech implementace nebo neregulérností ve finančním řízení programu, budou koordinovat opatření na eliminaci těchto programů a monitorovat jejich úspěšné zavádění.
- d) Do konce dubna každého roku CA předá Komisi odhad výše žádostí o proplacení očekávaných za současný a následující kalendářní rok. Tento odhad se bude vztahovat ke způsobilým výdajům i prostředkům ERDF.
- e) Podle článku 73 (1) nařízení Rady č. 1083/2006 se budou Komise a Auditní orgán pravidelně scházet, nejméně jednou za rok, nedohodnou-li se jinak, za účelem společného zkoumání výroční zprávy a názorů předložených podle čl. 62 a za účelem výměny názorů na jiné záležitosti týkající se zlepšení řízení a kontroly operačních programů.

9.2.2 Vedoucí příjemce (Princip vedoucího partnera)

Podle obsahu čl. 2 nařízení Rady č. 1083/2006 a v souladu s čl. 20 nařízení rady č. 1080/2006 jsou povinnosti vedoucího příjemce a jiných příjemců následující:

Pro každou operaci si příjemci mezi sebou určí vedoucího příjemce. Vedoucí příjemce se ujme následujících povinností:

- určuje uspořádání svých vztahů s ostatními příjemci účastníky se operace podle dohody obsahující mj. ustanovení zaručující zdravé finanční řízení prostředků určených pro tuto operaci, včetně náležitostí pro navrácení částek vyplacených neoprávněně;
- zodpovídá za zajištění implementace celé operace;
- zajišťuje, že výdaje předložené příjemci účastníky se operace vznikly v souvislosti s implementací operace a odpovídají aktivitám odsouhlasených příjemci účastníky se operace;
- ověřuje, že výdaje předložené příjemci účastníky se operace byly potvrzeny finanční kontrolou.

Další povinnosti zahrnují:

- odpovídá za odevzdání vyplněné projektové žádosti spolu s partnerskou smlouvou a dalšími přílohami;
- podepisuje smlouvu k prostředkům ERDF a po jejím přijetí informuje své projektové partnery ve stejný den;
- informuje svůj IB o změnách operací, IB dále o změnách informuje JTS.

Každý příjemce účastníci se operace

- přijímá zodpovědnost v případě neregulérnosti ve výdajích, které vykázal;
- podle čl. 21 nařízení Rady č. 1080/1006 informuje členský stát o své účasti v programu přeshraniční spolupráce v případě, že tento členský stát jako takový se daného operačního programu neúčastní;

9.2.3 Administrace programu na operační úrovni

Administrativní práce obsažené v procedurách pro udělování podpory jednotlivým projektům programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Rakousko bude řízena podle následujících pravidel, která mohou být dále upřesněna dohodou mezi MA, NA, IB a JTS:

a) Informace a poradenství:

Potenciální příjemci budou dostatečně informováni zprostředkujícími orgány (IB) ve spolupráci s JTS o cílech programu, podmínkách pro obdržení prostředků ERDF a o individuálních procedurách, které je třeba splnit. Projektoví žadatelé budou zpraveni o rozhodnutích JMŠC, která se jich týkají, odpovídajícím zprostředkujícím orgánem; obecné informace o rozhodnutích Monitorovacího výboru jsou záležitostí MA.

Aktivní činnost v oblasti vztahů s veřejností bude prováděna součinností MA, NA, IB a JTS, a bude-li to užitečné, také za účasti regionálních institucí zabývajících se poradenstvím a projektovým řízením, rozvojových agentur a národních kofinancujících orgánů.

V souladu s čl. 2 až 10 návrhu prováděcího nařízení Rady vypracován Komunikačního plánu.

b) Předkládání projektových žádostí o spolufinancování z prostředků ERDF

Vedoucí příjemce předloží svému IB projektovou žádost o kofinancování z prostředků ERDF na přeshraniční spolupráci Česká republika – Rakousko v elektronické podobě. Žádost bude na adresu IB vedoucího příjemce odeslána v digitální (elektronické) formě a papírové formě s podpisem spolu s partnerskou smlouvou, a dalšími přílohami.

Každá úplná žádost splňující nezbytné formální požadavky na spolufinancování bude zaznamenána v CMS a zaregistrována JTS. Protože zápis došlých žádostí do CMS zajišťuje JTS, mohou být všechny žádosti kontrolovány JTS. Dále lze od JTS získat podrobné informace o všech žádostech.

Pokud je žádost předložena JTS, musí být okamžitě předána IB vedoucího příjemce.

Žádosti musí obsahovat informace o právním a ekonomickém stavu zodpovědného žadatele, všech zúčastněných partnerů v programovém území i mimo ně, cíl podpořené operace, území (v případě nehmotných projektů) nebo lokality operací dotčené, rozvržení nákladů na operaci včetně nejdůležitějších součástí a plán financování (obsahující podrobné informace o jakékoli obdržené veřejné podpoře).

c) Vyhodnocování žádostí

IB provede zkoumání následujících technických a ekonomických stránek, dále jen „vyhodnocení žádostí“:

- ekonomické a organizační kapacity příjemců;
- vymezení cílových skupin operace a příspěvní činnosti operace k zlepšení jejich situace
- množství a vhodnost nákladů na operaci;
- zajištění financování, vhodnost poměru mezi vlastními prostředky a veřejnou pomocí (beroucí v potaz případné kofinancování z prostředků ERDF a jakékoli další státní prostředky, o které žadatel požádal, které obdržel, nebo které mu byly přislíbeny);
- vyhovění regionálním rozvojovým programům a cílům politik jednotlivých odvětví (bude-li to třeba, včetně vyjádření jiných zainteresovaných administrativních orgánů);
- vyhovění podmínkám poskytnutí podpory pro přeshraniční spolupráci podle OP a Programového dodatku;
- vyhovění čl. 19 nařízení Rady č. 1080/2006 co se týče splnění nejméně dvou za čtyř vyjmenovaných forem spolupráce: společná příprava, společná realizace, společný personál, společné financování
- soulad s jinými relevantními ustanoveními práva EU (legislativa státní podpory, pravidla zadávání veřejných zakázek, právo životního prostředí atd.);
- vyhovění ustanovením o rovnosti žen a mužů a integrace perspektivy rovnosti pohlaví a dostupnosti pro osoby s postižením;
- komplementarita s dalším regionálními a národními programy Strukturálních fondů.

Hodnocení provedené dotčenými IB je realizováno v následujících třech kategoriích: kvalita projektu, kvalita přeshraniční spolupráce a očekávaný dopad projektu. Příslušné IB zpracuje výsledek s ohledem na toto hodnocení operací a JTS tyto výsledky sloučí do jednoho. Toto společné a vzájemně harmonizované doporučení operací bude v rámci JMŠC předloženo k rozhodnutí IB vedoucího příjemce.

V případě neshod může Monitorovací výbor obstarat vyjádření z jiných zdrojů (názory expertů, hodnocení dotčených obcí, euroregionů atd.)

d) Rozhodnutí o spolufinancování z prostředků ERDF

JMŠC vybere operace a zhodnotí financování z prostředků ERDF na základě doporučení podpory vydaných zprostředkujícími orgány (IB).

Spolufinancování operace specifickými částkami z prostředků ERDF bude odsouhlaseno (podle dostupnosti prostředků) pouze tehdy, jsou-li výsledky tohoto zkoumání následující:

- podmínky podpory jsou splněny, jak je uvedeno v minimálních kritériích programu přeshraniční spolupráce, kritériích výběru definovaných v Programovém dodatku podléhajících schválení JMŠC, dále v příslušných doporučeních o asistenci a další relevantní národní a komunitární legislativě;
- přiznaná částka spolufinancování, berouc v potaz celkovou výši dotace, odpovídá obsahu operace a finančním potřebám a kapacitě subjektu zodpovědného za projekt a vyhovuje pravidlům legislativy o státních a evropských dotacích, pokud se tato dotace dotýká (dotační stropy, pravidla o sdružování finančních prostředků, oznamovací povinnost);

JMSC se může rozhodnout přesunout rozhodnutí o spolufinancování dostatečného množství operací malého rozsahu (maximální částka celkových způsobilých nákladů bude určena v Programovém dodatku), které jsou vhodně definovány co do druhu a rozsahu přeshraničních vlastností na zodpovědný přeshraniční subjekt (např. Euroregion) ve formě dispozičního fondu (DF) tehdy, když je zaručeno provádění monitoringu v souladu s požadavky na kofinancování ERDF z prostředků přeshraničního programu Rakousko-Česká republika a rozhodovací procedury budou probíhat v rámci přeshraničních rozhodovacích struktur.

Na základě operací vybraných JMSC vydají příslušné IB formální rozhodnutí v závislosti na svých specifických právních ustanoveních.

e) Smlouva k prostředkům ERDF

Právně závazný psaný souhlas se všemi prostředky ERDF určenými pro jednotlivé projekty vydá Řídící orgán ve formě smlouvy k prostředkům ERDF a předá jej vedoucímu partnerovi. Přijetí tohoto zakládá smlouvu k prostředkům ERDF.

Mimo stanovení částky udělených prostředků ERDF musí smlouva obsahovat:

- informace o daném příjemci a operaci uvedené pod písmenem b,
- podmínky územní přeshraniční spolupráce Rakousko-Česká republika a další evropská a národní pravidla ošetřující implementaci projektů,
- vymezení (podle územního dopadu, časového rámce a obsahu) uznatelných nákladů.

Pokud se na implementaci projektu podílí více partnerů, má vedoucí partner povinnost koordinovat činnost všech projektových partnerů jmenovaných ve smlouvě o dotaci a vyhovět podmínkám a požadavkům na podávání zpráv, auditů a zpětné platby.

Veškeré spolufinancování z národních zdrojů se řídí právními ustanoveními příslušného státu.

Uzavření všech smluv k prostředkům ERDF bude spolu s požadovanými informacemi zaznamenáno Společným technickým sekretariátem v CMS.

V souladu s čl. 81 nařízení Rady č. 1083/2006 budou dotace ERDF vyčísleny a vyplaceny v eurech.

Smlouvy o dotacích ERDF v rámci DF budou do CMS zaznamenány až po (předběžném) vyrovnaní účtů a plateb (písm. g).

f) Finanční kontrola

Z prostředků ERDF lze kofinancovat pouze výdaje skutečně uhrazené a způsobilé k proplacení (nebo výdaje uznané evropským právem jako ekvivalentní). Prostředky ERDF tedy mohou být vypláceny pouze na základě shromážděných faktur (nebo účetních dokumentů stejné průkazní hodnoty), které jasně souvisí s příjemcem pomoci, podpořenou operací a spadají do daného časového rámce. Aby toto bylo zajištěno, příjemce dotace předloží finanční výkazy a zprávy s fakturami na způsobilé výdaje a výkaz financování kofinancovaných operací včetně seznamu všech skutečně zaplacených faktur a potvrzení plateb, a to Kontrolorovi dle čl.16 nařízení 1080/2006.

Kontrolor, ověří shodu mezi zaplacenými službami a zbožím a skutečností vykázaných výdajů a zajistí vyhovění podmínkám podpory určeným ve smlouvě k prostředkům ERDF prostřednictvím

kontroly faktur a – v závislosti na typu operace – také kontrolou na místě nebo shromážděním odpovídajících projektových zpráv a podobné dokumentace.

V tomto ohledu je třeba zajistit řádné oddělení (a je-li to potřebné, i organizační a funkční oddělení) personálu provádějícího finanční kontrolu od personálu konzultačního a obzvláště personálu projektového řízení, aby se zamezilo střetu zájmů a snížilo se riziko neregulérnosti.

Ve všech případech kdy je projekt spolufinancován i ze státních nebo regionálních veřejných prostředků, měla by být snaha o vykonání kontroly první úrovně jen jedním z dotčených orgánů a zajištění uznání kontroly tohoto orgánu orgánem druhým.

g) Proplácení prostředků EU

Po prozkoumání projektové implementace a přehledu výdajů podle čl. 16 nařízení Rady č. 1080/2006, IB dotčený implementací předá výsledek kontroly a Certifikaci výdajů zprostředkujícímu orgánu vedoucího příjemce. IB vedoucího příjemce předá tyto dokumenty spolu se souhrnnou žádostí o proplacení Společnému technickému sekretariátu. Po kontrole Řídícím orgánem podle čl. 15 (1) nařízení Rady č. 1080/2006 je soubor dokumentů poslán Certifikačnímu orgánu, který podle čl. 14 (1) nařízení Rady č. 1080/2006 příjemcům zúčastněným na projektu vyplatí v eurech prostředky ERDF.

Informace o operaci poskytnuté v průběžných nebo závěrečných finančních zprávách budou stejně jako platba uhrazená Řídícím orgánem zaneseny do CMS.

h) Spolupráce s finanční kontrolou

Ve spolupráci s MA,NA a JTS jsou IB povinny zpřístupnit kdykoli pro potřeby evropských, českých a rakouských orgánů pověřených prováděním finančních auditů veškeré informace o projektech kofinancovaných z prostředků ERDF, které se vztahují k projektové implementaci.

Obrázek 1: Vymezení úkolů a odpovědnosti MA/NA, CA a IB

Úkoly Řídícího orgánu (MA) podle čl. 60 nařízení Rady č. 1083/2006: Rozdělení mezi jednotlivými programovými subjekty

Úkoly a zodpovědnosti	MA/NA		
	JTS	CA	IB
a) Zřízení monitorovacího systému	+		
b) Úprava programu	+		
c) Zprávy o činnosti	+		
d) Dílčí hodnocení	+		
e) Systém vyúčtování		+	
f) Řádné provádění a kontrola na úrovni projektů			+
g) Kontrola kompatibility s politikami Unie	+		+
h) Publicita	+		+

10 PUBLICITA

Na základě čl. 69 Všeobecného nařízení č. 1083/2006 bude členský stát a Řídící orgán Operačního programu poskytovat informace o spolufinancovaných programech a zajišťovat jejich propagaci. Cílem je informovat občany Evropské unie a příjemce pomoci transparentním způsobem o programu přeshraniční spolupráce a o roli Společenství při rozvoji česko – rakouského pohraničí.

Při informování veřejnosti a potenciálních příjemců bude Řídící a Národní orgán úzce spolupracovat se Společným technickým sekretariátem, zprostředkujícími subjekty a euroregiony.

Řídící orgán ve spolupráci se Společným technickým sekretariátem zodpovídá za poskytování informací a propagaci celého programu, musí zajistit zejména:

- zveřejňování úplných informací o programu na webové stránce,
- zveřejňování stručných informací o programu v brožurách a letácích,
- zpracování roční a závěrečné zprávy pro Evropskou komisi,
- provádění informačních činností týkajících se řízení, monitorování a hodnocení programu.

Řídící orgán bude ve spolupráci s Národním orgánem v České republice a Společným technickým sekretariátem organizovat informační schůzky a školení, jejichž úkolem bude informovat různé kategorie potenciálních žadatelů na místní a regionální úrovni. Na těchto schůzkách si budou moci tito žadatelé vyměnit zkušenosti s projekty a jejich implementací. Dále se budou pořádat školení cílových skupin ve všech způsobilých regionech a informační schůzky zaměřené na zhodnocení úspěchů programu.

Příslušné informace o programu (např. informace o hlavních dokumentech programu, kontakty na všechny organizace zapojené do implementace programu, aktuální informace o programu, seznam schválených projektů včetně výše poskytnuté podpory, harmonogram plánovaných akcí včetně termínů zasedání Monitorovacího výboru, odkazy na další webové stránky týkající se Evropské unie a jejího fungování, odpovědi na nejčastější dotazy týkající se programu atd.) budou poskytovány na webových stránkách institucí zodpovědných za propagaci programu.

Program bude dále podporován tiskem, informačními letáky, brožurami, plakáty, vlajkami a jinými produkty propagujícími EU.

Realizace informačních a propagačních činností bude popsána ve výroční zprávě o implementaci programu. Po ukončení implementace programu bude zpracována závěrečná monitorovací zpráva.

Příjemci jsou řádně informováni o nařízeních týkajících se šíření informací. Při procesu monitorování realizace projektů se pozornost věnuje dodržování nařízení pro označování projektů.

V souladu s ustanoveními v čl. 2 Prováděcího nařízení bude vypracován Komunikační plán, jehož cílem je poskytovat všem zájemcům informace o Operačním programu a o evropských strukturálních fondech. Dále je jeho účelem zvýšení povědomí veřejnosti o Evropské unii v prosazování přeshraniční spolupráce a o zajištění průhlednosti společných kroků.

Komunikační plán vypracuje Řídící orgán, který je zodpovědný za Operační program, nebo členský stát za několik Operačních programů dohromady.

Řídící orgán bude informovat Monitorovací výbor o implementaci Komunikačního plánu, o informačních opatřeních a opatřeních na zajištění publicity.

Podrobné informace a Komunikační plán budou uvedeny v Programovém manuálu.

PŘÍLOHY